NATIONAL LIBRARY
NOV 1 1972
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

B103/AC/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY
NEWSPAPER FOR ALL LATVIANS

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telefones: 465-7902. United States Editoral Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. SIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

41. N-RS. Trešdiena, 1972. g. 4. OKTOBRIS 22. GADS

WEDNESDAY, OCTOBER 4, 1972

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

Latvijas universitātes 53 gadu dibināšanas atceres aktā 1. oktobrī Latviešu namā Toronto. Attēlā pa labi — Toronto korporācijas kopas seniors O. Perro, uzrunājot akta dalībniekus. Foto: JAK

Latvijā tauta noveco

LATVIJAS UNIVERSITĀTES ATCERES DIENA TORONTO

Lai gan saulainā 1. oktobŗa atvasaras svētdiena bija sarīkojumiem pārpilna — Pļaujas svētku dievkalpojumi un draudžu vakari, tomēr arī Latvijas universitātes dibināšanas atceres svētki Latviešu namā bija pulcinājuši pilnu zāli akadēmiskās saimes.

Sarīkojumu ar uzrunu atklāja Toronto korporāciju kopas seniors O. Perro, nolasot svinīgā solījuma tekstu, ko pirmie Latvijas universitātes mācības spēki nodevuši 1919. g. septembrī, uzsākot darbību šai augstākajā mācību iestādē. Latviešu akadēmiķi, studēdami svešās universitātēs pirms neatkarīgās Latvijas nodibināšanās, savus zinātniskos darbus izstrādāja svešās valodās, līdzīgi šolaiku akadēmiķiem. — Pēc uzrunas klātesošie vienojās Latvijas valsts himnā.

Viesis runātājs dekāns prof. Dr. Gundars Ķeniņš Kings pastāstīja par demografiskām pārmaiņām Latvijas iedzīvotāju sastāvā. Referāta ievadā prof. G. Ķeniņš pateicās vakara rīkotājiem par iespēju satikties ar savu tuvāko līdzstrādnieku Juri Dreifeldu, kā arī pieminēja mācību iestādes, kas viņu šais zinātniskos pētījumos atbalstījušas.

Runātājs pakavējās pie Latvijas iedzīvotāju sastāvu pašreiz, vēstures gājumā un dabiskā pieauguma gadu gaitā, kā tautas dzīvais spēks pārcietis skaitliskos zaudējumus un kādas tam nākotnes izredzes. Pašreiz Latvijas territorijā 57% latviešu. Ir grupa iedzīvotāju, kas pastāvīgi dzīvojuši Latvijā, bet pēc tautības nav latvieši, kaut arī domā kā latvieši. Ir arī daļa latviešu, kas domā kā krievi. Katrs 2. no Latvijas pašreizējiem iedzīvotājiem ir latvietis, un katrs 3. no jaunpiedzimušiem dzimst šādās latviskās ģimenēs. — Pētījumu galvenais nolūks ir noskaidrot ilgtermiņu pārmaiņu virzienus mūsu dzimtenē, kā arī notikumus pēdējā laikā.

Prof. Dr. Gundars Ķeniņš - Kings teica akadēmisko runu: Demografiskās pārmaiņas Latvijas iedzīvotāju sastāvā.

Atskatoties uz vēsturiskiem notikumiem, kas gadu gaitā ietekmējuši Latvijas iedzīvotāju skaitu, konstatējams, ka pēc Lielā Ziemeļu kara iedzīvotāju skaits pieauga ļoti lēnām, un tikai pag. gadu simteņa vidū sasniedza kāpinājumu. Līdz gadsimta beigām tas piepildīja laukus un deva iespēju dominēt vairākās pilsētās. Latvijas iedzīvotāju struktūru ietekmēja lielais rūpniecības uzplaukums. Tas pievilināja tūkstošus no lielās Krievijas. 1914. g. no 2,5 milj. iedzīvotājiem 40% dzīvoja pilsētās. 1935. g. iedzīvotāju skaits bija noslīdējis zem 2 milj., bet sakarā ar vācu aizplūdumu 1939. g. tas bija vēl mazāks. Pēc 1971. g. datiem pilsētās dzīvo ⅔ no iedzīvotājiem.

Ap 1914. g. iedzīvotāju sastāvs bija 1,4 milj. Šai laikā pilsētas tautību ziņā bija ar jauktu sastāvu. Apskatot Latvijas neatkarības laika iedzīvo-

(Turpinājums 10. lp.)

Mērauklas starptautiskam terrorismam

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO VAŠINGTONAS

● APATIJA IR ŠĪ GADA PRIEKŠVĒLĒŠANU KAMPAŅAS FAINOMENS ● HANOJA IEJAUCAS AR MEKGAVERNA ATBALSTĪŠANU ● KANADASĀRLIETU MINISTRAM IR DIVAS MĒRAUKLAS STARPTAUTISKO TERRORISTU NOVĒRTĒŠANĀ ● KONGRESĀ DŽONS RĀRIKS UZBRŪK ŠARPAM ● MELNĀ KONTINENTA ĀDOLFS HITLERS — IBI AMINS ● MELVINA LĒRDA LOMA SAVIENOTO VALSTU MILITĀRĀ SPĒKA SAGLABĀŠANĀ

Līdz vēlēšanām ASV atlikušas vairs tikai nepilnas 5 nedēļas. Maz pieminēts šāgada vēlēšanu fainomens ir nenoliedzama vēlētāju vienaldzība, pat apatija. Republikāņi domā, ka Niksonam uzvara jau kabatā, bet Mekgaverna demokratu radikāļi meklē salmiņus, kas tos izglābtu no sakāves septītā novembrī. Valda pārliecība, ka vismaz priekšvēlēšanu divās pēdējās nedēļās ies vaļā visa „smagā artilerija", jo tad zibens skrējienā pāri Savienotajām Valstīm dosies arī pagaidām malā stāvošais prezidents Niksons. ASV pirmā lēdija un abas meitas ar savu parādīšanos vienā vai otrā sabiedriskā sanāksmē sākušas ļoti pieticīgu, bet tajā pašā laikā visai ietekmīgu Niksona atbalstītāju uzmundrināšanu.

Vašingtonā pēdējā laikā daudz runā par iespējamu Vietnamas kara izbeigšanu līdz 7. novembrim. Pa daļai varbū tas tādēļ, ka prezidenta uzticības vīrs Dr. Kisingers atkal bija Parīzē uz slepenām sarunām ar Hanojas emisāriem. No citiem avotiem nāk ziņas, ka arī Maskava un Pekinga darījusi iespējamo, lai piespiestu Hanoju pamiera sarunām ar amerikāņiem. Pagaidām šie centieni izrādījušies bez rezultātiem. Zie-

(Turpinājums 15. lp.)

Reiz tālu kaujas laukā

DV vīru koŗa uzvedums dziesmās un skatos ar saviesīgu vakaru sestdien, 14. oktobrī, pl. 19

COLUMBUS zālē — Sherbourne un Linden. *Solistes: DACE KĀRKLIŅA un MIRJAMA BĒRZIŅA*

Pilna bufete ■ Deja ■ „Runči trimdā"

Ieeja 1. v. $4, 2. v. $3. Saviesīgajam vakaram $2. Kopbiļete 1. v. $5, 2. v. $4. Biļetes pārdod DV grāmatnīcā, 491 College Street.

LATVIJA AMERIKĀ

Trešdiena, 1972. g. 4. OKTOBRIS 41. N-RS.

Latviešu nedēļas laikraksts. Iznāk **trešdienās.** Izdevējs — Latvija Amerikā **Publishing** Ltd. Atbildīgais redaktors KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šīmane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV —

par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50 tekstā $5.00 pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

1970-1971

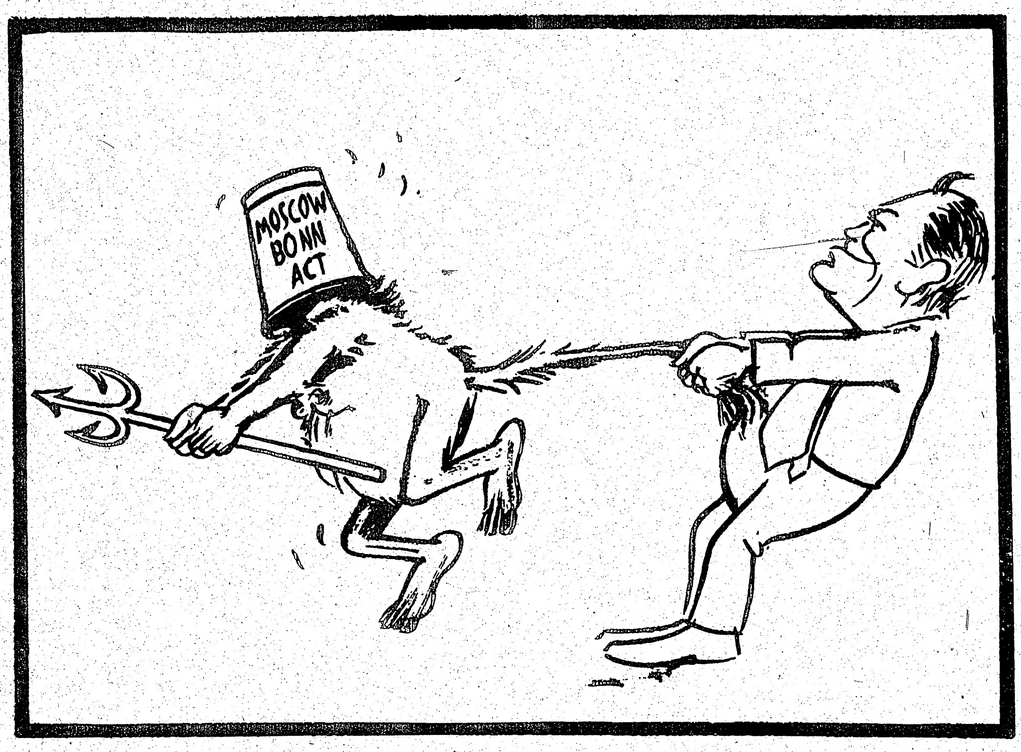

Rietumvācijā novembrī būs jaunas parlamenta vēlēšanas. Vai rotaļa ar velnu turpināsies?
Ed. Keiša karikatūra

Lasītāju vēstules

TĀ NU NEVAR, MIĻAIS -BE!

Atreferējumā par otru literātu kongresu Katskiļos, „Rakstniekam jākļūst par ceļa rādītāju", L.A. 38 n-rā atrodamas rindkopas, kas ļoti pavirši, liekas pat ar nolūku, sagrozīti apgaismo šī kongresa trešās dienas norisi. Kā šī trešās dienas „cēliena" vadītājam man tāpēc jāpiebilst, jājautā, jāpaskaidro un „jāiztaisno" sekojošais.

Pie teikuma „Kongress pieņēma O. Akmentiņa iesniegto rezolūciju" (seko rezolūcijas teksts) jāliecina, ka kongress, *pēc atteikšanās pieņemt rezolūciju komisijas nolasītos* rezolūciju projektus vai uzmetumus negrozītā veidā (3 balsis „par", 7 „pret"), O. Akmentiņa ierosinājumā gan pieņēma vienu no šīs komisijas rezolūcijām bez iebildumiem (sk. zemāk), bet ka O. Akmentiņš būtu bijis arī tās autors, ne man, ne citiem kongresa dalībniekiem balsošanas brīdī nebija zināms. Šis teikums, tātad, pavirši veidots un pasaka vairāk nekā kongress patiesībā darījis. Katrā gadījumā tagad, kad „-be" to atklājis, varu apsveikt O. Akmentiņu ar teksta formulējumu, pret ko, otrreiz balsojot, nepacēlās neviena roka.

Aplam kongresa norisi apgaismo rindkopa, kas sākas ar vienīgo patiesībai atbilstošo teikumu: „Trijās dienās kongresa dalībniekiem nebija daudz iespēju debatēt." Jau nākamais teikums šajā rindkopā („Likās, ka pēdējā pusstundā, kad pieņēma rezolūcijas un ieteikumus, pēkšņi radies prieks debatēt"), satur nepareizības, noklusējumus un kaut ko līdzīgu aitu gana smīnam par sava ganāmpulka it kā nepamatoto rosību. Ziņojuma virsrakstu „Rakstniekam jākļūst par ceļa rādītāju" tas it kā apgriež ar „kājām gaisā".

Vispirms, tā nebija pēdējā pusstunda, tās bija pēdējās 10 minūtes, kas, gandrīz izejot no cēliena vadītāja „kontroles", izvērtās par 40 minūtēm. Noklusēts, ka rezolūciju apspriešanai un pieņemšanai kongresa darba sekā laiks nemaz nebija paredzēts, ka šīs pašas 10 minūtes bija iespējams iegūt vienīgi atstājot nelasītu kādu no sagatavotajiem referātiem un ka cēliena vadītājam bija dots norādījums kongresu beigt noteiktā laikā. Un kas tur ko smīnēt, kad pēc triju dienu klausīšanās 12 referātu izklāstos, secinājumos un atzinumos, vairāk nekā 40 rakstniekiem un žurnālistiem pēkšņi rodas vēlēšanās par šiem atzinumiem arī padebatēt, sevišķi vēl tāpēc, ka, lūk, šiem atzinumiem pēkšņi grib piešķirt rezolūciju apzīmējumu un spēku? Neatrodamies taču „padomijā" vai iekļauti kāda cita veida diktātūras sistēmā, kur rezolūcijas „gatavas" jau pirms debatēm un „tiesas" un kur „kongresiem" par tām jānobalso simtprocentīgi!

Tālāk šajā rindkopā: „Gandrīz radās stāvoklis, ka pieņemtie atzinumi (?) paturami informācijai un ka tos nedrīkst publicēt." — Nekādu „pieņemto atzinumu" tad vēl nebija, bija tikai komisijā pieņemtie rezolūciju projekti vai uzmetumi, ko šīs komisijas pārstāvis „cēla priekšā" kongresam apstiprināšanai. Bez tam, šī teikuma beigās, lai tas skanētu kaut cik, vismaz jēdziski, kaut arī ne gramatiski pareizi, trūkst divu vārdu: „kā rezolūcijas". Jo stāvoklis, ka šos uzmetumus nedrīkst publicēt kā rezolūcijas, ne tikai radās, bet arī palika.

Tālāk: „Ne tādēļ, ka rezolūcijas būtu kāds noslēpums, bet dažiem delegātiem nepatika rezolūcijas komisijas sagatavotais teksts. To izstrādāja komisijas locekļi J. Blumbergs, E. Kalme un G. Ikona. Cēliena vadītājs O. Liepa ieteica balsot par visiem rezolūciju un ieteikumu punktiem uz reizi, aicinot izteikties visiem tiem, kam kādi iebildumi. Kad V. Irbe ieteica dalīt ieteikumus un rezolūcijas, kongress ar visām balsīm pieņēma abus komisijas ieteikumus."

Es tur biju, pats cēlienu vadīju, bet gribot negribot jāliecina — jo dziļāk mežā, jo mazāk malkas! Protams, var jau būt, ka mana galva vecumā mazliet „sagriezusies" un ka no tādām rezolūciju padarīšanām vairs nekā nesaprotu. Tomēr uzmācas jautājums — ko īsti ziņotājs „-be" ar šo faktu un norises „saputrojumu" vēlējies panākt? Kam viņš ar to gribējis pakalpot? Kas tad tur patiesībā darbojās — rezolūciju vai rezolūcijas komisija? Kuŗam no kongresa dalībniekiem bija „delegāta" statuss? Tādam tad taču būtu varējušas būt arī vairākas „balsis" — kāpēc neviens to nezināja?

Manā uztverē un atmiņā kongresa beigu norise tāda nebija. No aprakstītā tā sevišķi atšķiras notikumu secībā, kas groza arī visa runātā jēgu un nozīmi. Rezolūciju komisijas pārstāvis J. Blumbergs uz brīdi it kā „pārņēma" sanāksmes vadību un pēc katras projektētās rezolūcijas nolasīšanas „deva vārdu" vairākiem runātājiem. Daži no tiem izteicās „par", citi „pret", bet debates visumā ritēja ļoti disciplinēti un lietiški, kaut, varbūt, mazliet sasteigti — laika trūkuma dēļ. Kad pēc apmēram 20 minūtēm, jau pāri paredzētajam kongresa slēgšanas brīdim, vēl neviena no rezolūcijām nebija ieguvusi nedalītu atzinību, viņš „vadību" atka atstāja man. Lai darba gaitu pasteidzinātu, vispirms aicināju kongresa dalībniekus nobalsot par visām rezolūcijām kopā. Pacēlās 3 „par" rokas, 7 „pret", vairumam nebalsojot ne par, ne pret. Ar to bija skaidrs, ka kongresa vairākums gan it kā atzīst rezolūciju komisijas padarītā vērtību, bet vai nu nevēlas uzmetumiem dot rezolūciju nosaukumu un spēku, vai arī vēlas grozījumus to redakcijā. Tad O. Akmentiņš ierosināja vēlreiz nobalsot par vienu no rezolūciju uzmetumiem atsevišķi, un šoreiz, pēc ļoti īsām debatēm kongress to pieņēma ar visām balsīm. Pēc tam, atsaukdamies manam aicinājumam rast pārejas formulu, kas kaut kādi ļautu akceptēt arī pārējos uzmetumus, V. Irbe ierosināja pārdēvēt tos par ieteikumiem. Redakcionālas dabas grozījumus vairs neviens neproponēja, V. Irbe savu ierosinājumu arī nepapildināja, un balsošanā par šiem jaunajiem „ieteikumiem" pacēlās visas rokas. Kongress tos, tātad patiesībā pieņēma bez „adreses". Saprotu un vēl šodien saprotu — kā ieteikumus turpmākām diskusijām citā laikā un vietā. Tad V. Irbe kongresu slēdza ar 30 minūšu nokavēšanos.

Ziņotājs „-be" savai reportāžai licis virsrakstu „Rakstniekam jākļūst par ceļa rādītāju." Tas, liekas, vismaz tūkstošgadīgs — rakstnieki tādi bijuši kopš visas rakstniecības sākuma. Un kas tādi nav bijuši, bijuši rakstveži, ne rakstnieki. Bet ziņotājam „-be", varbūt, derētu aprunāties ar kādu rakstnieku. Ar tādu, kas varētu pastāstīt, kā nesajaukt faktus un notikumu norises, kas kaut kādi nav pa prātam.

O. Liepa Toronto

KAS IR RAKSTNIEKS?

Otrā literātu kongresā Katskiļu kalnos kongresa rezolūciju komisijas ieteikto raksturīgāko domu kopsavilkums publicēts 13. sept. Latvija Amerikā. Teikts tā: „Latviešu rakstnieka uzdevums svešumā ir veicināt latviskumu un piesaistīt jaunatnes interesi. Rakstniekiem jāturas kopā un jāveicina tautiešos vienotība."

Te nu bija! Tik tiešām, lai būtu rakstnieks, nav pat jāprot rakstīt! Jāpiesaista tikai jaunatne! (Kam? Vai te karikatūristam Ed. Keišam nebūtu darbs?) Un jāturas kopā! Un jāveicina tautiešos vienotība! Bet tādu cilvēku, kas visu to dara, mums ir patiešām daudz! Līdz šim es tomēr viņus visus par rakstniekiem nesaucu, jo domāju, ka rakstnieka uzdevums — ir rakstīt literārus sacerējumus.

Tālāk rakstā teikt: „Jāseko valodas kopšanas darbam tēvzemē."

Jautājums: „Kā tam var sekot, ja LPB priekšnieks V. Irbe uzsver, ka mums jānorobežojas no literātūras Latvijā? Kā, nelasot turienes literātūru, gan mēs varētu sekot, kas ar valodu notiek? V. Irbe uzskata par kaut kādu nāves grēku, ka jaunieši klausījušies „okupētās Latvijas dzejnieku pantus." Viņi klausījās dzeju! Varēja sagaidīt, ka katrs literāts prot atšķirt propagaidu no literātūras, bet ja kāds visu laiku no tās gribējis norobežoties, tad patiešām nav brīnums, ka visu met vienā maisā.

Vēl šajā rakstā uzsvērts: „Tagadnes rakstnieks ir arī tautas pravietis." Kuŗas tautas? Vai latviešu, vai? Bet mēs jau to tautas daļu, kas atrodas tēvzemē, gribam ignorēt. Vai tad mēs patiešām gribam sazināties ar tautu tur? Mēs brēcam, ka kultūras apmaiņa ir vienpusīga. Un tik tiešām, tā tas ir, bet tie rakstnieki un dzejnieki, kas tur raksta, taču nav vainīgi! Vai mēs gribam, lai šejienes autoru darbus arī Latvijā kāds lasītu? Nē, mēs tikai izlekamies! Tiklīdz kāda šejienes autora darbs parādījies Latvijā, tā mēs to autoru šeit apēdam. Ja kāds autors to pašu dzejoli, ko lasījis šejienes rakstnieku cēlienos, nolasa Rīgā, tad „pauž idejas par sadarbošanos ar tās varas pārstāvjiem." Ak Dievs, cik mēs esam akli!

Indra Gubiņa Toronto

ASV PREZIDENTA VĒLĒŠANU LIETĀ

Latvijas Amerikā 9. augusta numurā izteicu vērojumus, ka ASV prezidenta vēlēšanās „etnisko vēlētāju ietekme pieaug". Beidzu ar konstatējumu: „Bet tiem latviešu cēluma vēlēšanu ciņu pārstāvjiem, kas aicina balsot par demokratiem vai republikāņiem tikai kādu agrāku vai vecu solījumu vārdā un kas nespēj dod nevienu jaunu savas partijas publisku deklarāciju. Pad. savienībā ieklauto tautu interesēs, tiem skaidri jānoprasa, ko viņi saņem par mūsu vēlētāju balsu medīšanu, it kā apspiesto tautu intereses aizstāvēdami?"

Uz šo konstatējumu Ziemeļkalifornijas Apskatā atsaucās Amerikas latviešu republikāņu apvienības priekšsēdis D. Hazners, dēvēdams to par „naīvu kritiku". Tās pašas apvienības goda priekšsēdis V. Korsts Latvija Amerikā 13. septembŗa numurā izsakās, ka „šeit demagoģiski gribēts radīt aizdomas, ka mūsu politiskie darbinieki it kā būtu strādājuši kādu personisku labumu dēļ."

Kāpēc šāda uztraukšanās? Kāpēc tik spēcīgi apgalvojumi kā „naīva" kritika, „demagoģiska" aizdomu radīšana? Vai tikai D. Hazneram un V. Korstam ir tiesības būt ar atšķirīgiem uzskatiem?

Latvijas sūtniecības vadītājs Londona, kā nule ziņots latviešu periodikā, konstatējis: „Līdz šim mūsu tiesību galvenais balsts ir bijušas ASV, bet pēc prezidenta Niksona Maskavas apmeklējuma arī šeit sāk mākt bažas."

ASV prezidenta vēlēšanu cīņas ir politiska arēna, kuŗā dažādas interešu grupas ASV izcīna politiskus ieguvumus. Piemēram, 1972. gada republikāņu un demokratu vēlēšanu cīņu platformās ir plaši un konkrēti deklarēta nostāja Izraēlas jautājumos. Kāpēc, ievērojot pēdējā laika politiskās pārmaiņas, nebūtu vajadzējis cīnīties par konkrētām deklarācijām Baltijas valstu jautājumā? Bet ja nav nevienas jaunas savas partijas publiskas deklarācijas apspiesto tautu jautājumā, tad aktīvitātes vēlēšanu cīņā var pamatot, piemēram, ar personīgām simpatijām partijai vai kandidātiem. Kas tur ļauns? Kāpēc prasība pēc šāda paskaidrojuma būtu naīva vai demagoģiska?

Aivars Ruņģis Kalamazū

VARBŪT — TOMĒR...

Velta Toma savā dzejnieces lūgumā L.A. vēstuļu nodaļā lūdz visus savus „patiesos un iedomātos labvēļus" viņu turpmāk „neaizstāvēt, nepārstāt un neaizbildināt", jo „neesmu nobijusies".

Var jau būt, ka dzejniecei vienalga, ko par viņu domā un teic šejienes oponenti, bet varbūt viņa tomēr no kaut kā „nobijusies". Kā lai saprotam Veltas Tomas vēstulē teiktos vārdus: „Piebilstams, ka nekādu 'Lielo dienu' vai tās gaidīšanu Rietummičigenas universitātē savā atvadu uzrunā studentiem neesmu sludinājusi."

Par „mūsu visu Lielo dienu" savā vēstulē aizstāvot Veltu Tomu, Latvija Amerikā 13. septembŗa numurā rakstījusi Jūlija Rumberga Grand Rapidos, nemaz tieši nenorādot, ka dzejniece Rietummičigenas universitātē šādus vārdus studentiem būtu teikusi.

Ar „mūsu visu Lielo dienu" J. Rumberga droši vien domājusi Latvijas brīvības dienu, kad tā būs atbrīvojusies no Maskavas jūga. Kāpēc Veltai Tomai kā nacionālai dzejniecei būtu jābīstas šī diena sludināt studentiem un publiski jāpaskaidro, ka viņa to nav darījusi? Tātad tomēr no kaut kā jābīstas... Tāpēc gluži labi saprotams arī viņas lūgums — „neaizstāvēt, nepārstāt un neaizbildināt", lai neatkārtotos līdzīgi pārpratumi kā lācim, kas ar akmeni sizdams mušu uz sava saimnieka degunā, nosita pašu saimnieku!

J. Smecernieks Grand Rapidos

Gunars Irbe

Pēdējās paaudzes sērga

Atgriezies no pagaŗāka ceļojuma, kuŗa laikā, kā man šķiet,izdevās par laba sprīža tiesu pavirzīt uz priekšu „ārējo informāciju" latviešu kultūras jomā, šķirstu sakrājušos Amerikas kontinenta latviešu laikrakstus un piesūtītos izgriezumus. Slejas liecina, ka šajā kontinentā arī šovasar nav trūcis kultūrālās un sabiedriskās rosības. Iesāktās vagas dzītas tālāk, un klāt nākuši mazāk konvencionāli pasākumi, kuŗu starpā vissaistošākais liekas tas, kam ticis dots „nedienu" vārds.

Vienlaicīgi acīs duŗas atkārtotā runāšana par „pēdējo paaudzi, kam, cita starpā, izcila vieta ierādīta Ausekļa Zaļinska plašajā reportāžā no Literātūras semināra Kalamazū.

Tā nav Zaļinska vaina, ka šī „pēdējā paaudze" tā tikusi daudzināta. Acīm redzot par to daudz runāts. Un šī runāšana, taisnību sakot, iesākusies jau priekš laba laika, tikai šķiet, ka šovasar, un varbūt tieši latviešu literātūras seminārā, tā izvirzījusies uzskatāmā priekšplānā. Un šai runāšanai saknes aizstiepjas atpakaļ trimdas pirmajos gados, kad, apstākļu spiesta un lai mierinātu sevi „izdzītības situācijā", toreizējā aktīvā paaudze pacēla plecos politiskās emigrācijas slogu ar godīgu nodomu to arī pārnest mājās Latvijā, lai tur to noliktu kā godam saglabātu un joprojām dzīvu mantojumu, ar kuŗu atsākt dzīvot nākamajām paaudzēm.

Īstenība tomēr bijusi citāda. Ne trimdā, ne dzimtenē „jaunās paaudzes" nav varējušas samierināties ar gaidīšanu uz mantojumu.

Un tā nu mums šodien ir bagātīga un vispusīga jauna latviešu dzeja un proza. Un ne tikai trimdā, bet arī Latvijā. Pie tā nonākot, ir notikusi ne tikai jaunrade, bet arī kritiska „mantojuma" pārvērtēšana, iekām pēdējais vispār kādā svinīgā aktā nodots mantiniekiem. Četrdesmito gadu tīnes tatad it kā būtu izpluinītas, to saturs vai nu pieņemts, vai pamests kā laikmetam neatbilstošs.

Var jau to apzīmēt par respekta un cieņas trūkumu. Bet nezinu gan, cik dzīvot spējīgas būs tās paaudzes, kam nodomā pārtikt vienīgi no mantojuma. Attīstības process gluži vienkārši prasa, lai mantojuma tīnēs saliktais nebūtu visa sākums un beigas.

Kur tad nu pēkšņi uzradusies šī šāsvasaras pēdējās paaudzes sērga? Vai būtu noticis tas, ka tagadējā vidējā paaudze nekritiski pārņēmusi četrdesmito gadu aktīvās paaudzes lomu un spēlē to tālāk, iedomājoties sevi par tiem, kuŗu atstātajam mantojumam vienīgā izšķīrēja nozīme latviešu kultūras tālākā nākotnes perspektīvā?

Protams, tāda tai ir. Nozīme. Bet ne — vienīgā un izšķirīgā nozīme. Tautas un nācijas kultūras jomā „izšķīrējas" vienmēr būs nākamās paaudzes, tāpēc nevajadzētu ieslīgt pašskumdinātājā pesimismā, tā pārvērtējot sevi un vienlaicīgi pašiem vijot ap galvu pārlieku spožu staru vainagu.

Šīs pēdējās paaudzes sērgas biedinātājs faktors meklējams apstāklī, ka cilvēki tiešām spēj sev iestāstīt ne tikai visskaistāko optimismu, bet arī — ka pastardiena ir tuvu.

Un ja nu pastardiena tiešām jau ir pie sliekšņa, tad, protams, nav vērts vairs neko darīt. Ja tagadējā „autoru paaudze" ir pēdējā un, tātad, citu vairs nebūs, tad rokas nolaižas. Bet vai tik biesmīgi tiešām ir?

Liekas, sen jau ir domāts, ka pašreizējā paaudze ir pēdējā. Dīvainā kārtā pat nule šovasar paustā paaudžu mijkrēslī var saskatīt spīdam labu tiesu paspožu un katrā ziņā daudzsološu zvaigžņu.

Četrdesmito gadu Vācijas nometņu „mijkrēslī" nebija daudz, kas ticēja jaunām zvaigznēm, teiksim, latviešu literātūras laukā. Par to viegli pārliecināties, piemēram, pārlasot Jāņa Rudzīša tā laika rakstus krājumā „Starp provinci un Eiropu". Bet šāsvasaras perspektīvā daudzas toreiz Rudzīša acīm vēl nesaskatāmas zvaigznes jau ieguvušas turpat vai „vecu zvaigžņu" statusu, bet aiz tām uzplaiksnī tādas kā Dīna Rauna, Margita Gūtmane, Baiba Kaugara, Pāvils Johansons, Juris Kronbergs, Baiba Rirdāne u. c.

Ievērosim, ka no latviešu vārdu mākslas viedokļa šīs „zvaigznes" uzdegušās neapskaužamiem apstākļiem par spīti: lai cik intensīvs būtu bijis latviešu papildskolu un citādi nosaukto latviešu skolu surogātu darbs, tās nav bijušas skolas normālā nozīmē. Un beigu beigās — rakstnieka un dzejnieka valodas materiāls nav meklējams skolās, bet valodas vidē, kuŗā autors dzīvo.

Līdzīgi jārezonē, pievēršoties Latvijas ainai, jo arī tai esam pierakstījuši daudzus „mijkrēšļus". Mēs šeit varam „filozofēt", cik gribam, par „okupācijas varas ierobežoto" dzeju dzimtenē, bet jābūt krietni vien aprobežotam, lai neredzētu, ka tur top dzeja. Un labi top. Vienosimies par to, ka tā top, cīnoties ar tematiskiem un formāliem ierobežojumiem, ka tai jālaužas cauri rietumos neparastiem šķēršļiem, bet neteiksim, ka tādas tur nav vai ka tā rakstīta vienīgi, lai balstītu okupācijas varu. Tādā perspektīvā vien visu skatot, viegli būs saskatīt arī Rūdolfu Blaumani kā „okupācijas varas atbalstītāju", jo galu galā viņš taču visu mūžu pavadīja cara apspiestā Latvijā!

Protams, mūsu trimdas autoriem, kā jaunajiem, tā „vidējiem", ir savas problēmas. Radošajā darbā varbūt pati visredzamākā — latviskās valodas vides trūkums un vietējās nelatviskās vides uzmācība. Pēc uzrakstīšanas — atbilstošas lasītāju vides iziršana. Un ne tikai latviskās izglītības trūkuma rezultātā, bet arī tāpēc, ka lielum lielai daļai no mums iznācis apmesties uz dzīvi „nelasītāju tautu" vidū, kas ietekmē mūsu ieskatus par grāmatu lasīšanu.

Šīs problēmas, īpaši pēdējā, nebūt nav tik izteikti „latviskas" kā iedomājamies. Ar lasītāju trūkumu, piemēram, cīnās rakstnieki arī Zviedrijā, t. i. ne tieši ar lasītāju trūkumu, bet ar to, ka sarukušas publicēšanās iespējas dažādu apgādu križu rezultātā. Bet tiek meklētas jaunas iespējas, kā pārkļūt šķēršļiem. Šādas iespējas vēl intensīvāk būtu jāmeklē

(Turpinājums 22. lp.)

Lidija Lideka

IMPRESIJAS PAR RUDENI

Manā dārzā
Asteres —
Sakuplojušas raibas,
Apburtas varavīksnes krāsās
Smaida ikvienam,
Kas nepiemirst
Pavērties saulē.
Rudens sveicina tevi . . .

Laika soļi
Aizdip steigā
Krāsainiem skatlogiem garām,
Kas izkliedz ikdienas
Jaunu reklāmu klāstu. —
Pilsētas trauksmainā sejā,
Atceries rudens krāsas. —

Ilgā klusuma mirklī
Valga vēsa mute
Skūpsta ziedus, kokus
Un ūdeņus —
Kāds skumst,
Kāds atvadās
Bez vārdiem.
Vai . . . rudens?

VANKUVERAS ATSKAŅAS ČIKAGĀ

VĒTRAINA LPB ČIKAGAS UN MILVOKU PRESES KOPAS SANĀKSME

Čikagas un Milvoku preses kopas sanāksmē 24. septembrī Čikagas latviešu namā piedalījās 12 čikagieši, no Milvokiem nebija neviena. Par sapulces vadītāju ievēlēja kopas priekšnieku Olģertu Cakaru, protokolēja kopas sekretāre Valentīne Hermane. O. Cakars lasīja „īsreferātu" par Janīnas Babres jauno dzejoļu grāmatu Ceļā uz Loreto. Referents jautāja, kamdēļ autore devusi grāmatai šādu nosaukumu? Dzejniece paskaidroja, ka Loreto minēta kādā senā teikā. Tā bijusi Italijas pilsēta pie Egeja jūras, bet vēlāk pārvietota uz Nācareti. Abām pilsētām esot daudz kopēja. Jēzus Kristus uzskatījis Nācareti par savām mājām, un tā arī šīs grāmatas nosaukums simbolizējot ceļu uz mājām.

O. Cakars izteica domas, ka cilvēki no šīs grāmatas maz iegūšot, jo tie parasti piesavinoties tikai pusi no uzrakstītā. Caurmēra cilvēks nespējot sevī uzņemt dziļākas domas. Kādā dzejolī autore pasaka, ka dzīves druskas viņu nespēj pilnīgi pildīt, bet gan tikai Kristus. O. Cakars paskaidroja, ka jāatmet doma par bībeles notikumu ietveršanu dzejā, jo nevienam latviešu rakstniekam tas neesot izdevies. Dzejolī Zvans, līdzīgi zvana skaņām, skan autores mīlestības apliecinājums Dievam. Olģerta Cakara atzinums bija, ka Janīna Babre rakstot labi, bet viņas dzeja varētu būt vēl noteiktāka. Rakstniecei vajadzētu savu dzeju koncentrēt, lai dzejoļi būtu vēl īsāki, jo lasītājiem patīkot baudīt īsus dzejoļus.

Pārrunās A. Lamberts apstrīdēja Olģerta Cakara domas, ka latviešu dzejnieki nespējot uzrakstīt dzejoļus par bībeles notikumiem, pieminot Leonīda Breikša Lielā Piektdiena. Pārrunājot Preses balli un rakstnieku cēlienu 28. un 29. oktobrī Milvokos, nolēma iespiesto Preses pīli neizdot, bet sacerēt „preses vanckarus" — kuplejas, ko dziedātu pie galdiem.

Pārrunājot kopas darbību, noskaidrojās, ka no daudzajiem plāniem veikts ļoti maz. A. Raidonis norādīja, ka kopas sanāksmes notiekot pārāk reti. Viņš ierosināja visiem biedriem piesūtīt kopas biedru sarakstu ar adresēm un reizi gadā rīkot tuvināšanās vai draudzības vakarus. Turpinājumā notika karstas un vētrainas pārrunas par rakstnieku cēlienu Vankuverā. V. Hermane lūdza kopas priekšnieku O. Cakaru paskaidrot, vai viņš nosaucis rakstniekus, kas piedalījās Vankuverā, par „diletantiem", kā to rakstījis Aivars Ruņģis laikrakstā Latvija Amerikā. Kad O. Cakars nenoliedza Ruņģa apgalvojumu, V. Hermane paziņoja, ka atsakoties no sekretāres pienākumiem un no kopas aizejot, noliekot protokolu grāmatu Cakara priekšā.

No Čikagas preses kopas Vankuverā piedalījās četri biedri: Kārlis Ķezbers, kas vadīja rakstnieku pēcpusdienu, Janīna Babre, Valentīne Hermane un Ilze Liepiņa. K. Ķezbers uzsvēra, ka ne Aivars Ruņģis, ne Olģerts Cakars Vankuverā neesot bijuši. J. Babre paskaidroja, ka Vankuverā visi rakstnieki un dzejnieki izpelnījušies bagātīgus aplausus. V. Krāslavietis, kas arī nebija Vankuverā, izteicās, ka tur bijis „maz mākslas, bet daudz politikas".

Kopas priekšnieks paceltā balsī paskaidroja, ka viņš ātrāk nerimšot, iekām nebūšot panācis tagadējā Preses biedrības priekšnieka atbrīvošanu no amata. (Cakars lūdza, lai šis viņa izteiciens tiktu atzīmēts laikrakstos. — ref.) Olģertam Cakaram piebiedrojās Valdis Krāslavietis: visas „nelaimes cēlonis" esot tagadējais LPB priekšnieks. Ja viņš palikšot amatā, tad LPB būšot „bojā eja". Krāslavietim oponēja Kārlis Ķezbers.

Tā sanāksme, kuŗu ievadīja pārdomas par Kristus mīlestību, izteiktu Janīnas Babres grāmatā, beidzās ar nemieru, asumiem un sirdssāpēm. Aizejot no Čikagas latviešu nama, bija jāatceras Leonīda Breikša vārdi:

„Ak, vai tiešām tikai jūgā
brālis brāli pazīt spēs,
Un vai tikai kalpu gaitām
mūžam izredzēti mēs."

Andris Lamberts

Soliste Dace Kārkliņa, kuŗa piedalīsies uzvedumā „Reiz tālu kaujas laukā" 14. oktobrī Kolumba zālē Toronto, ar komponistu Imantu Saksu.

J. Liģera uzņēmums

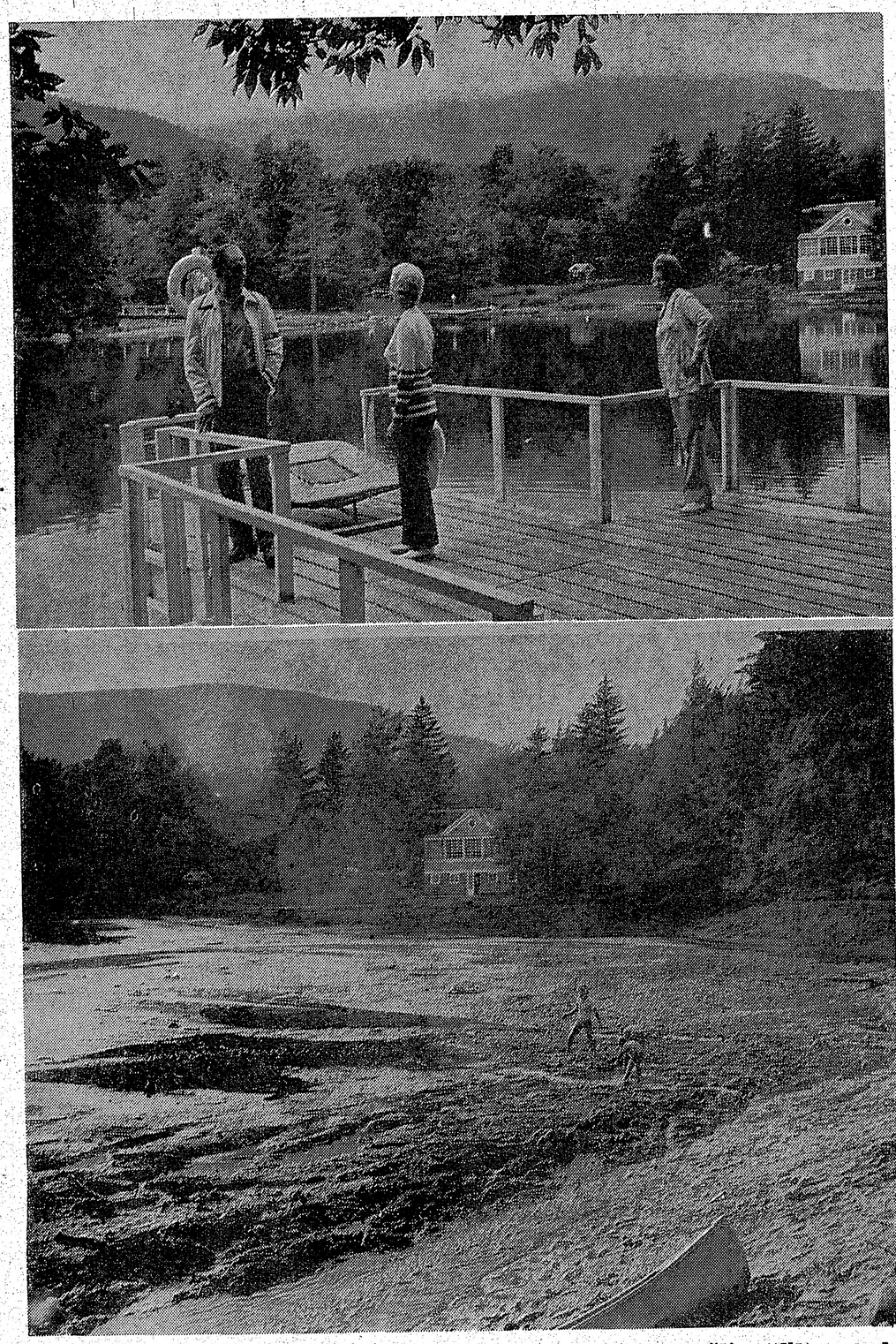

Ezers Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes īpašumā Elka parkā pirms (augšējā attēlā) un pēc nosusināšanas (apakšā). Pēc ezera iztīrīšanas to atkal uzpildīs, ielaižot atpakaļ dūņās salasītās un blakus baseinā uzglabātās zivis. J. Liģera uzņēmums

Latviskās audzināšanas centrs

„Ņujorkas latviešu draudzes lauku īpašums, tāpat kā Gaŗezers, kļuvis par latviskās audzināšanas centru," bija vairāku žurnālistu atzinums, ierodoties literātu un žurnālistu kongresā draudzes īpašumā Elka parkā, Katskiļu kalnos. Daudzi šeit bija pirmo reizi. Viņi arī norādīja, ka salīdzinājumā ar Gaŗezeru, par Ņujorkas draudzes īpašumu latviešu laikrakstos vēl maz rakstīts. (Gaŗezers bieži ievieto sludinājumus latviešu laikrakstos, ko nevar teikt par bagāto Ņujorkas latviešu draudzi — ref.)

Kad piecdesmito gadu sākumā Ņujorkas draudze meklēja īpašumu bērnu vasaras nometnei, tā domāja tikai par savas draudzes bērniem. Pēc nometnes iekārtošanas pirmajos darbības gados tajā arī uzturējās gandrīz vienīgi draudzes locekļu bērni. Vēlāk to sāka apmeklēt arī citu draudžu piederīgie un bērni, kuŗu vecāki vēl nebija iestājušies nevienā latviešu draudzē.

Nometnē pieteikto dalībnieku skaits pēdējā laikā aizvien bijis lielāks nekā nometne spējusi uzņemt, atskaitot pēdējo nometņošanas periodu augustā, kad nometņotāju skaits samazinājās. Pirmajā nometņošanas periodā, jūlijā, šogad citu draudžu bērni bija pat vairāk nekā pašu. Tas izskaidrojams ar to, ka šajā laikā Kanadā notika lielā gaidu un skautu jubilejas nometne, kur Ņujorkas latviešu skauti un gaidas devās divos autobusos.

Šāgada trijos pirmajos divu nedēļu periodos draudzes nometnes dalībnieku skaits pārsniedza 150, bet kopā ar audzinātājiem un nometnes darbiniekiem tas bija 180. Tālākie nometņotāji bija seši bērni no Venecuēlas, kas nometnē uzturējās divus periodus. Tie bija speciāli braukuši uz nometni un solījušies tajā ierasties arī nākamgad.

Divās nometņošanas nedēļās bērni latvisko audzināšanu gūst no priekšlasījumiem par latviskiem un reliģiskiem tematiem un nodarbībām latviskā garā. Nedēļu nogalēs parasti ir sarīkojumi pie ugunskura. Tiek rīkoti koncerti, teātŗa izrādes, brīvdabas dievkalpojumi, sporta svētki. Dažkārt tie pat labāk apmeklēti nekā līdzīgi sarīkojumi Ņujorkas pilsētā.

„Pievilkšanas spēks" arī nometnes ezeram, kur bērnu rīcībā vairākas laivas. Te notiek peldēšanas sacīkstes, var arī makšķerēt. 4. septembrī Ņujorkas draudzes darbinieki ezeru nosusināja, lai to iztīrītu. Likās, ka ezerā zivju maz, bet pēc nosusināšanas to ezera dūņās bija krietni daudz. Zivis pārvietoja dīķī, lai vēlāk atkal ielaistu iztīrītā ezerā.

Nometnē varētu uzņemt vēl vairāk bērnu, ja būtu pietiekamas novietošanas iespējas. Ņujorkas draudze šogad sākusi astotās mītnes būvi. Lai apmeklētāju mašīnu novietošanai rastu jaunu vietu, šoruden sākta atsevišķa laukuma notīrīšana, ta kā līdz nākamai vasarai auto novietošanas problēma būs atrisināta. Trīs īpašuma ēkas var uzņemt viesus un vasarniekus, vajadzības gadījumā vēl izmanto kādu mazāku būvi ar 6 guļamvietām divos stāvos. Vasarā arī ar tām nepietiek, ievērojot, ka īpašumā ir veco ļaužu atpūtas iespējas. Katru pavasari līdz 4. jūlijam divos divu nedēļu atpūtas laikos un vienu periodu septembŗa sākumā vecie ļaudis pulcējas Elka parkā atpūtā. Uzturēšanās ir brīva, par ēšanu jāmaksā tiem, kas var samaksāt, pārējiem maksā draudzes palīdzības fonds. Draudzes palīdzības fonds pat domājis par atsevišķas jaunas ēkas celšanu. Apbūves laukumu šoruden notīra no krūmiem un nolīdzina zemi, bet draudzei vēl nepietiek līdzekļu jaunas ēkas celšanai.

Bērni nometnes laikā runā tikai latviski. Kāda viešņa no Kanadas literātu kongresa laikā bija vēlējusies noskaidrot, vai bērni tiešām savā starpā runā latviešu valodā. Kad mazā meitene latviski saņēmusi labrītu, viešņa noklausījusies sarunu. Tā tiešām notikusi latviešu valodā, un Kanadas latviete bijusi tā pārsteigta, ka to pavēstījusi nometnes vadībai. Audzinātāji tomēr atzīst, ka ar latviešu valodas lietošanu nav tik viegli kā izskatās. Daļa bērnu no citām draudzēm latviski nespēj izteiktie un labprāt lietotu ierasto angļu valodu. Tomēr dzīvojot kopā ar citiem bērniem, nometņošanas beigu posmā arī tie runā latviešu valodu.

Patīkamu iespaidu atstāj lielie Katskiļu kalni nometnes tuvumā.

Nometnei ir atsevišķa ugunskura vieta, kur nedēļu nogalēs notiek bērnu priekšnesumi. Svētdienu rītos notiek brīvdabas dievkalpojums, kur baznīcēni sēž uz akmens sēdvietām. Priekšā iekārtots brīvdabas altāris.

Skauti Ņujorkas draudzes nometni izraudzījuši savam nākamam lielās nometnes sarīkojumam. Tā ir tik liela, kas spēs uzņemt visus latviešu skautus un gaidas. Nometne paredzēta 1975. gadā.

V. I.

Dievam nokalpoti 70 gadi

BOSTONAS LATVIEŠU BAPTISTU DRAUDZES JUBILEJA

Pirmās latviešu baptistu draudzes ASV 70. gada svētki risinājās 24. septembrī Bostonā, pulcējoties ne vien baptistiem, bet arī daudziem luterāņiem Stratfordas ielas baznīcā. 1902. g. dibinātā draudze Bostonā ir pati pirmā un vecākā latviešu baptistiem Amerikā.

Baptisti lieli dziedātāji, tāpēc arī viņu koŗi skanīgi, kā to dzirdējām plašajā svētku programmā. Izteiksmīgi daudzinājumus Dievam skandēja Bostonas latv. baptistu draudzes koris E. Zupiņa vadībā, tāpat Bukskauntijas draudzes koris (vadītājs E. Ķeris). Šim korim labas solistes, kas dzied duetus, piem. T. Jaunzeme, S. Klaupika un I. Augstroze. Pie ērģelēm Olga Lapiņa un Marta Čukura. Amerikāņu draudzes mācītājs savā apsveikumā teica: „Es nesaprotu jūsu valodu, bet es priecājos par jūsu dziesmām, jo tās garu es saprotu"

Galveno svētku runu teica Amerikas latv. baptistu draudžu apvienības priekšnieks māc. F. Čukurs. No Bukskauntijas draudzes un tās 4 mācītājiem sveicienus nodeva māc. R. Ukstiņš. Rakstveida sveicienus nolasīja draudzes sekretārs A. Strautiņš. Jubilejā draudzi bija atcerējušās baptistu draudze Ņujorkā, Filadelfijā, Čikagā, Klīvlendā un Toronto Pa tālruni sveicināja M. Zemzare no Vilimantikas. Māc. I. Spīgulis zināja teikt, ka vairāki draudzes locekļi ir slimības gultā. Iepriekšējā vakarā 94 g. vecumā mirusi draudzes locekle Minna Abera, bet gadu iepriekš — viena no draudzes dibinātājām, kas piedzīvojusi 99 gadus.

Personiski sveica māc. F. Ruperts Džamaika Plēns luterāņu draudzes Dievkalpojuma beigās aizkustinošs bija brīdis, kad māc. E. Spīgulis paziņoja, ka ir ieradies viens no draudzes agrākajiem mācītājiem — 90 g. vecais Jānis Buknels, kas šai draudzē darbojies 1915. un 1916. gadā. Vēlākos gados Buknels darbojies par rektoru baptistu teoloģijas skolā Ņujorkā un par misionāru Ziemeļdakotā starp krievu baptistiem. Tagad viņš akls un ar baltu spieķi rokā, māc. E. Spīguļa pavadīts, pie altāŗa teica dažus vārdus Ir savāda sajūta dzirdēt valodu, kad to saka neredzīgs, vēl dīvaināka, kad to teic vīrs, ka viņš pēdējo reizi spredikojis latviešu valodā pirms 56 gadiem...

Uz svinībām daudzi bija mērojuši tālus ceļus; vistālākie bija no Miami, Floridā. Ar 7 automašīnām no Kvēkertaunas bija atbraucis koris. Pie bagātīga kafijas galda, par kuŗu bija rūpējušās draudzes darbinieces, vēl dažus vārdus teica kādreizējais Rīgas metodistu draudzes (Agenskalnā) māc. Šķobe, kas pensiju izkalpojis, darbodamies garīdznieka amatā amerikāņu draudzē Rokfordā. A. Liepkalns no Bostonas latviešu skolas teica šai latviskai draudzei dažus nozīmīgus un uzmundrinošus vārdus.

Nākošā gada aprīļa beidzamā svētdienā būs jāuzņem daudz viesu, jo lielajā baptistu baznīcā Ņutonā risināsies dziesmu svētki Pēdējo reizi šādi svētki notika 1966. gadā.

Osvalds Akmentiņš

Pērkot tieši no fabrikas, var ietaupīt!

Labas kvalitātes ādas ģērbi, kažokādu izrotājumiem vai bez tiem, tūlītējai valkāšanai.

Tās pašas kvalitātes un stila kā ģērbi, ko eksportē uz ASV un Eiropu.

Var pirkt arī atsevišķus ādas gabalus.

460 RICHMOND ST. W., 6. stāvā

Spadina Ave. tuvumā, tel. 368-4886

Ceturtdienu vakaros no pl. 4—8 vak. un sestdienās no pl. 9—3

„Rakstnieks ir politisks darbinieks"

KO KOMŪNISTU PARTIJA PRASA NO AUTORIEM?

Okupētajā Latvijā septembŗa sākumā rakstnieku savienības biedri — komūnisti pulcējās kārtējā sapulcē, lai „apspriestu ļoti nozīmīgu partijas darba jautājumu: ideoloģiskās audzināšanas problēmas". Partijas oficiozs Cīņa 14. septembŗa numurā ziņo: „Visiem zināms, ka literatūras druvas kopēji šodien atrodas vienā no visasākajiem ideoloģiskās cīņas iecirkņiem, ka šai cīņā nav un nevar būt kompromisu. Nav arī vietas formālismam rakstnieku ideoloģiskajā audzināšanā pašmājās."

Rakstnieku savienība apvieno Latvijas territorijā darbojošos profesionālos dzejniekus, prozistus, drāmaturgus, kritiķus, daiļliterātūras tulkotājus un „darbojas saskaņā ar Pad. savienības rakstnieku savienības statūtiem". 1970. gada sākumā rakstnieku savienībā bija pāri par 170 biedru. No tiem tuvu pie astoņdesmit ir Pad. savienības komūnistu partijas biedri vai kandidāti. Rakstnieku savienības pirmais sekretārs kopš 1965. gada ir Alberts Jansons. Viņš dzimis 1915. gadā. Mācījies Rīgas pilsētas komercskolas vakara kursos (no 1932. līdz 1934. gadam) un uzdodas par komūnistiskās pagrīdes darbinieku. Partijas biedrs kopš 1943. gada. Absolvējis Maksima Gorkija Literatūras institūtu Maskavā 1958. gadā.

Nesenās rakstnieku savienības biedru — komūnistu sapulces darba gaitā, kā ziņo Cīņa, „principiāli un tieši komūnisti runāja par savu darbu un uzdevumiem, norādot, ka vēl ne visi rakstnieku savienības biedri ieņem aktīvas cīnītāja pozicijas divkaujā ar buržuāzisko ideoloģiju."

Sapulces atzinumi ļoti liekami vērā, jo, kā norāda Cīņa, „komūnistu pieņemtie lēmumi ir kļuvuši par visu Latvijas padomju rakstnieku daiļrades principu mērauklu." Tāpat šie atzinumi jāpatur prātā latviešiem, kas ir trimdā vai ārzemēs un mēģina iepazīties ar latviešu autoru dzīvi un darbiem Latvijā, mēģina izprast situāciju „rakstnieki dzimtenē un mēs" (lietojot kādas paneļdiskusijas nosaukumu).

Nesenajā rakstnieku savienības komūnistu grupas sapulcē, kā informē Cīņa, „vairākkārt tika atgādināts, ka rakstnieks ir politisks darbinieks, ideoloģiskās frontes cīnītājs, ka divu pretēju sabiedrisko iekārtu mierīgā līdzāspastāvēšana ir specifiska šķiru cīņas forma. Šajos apstākļos īpašu nozīmi gūst rakstnieku marksistiski ļeņiniskā izglītība."

„Politisko izglītošanu" iecerēts īstenot ar lekcijām, semināriem, „bet daudzi rakstnieki mācīsies pēc individuāliem plāniem." Cīņa raksta, ka „jāpaplašina to rakstnieku loks, kuŗi politmācību temu saista ar savu daiļradi." Norādījis uz prozisti Veltu Spāri kā paraugu, laikraksts turpina: „Protams, vienlaikus rūpīgi jāpārdomā arī šo mācību kontroles forma, jo līdz šim tā nav bijusi visai iedarbīga."

„Rakstnieku jaunrades liktenis," teikts Cīņā, „nav šķirams no sociālistiskās sabiedrības interesēm tā vienkāršā iemesla dēļ, ka šīs sabiedrības sociāli politiskā un garīgā sfēra ir galvenais rakstnieku apguves objekts. Taču," norādīts Cīņā, „būsim atklāti: parādīt mūsu dzīves šodienu nepavisam nav vienkārši."

Cīņas raksta autors E. Preilis turpina, ka „mūsdienu sabiedrības dominējošās iezīmes latviešu padomju literatūrā atainojas visai gausi un bikli."

Par „dominējošām iezīmēm" okupētās Latvijas dzīvē komūnistu partijas kontrolētajos un brīvajos latviešu izdevumos ir visai atšķirīgi atzinumi. Taču daži, piemēram, tautas dzīvā spēka katastrofālais stāvoklis, okupācijas laikā ieviesušās nevēlamās ieražas un netikumi, ir kopēji.

Cīņas rakstā jautāts: vai tad būtu temu trūkums? Laikraksts norāda uz šādām vēlamām temām, par kuŗām klusēdami, Latvijas autori, liekas, ir citādās domās: „sociālistisko nāciju uzplaukšme un tuvināšanās; padomju tautas, jaunas vēsturiskas ļaužu kopības īpatnības; pakāpeniska robežu izzušana starp fizisko un garīgo darbu, starp pilsētu un laukiem; sociālistiskās demokratijas tālāka attīstība; internacionālais un nacionālais."

„Tie nepavisam nav bezkonfliktu procesi," teikts Cīņā.

sgb.

Dr. Ineses Ziedīņas
REFERĀTS PAR JERUZĀLEMI,
PAPILDINOT STĀSTĪJUMU AR KRĀSU SLĪDĪTĒM,
svētdien, 15. oktobrī, pl. 5 pēcp.
DV namā, 125 Broadview Ave, Toronto.
Ieeja pret ziedojumiem.

Hermanis Kreicers

Ekskursija vēsturē

(10. turpinājums)

Kad kaŗi aizdunējuši, PSRS sarkanajā armijā latviešu vienību vairs nav. Klusums! Tā negribīgi viņus daudzina, kad cildināma „padomju tautas" varonīgā cīņa par komūnistisku iekārtu. Atkal leģendārie latviešu strēlniekihh uznirst 2. Pasaules kaŗā. Tos slavē, ieskaita Padomju gvardē. Laikam taču ne bez nopelniem. Atkal latvietis pret latvieti: vācu pusē vareni cīnās mūsu jaunākais militārais veidojums — latviešu „brīvprātīgo" leģions. Vai tie vieni bija dedzīgi komūnisti un otri tikpat dedzīgi nacisti? Tādi stulbeņi mēs tomēr nebijām, kaut par tādiem mūs centās padarīt un tādas izkārtnes piesprauda.

Tagad Padomju armijā latviešu vienību atkal vairs nav. Nav vajadzīgas, varbūt pat nevēlamas. Kad vajadzēs, varēs atkal uzburt — lai turpina slavenās tradicijas. Mūsu jaunekļi dzimtenē tagad pilda kaŗa klaušas krievu vienībās, izkaisīti Padomju imperijas plašumos.

Leģionāru likteņus labi zinām. Beļģu sievas viņus apspļaudīja, angļi vārdzināja gūstekņu nometnēs, zviedri izdeva komūnistiem. Paši no viņiem vairījāmies. Kāds augsts valstsvīrs par viņiem izteicies: „Tie ir mūsu nelaime: cīnījušies kopā ar vācu nacistiem pret sabiedrotiem. Viņu dēļ mūs visus pieskaita vācu draugiem." Sava taisnībiņa viņam ir: mūsu īpatos apstākļus nezinādami, sveštautieši nereti mūs tiešām uzskatīja vāciski un nacistiski orientētus. Īstā nelaime tomēr meklējama dziļāk.

Īstenība ir tā, ka neviens uz mūsu zemi nav nācis mūsu, bet savu interešu dzīts un mudināts. Neviens arī nav mūs saucis armijā aizstāvēt mūsu, bet savas intereses. Strēlnieku vienības krievu valdība atļāva ne tāpēc, lai tie izcīnītu kādas tiesības latviešiem, bet lai tās labi izmantotu Krievijas uzvarai. Tika pat skaidri pateikts, ka atļauja nav saistīta ar kādiem politiskiem solījumiem. Labi zināma arī hitleriskās Vācijas nostāja: leģionu dibināja, lai tas palīdzētu izcīnīt iecerēto Lielvāciju, ne mūsu labad. Mūsu kaŗavīram zem svešiem karogiem allaž ir bijusi moŗa loma: kad tas savu darījis, lai vācas malā. Svešas varas mūs ir iemanevrējušas pat tais bēdīgajās situācijās, kur latvietis kauj latvieti. Un ne mūsu gadsimtā vien: atcerēsimies, ka 13. g.s. jau nomāktie Senlatvijas novadi bija spiesti palīdzēt nomākt vēl brīvos.

Divos lielos pēdējos kaŗos mēs esam zaudējuši daudz vīru un jaunekļu, procentos laikam vairāk nekā lielās kaŗotājas tautas — krievi un vācieši. No Urāliem līdz Berlīnei zināmās un vēl vairāk nezināmās kapenēs balo latviešu cīnītāju kauli. Kaŗa dievs maz kur ir ievācis lielāku nodevu nekā no mūsu „veciem" un sarkaniem strēlniekiem un leģionāriem. Un ko par šo lielo maksu esam guvuši? Neko daudz vairāk par nieka spīduļiem ordenīšiem un paslavēšanu.

Vai mēs, maza tauta, drīkstējām atļauties tādu noasiņošanu? Vai neesam bijuši pārāk naīvi, neapdomīgi un vieglprātīgi? Zināms, te nav skaitļu grāmatvedība, kur skaidri zināmi ieņēmumi un izdevumi, tāpēc noteiktas nepārprotamas atbildes nav un nebūs. Bet liktenīgais jautājums gan paliek un liek mums turpmāk nosvērti, lietišķīgi un tālredzīgi apsvērt visus apstākļus un varbūtības, pirms jūdzamies lielvaru kaŗa ratos.

13.

Marksisma mācībā liela nozīme piešķirta šķiru cīņai. Kaut praksē komūnisti to neņem vērā, teorētiskajā daļā šī mācība tiek malta bez mitēšanās.

Apspiedēja buržuāzija visiem līdzekļiem tiecas nospiest darba ļaudis tumsībā un paklausībā. Tie pretojas, cenšas nīsto jūgu nokratīt. Tā nu ir tā marksistu sludinātā cīņa starp apspiedējiem un apspiesto šķirām. Kā vista pakulās vidū pinas nožēlojamā sīkburžuāzija, parasti nezināma, kur stāvēt un ar ko iet kopā.

Šķiru cīņa nenorisinās vienīgi saimnieciskā laukā: tiešāk vai netiešāk tā ietekmē visas dzīves nozares, arī gara kultūru. Lai aizmiglotu tautai acis, lai nomāktu šķiras apziņu, lai turētu tautu paklausībā, mantīgā buržuazija ņem talkā baznīcu, skolu, presi, kino, televīziju un mākslu. Kapitālistiskā kultūra ir ierocis darba tautas nomākšanai un izsūkšanai.

Tā proletāriāts tiek nodzīts tik zemu, ka viņam nav nekā vairāk ko zaudēt kā savas važas. Tad viņš celsies, revolucionārā cīņā nokratīs apspiedējus un ieviesīs proletāriāta diktatūru. Tā pārņems un nodos sabiedrības ziņā un pārvaldīšanā ražošanas līdzekļus, aiztrieks un iznīdēs varmākas izsūcējus. Darba virsvērtību vairs nepaturēs rijīgie kapitālisti, bet tā cels tautas masu labklājību un kultūru. Tā būs komūnistiskā bezšķiru sabiedrība bez apspiedējiem un apspiestiem. No katra tur ņems pēc viņa spējām un katram dos — pēc vajadzības. Komūnisms — cilvēces augstākā labklājība un brīvība.

Tiktāl marksisma priecas mācība. Sociāldemokrati, kas uz to pašu mērķi iet humānāku, parlamentāru (ne diktatūras) ceļu, no tās ir gandrīz pilnīgi atraisījušies un sludina tā saucamo demokratisko sociālismu. Padomija jau vairāk nekā 50 gadus īsteno marksismu dzīvē, un kas no tā ticis tautām, to mēs labi zinām.

Neiztirzāsim te ne marksisma teoriju, ne komūnistu praksi. Kam par to interese, var rast pietiekami publikāciju dažādās valodās gan par, gan pret.

Taču ir aplam visu šo kompleksu uzskatīt tikai par komūnistu un sociālistu murgiem, kā bieži vieglprātīgi dara. Interešu pretišķību dzīvē redzam katru dienu. Namsaimnieks tīko saņemt par dzīvokli vairāk, īrnieks maksāt mazāk. Uzņēmējs, darba devējs, vēlas lētāku darba spēku, strādnieks pelnīt vairāk. Laucinieks ražotājs grib savus ražojumus pārdot dārgāk, patērētājs pilsētnieks pirkt lētāk. Un otrādi. Katrs pārdevējs cenšas pārdot dārgāk, katrs pircējs pirkt lētāk.

Interešu pretišķība nav noliedzama. Netrūkst arī vietu, kur zeme un dabas bagātības pieder nelielam bagātnieku slānim un tauta dzīvo nabadzībā. Te nu ir priekšnoteikumi un laba augsne augt un iztrakoties visādiem naidiem, sastrēgumiem, saspīlējumiem, streikiem, revolūcijām un kaŗiem. Te laba zeme komūnistu musinājumiem un aģitācijai.

Mūsdienās šis lauks parasti nav vairs atstāts pašplūsmai. To rēgulē parlamenti un valdības, cenzdamies interešu pretišķības izlīdzināt, saskaņot, ievadīt un noturēt saimniecību veselīgā, dabiskā un taisnīgā gultnē. Parasts paņēmiens ir algu un preču cenu rēgulēšana. Tās turamas līdzsvarā. Ja algas pārāk zemas, strādnieks nespēj iegādāt nepieciešamās preces. Ja algas „uzdzen" pārāk augstu, neizbēgami ceļas preču cenas, un patērētājs tās nespēj pirkt. Tāds pats stāvoklis ir ar preču cenām: arī tās var noteikt pārāk augstas vai pārāk zemas, un sekas abos gadījumos ļaunas. Kur šie jautājumi nav izkārtoti veselīgi, var sākties komiski traģiskā cenu un algu skriešanās ar naudas vērtības krišanos un citām sliktām sekām.

Daudzās valstīs liela nozīme tagad ir arodbiedrībām. Šīs organizācijas, kas daudz veikušas darbinieku interešu aizstāvēšanā un labklājības celšanā, sāk izvērsties par viduslaiku cunftēm līdzīgiem iestādījumiem. Kaut vai tanī ziņā, ka kavē brīvu darbošanos: krāsot, elektrību labot ļauts tikai attiecīgās arodbiedrības biedriem.

Lielus zaudējumus valstīm nodara arodbiedrību organizētie streiki. Tā transporta strādnieku streiks aptur preču un materiālu piegādi un paralizē daudzas darba nozares. Kādam taču tie zaudējumi jācieš, un tā ir sabiedrība, tauta, pašus streikotājus ieskaitot.

Arī algu paaugstinājumi izrādās diezgan mānīgi. Kādā rūpnīcā streikoja 2 nedēļas un panāca nelielu algu pielikumu. Puiši priecīgi: 2 centi stundā, 16 dienā un 80 centi nedēļā klāt. 2 streika nedēļās viņi bija zaudējuši 240 dolaru katrs. Cik ilgā laikā ar 2 centu pielikumu viņi zaudējumu atgūt? To izrēķinājuši, viņi top visai domīgi.

(Turpinājums sekos)

Latvijas bankas naudas zīme — 500 latu, kas izlaista apgrozībā 1929. gadā. Pret to Latvijas banka Rīgā pēc pieprasījuma izmaksāja 145 gramus zelta.

Latvijas nauda

ALEKSANDRS PLATBĀRZDIS, DAUGAVAS IZDEVUMĀ STOKHOLMĀ 1971., NORMUNDA HARTMAŅA VĀKS UN GRAFISKAIS IEKĀRTOJUMS, 186 LP.

Mūsu grāmatu plauktā ierindojams jauns vēsturisks izdevums. Tā ir Aleksandra Platbārža grāmata Latvijas nauda, kas iznākusi Daugavas izdevumā Zviedrijā. Grāmata iespiesta uz laba krīta papīra, bagātīgi ilustrēta Latvijas brīvlaika naudas zīmju un monētu attēliem, rubļos un latos, kā arī Rīgas, Liepājas, Jelgavas, Ventspils un Rēzeknes pilsētu pašvaldību parādu zīmju reprodukcijām. Tāpat tajā atrodam vēsturiskas ziņas par Latvijas okupācijas varu, kaŗaspēka vienību un privāto „naudas zīmju" izlaidumiem. Glītais izdevums cietā ietvarā var labi noderēt arī dāvināšanai, kad Ziemsvētki nav vairs aiz kalniem.

Latvijas naudu līdz ar Latvijas valsti iznīcināja padomju okupācijas vara. Pēc padomju armijas padzīšanas no Rīgas un vāciešu ienākšanas 1941. gada 1. jūlijā, Latvijas bij. satiksmes ministrs Bernhards Einbergs mēģināja nodibināt no vāciešiem neatkarīgu Latvijas valdību. Viņš griezās pie bijušā Latvijas bankas padomes priekšsēža Adolfa Klīves ar lūgumu palīdzēt sagādāt šādai valdībai nepieciešamos līdzekļus. A. Klīve 3. jūlijā lūdza bankas prokuristam Grambergam ievākt ziņas Valstspapīru spiestuvē, kas neatkarības laikā iespieda Latvijas banknotes, cik ilgā laikā būtu iespējams sagatavot jaunajai valdībai nepieciešamās maksāšanas zīmes, uzspiežot krājumā esošajām Latvijas naudas zīmēm īpašu uzrakstu.

Jau 4. jūlijā A. Klīvem no spiestuves piegādāja pirmos „jaunās naudas" paraugus, kur Latvijas valsts kases zīmēm bija iespiests uzraksts: „Latvija — 1941. gada 1. jūlijā."

A. Klīve tagad varēja ziņot B. Einbergam, ka maksāšanas līdzekļi jaunajai valdībai nodrošināti. B. Einbergam starplaikā tomēr bija radušies sarežģījumi ar Latviešu organizāciju centra vadītāju Rīgā pulkvedi E. Kreišmani, kas nav bijis ar mieru piedalīties valdības dibināšanā bez vācu piekrišanas. Kad. E. Kreišmanis ar B. Einbergu pēc tādas piekrišanas ieradušies pie vācu armijas komandanta Rīgā, pēdējais valdības dibināšanu aizliedzis.

Kas tālāk noticis ar 1941. gadā sagatavoto „naudu", nav zināms, bet 27 gadus vēlāk, 1968. gadā, Insulas veco ļaužu mītnē, Berchtesgadenā, Vācijā, atrastas 6 Latvijas naudas zīmes ar augstāk minēto uzspiedumu. Zīmes piederējušas kādam Insulas mītnē mirušam latvietim. Uz vienas no zīmēm bez uzspieduma brūnā krāsā ir arī vēl uzraksts ar roku: „9./7./41. Apstiprinu ar numerāciju. Stalbovs." (J. Stalbovs bija agrākais Latvijas bankas direktors).—

Augšā atstāstītais ir tikai viens no daudzajiem plašākai sabiedrībai maz pazīstamiem epizodiem, kas saistās ar Latvijas republikas naudas zīmju un monētu likteņiem. Tās, kopā ar numizmatiskiem datiem un paskaidrojumiem, tagad publicētas numizmata, tagadējā Zviedrijas valsts monētu kabineta darbinieka Stokholmā, Aleksandra Platbārža grāmatā.

Par darba uzdevumu autors ievadvārdos saka, ka tā „galvenais nolūks ir dokumentēt visus tos maksāšanas līdzekļus, kādi bijuši apgrozībā Latvijā kopš neatkarības proklamēšanas 1918. gada 18. novembrī līdz 1941. gada 25. martam, kad padomju vara pasludināja Latvijas naudu par nederīgu. Šim darbam ir vēl otrs mērķis: būt par rokas grāmatu tiem tautiešiem — numizmatiem, kas krāj un pētī šos kādreizējos maksāšanas līdzekļus."

Par grāmatas plašo skatījumu liecina jau tās dažādo nodaļu virsraksti. Tie ir: Emisijas rubļos un kapeikās 1919 — 1920; monētas, papīrnauda, Valsts kases zīmes, Maiņas zīmes, Emisijas latos un santīmos 1922 — 1940; monētas, papīrnauda, nerealizēts projekts 1941. g. par Latvijas zīmju restitūciju, Latvijas papīra naudas un monētu viltojumi; rubļa periods, lata periods. Latvijas maksāšanas līdzekļu iznīcināšana. Pilsētu parāda zīmes, Liepājas pilsētas zīmes, Jelgavas pilsētas parādu zīmes, Ventspils pilsētas parādu zīmes, Rīgas pilsētas naudas zīmes, Rēzeknes pilsētas valdes zīmes. Okupācijas varu izlaidumi, Brīvprātīgās rietumu (Avalova - Bermonta) armijas pagaidu naudas zīmes. Kaŗaspēka vienību izlaidumi; Ziemeļu dēlu nauda, Latgales partizānu pulka nauda 1919. — 1920. Sadomātu ziņu publicējumi; Latvijas pastmarkas kā nauda, Degvīna zīmes Liepājā. Privātās „naudas zīmes". Nauda — numizmatiskie objekti. Papīrnaudas izlietošana īpašiem nolūkiem. Latvijas numizmatikas savdabīgs objekts. Latvijas naudu ūdenszīmju attēli. Latvijas monētas kā rotas lietas. Explanation and Summary in English.

(Turpinājums 21. lp.)

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

Ziemeļkalifornijas Apskats, 7./8. un 9. n-rs, jūlija, augusta un septembŗa burtnīcas, Ziemeļkalifornijas latviešu biedrības izdevums, redaktors O. Celle, 28 lp.

Zelta vārtu vēstis, 7./8. jūlija un augusta burtnīca, Ziemeļkalifornijas Latviešu ev. lut. draudzes izdevums, redaktors A. Reinvalds, 52 lp.

GRAND RAPIDI

Vai koncertu abonentu kopas pastāvēšana Grand Rapidos ir apdraudēta? Abonentu kopas valdes priekšsēdis K. Grants paskaidro: „Koncertu abonentu kopa ir aizvadījusi trīs koncertu sezonas. Sākumā kopas valde cerēja, ka jaunais pasākums ļaus organizēt sezonā trīs koncertus ar koncertu abonentu iemaksu nodrošinājumu, pašākums gūs plašāku tautiešu atsaucību un nebūs grūtību sakomplektēt vismaz minimālo abonentu skaitu. Istenība tomēr nerādījās tik gaiša. **Lai kopa varētu sekmīgi darboties, valde aplēsa, ka minimālam abonentu skaitam jābūt 120. Triju sezonu laikā kopas valdei nav izdevies savākt šo skaitu. Pirmajā sezonā bija 98 abonenti, otrā — 108 un trešajā sezonā tikai 75 abonenti. Pēdējo koncertu sezonu beidzot, daži kopas valdes locekļi izteikušies, ka nevēlas valdē darboties, jo pēdējās sezonas nelielais abonentu skaits dara riskantu koncertu organizēšanu un rada šaubas par šīs organizācijas vajadzību Grand Rapidos. Jāpiezīmē, ka sākuma gados un vēlāk vairāki koncerti bija samērā ļoti vāji apmeklēti, bet sakarā ar koncertu abonentu kopas noorganizēšanu radās diezgan cerīga situācija, kas ilga dažus gadus."**

DV apvienības šaušanas sacensības risinājās **10. septembrī** V. Pogas saimniecībā pie Loveles. Dalībnieku skaits bija neliels, taču sasniegtie rezultāti iepriecināja. Vispārējā klasē (7 dalībnieki) 1. vietu ar 245 punktiem (no iespējamiem 300) izcīnīja Uldis Kalējs, 2 v. Jānis Plāte ar 223 p., 3. v. Guntis Kalējs ar 220 p. Jauniešu klasē bija tikai viens dalībnieks Jānis Jansons, kas no iespējamiem 200 p. ieguva 120 p. Sacensības vadīja Maksis Jansons, par tiesnešiem darbojās Kārlis Stūris un Andrejs Plāts, klātesot apvienības priekšniekam Arnoldam Balodim un dažiem valdes locekļiem.

Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes dāmu komiteja bija 10. septembrī organizējusi izbraukumu uz Mežvidiem, ko sarīkojumu zālē ievadīja māc Kr. Hermanis ar īsu svētbrīdi. Pēc Vienības draudzes kora nodziedātām dziesmām deklamēja M. Vīdnere - Ozoliņa no Kalifornijas. Savus dzejoļus skandēja arī K. Tālbergs. Dāmu komitejas gatavotās pusdienas un kafija visiem labi garšoja. Bija arī apmeklētāji no Kalamazū, Lansingas, Grand Hevenas, bet jo sevišķi daudz dalībnieku redzēja no otras vietējās latviešu draudzes, daži no tiem, kā paši izteicās, vēroja Mežvidus pirmo reizi.

Latvijas valstspapīru spiestuvē iespiestā simtslatu zīme, kas bijusi apgrozībā no 1939. gada 13. maija līdz 1940. gada 6. novembrim.

Pasūtiniet tagad labāko dāvanu uz

LATVIJU SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS

INTERTRADE EXPRESS CORP.

to jums teica pirmā un to saka jūsu piederīgie.

Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, jo katrs SPECIĀLAIS RUBLIS ir vismaz 4 reiz vērtīgāks par parasto rubli. Tas ir apm. tā, kad jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 rubļu vērtībā, vai pat vairāk.

Speciālo rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.

PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀTS.

Tikai INTERTRADE EXPRES Corp. dod jums ātru pakalpojumu. Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.

Speciālā rubļa vērtība ir $2.35

ŠĪ CENA IR VISS, KAS JUMS JĀMAKSĀ. NEKĀDU CITU IZDEVUMU.

Jūs varat sūtīt katru summu, ko vēlaties. PIEPRASIET MŪSU ILUSTRĒTOS KATALOGUS.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI

caur

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd. Street,

Fifth Floor

NEW YORK, N.Y. 10010,

tālr. 982-1530

Ļoti svarīgi — Automobiļi

Tikai uz īsu laiku.

Ātra piegāde.

Cenas US$

ZHIGULI VAZ 2101 $3,214.-

Pasūtot ZHIGULI VAZ līdz 30. novembrim, iegūsiet $50.- atlaidi.

MOSKVITCH 412 IZĒ $3,155.-

MOSKVITCH 408 IE $3,033.-

ZAPOROZHETS ZAZ 968 $2,026.

Pieprasiet mūsu speciālo ilustrēto apkārtrakstu ar automašīnu attēliem. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM.

PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES.

Mums ir 23 gadu pieredze šinīs darījumos un **mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.**

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 23 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgajiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. ¼ no mantu vērtības parastajos rubļos. Priekšmeti, kas parastajos veikalos maksātu 10 rubļu, iegūstami par 2½, vai pat lētāk.

Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos.

Speciālo rubļu cena ir $2.35. Jūs varat sūtīt, cik vēlaties, un tie tiek piegādāti jūsu piederīgiem 3 — 4 ned. laikā.

Pieprasiet jaunāko cenrādi un pārliecinieties, cik vērtīgi ir speciālie rubļu certifikāti.

Tukākai inform. rakstiet: INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., tālr. 932-1539.

Tomija Kuika

13. turpinājums

„Man jums jānodot sainītis no Vizuma kundzes," asaras valdīdama, Kristīne runāja un izstiepa roku ar dāvanām. Grīva sakoda zobus, ievilka dziļu elpu un paņēma paciņu.

„Kādēļ tu nepaziņoji, ka būsi? Kādēļ viss tik pēkšņi?" Drudžaini vārdi un jautājumi nepārtrauktā straumē plūda pār ieslodzītā lūpām.

„Piedodiet, ka rīkojos kā bērns, bet man bija jūs jāredz," jaunā sieviete tikko dzirdami noteica.

„Kristīn, ak, kaut tu spētu mani saprast! Tikai reizi dzīvē esmu dziļi un patiesi mīlējis, bet tiku noraidīts. Un tanī brīdī es jutu, ka manī kaut kas notiek, kaut kāda briesmīga pārmaiņa, ka es pārvēršos it kā divdabī, ļaunā un labā būtē. Līdz pat apcietināšanas brīdim man likās, ka esmu vienīgais, kam viss atļauts, ka man ir izdota universāla atļauja visām manām tieksmēm un iegribām. Es pat nekautrējos uzvesties kā lops mana darba devēja dēla kāzās, ka bija jāizsauc detektīvi, lai mani pievāc, jo policijas izsaukšana būtu bijusi pārāk skandaloza. Visā savā dzīvē es neesmu spējis dzīvot bez audiences, visiem ir bijis jāredz un jādzird mani ‚varoņdarbi'. Kāda tumša, iekšēja dziņa lika man pastrādāt visriebīgākās lietas, radot riebumu un nicināšanu pašam pret sevi. Vainas apziņā es meklēju glābiņu, meklēju kādu, kam izsūdzēt savus grēkus. Vislabprātāk būtu griezies pie mātes, bet viņa bija neaizsniedzami tālu. Pašiznīcināšanās dziņa kļuva stiprāka par visām pārējām, jo es jutos pamests un nemīlēts. Visi pārējie mākslīgie žogi un žodziņi, kuŗus cēlu ap sevi sabiedrisko likumu robežās, noderēja, lai atspertos jaunam dēku skrējienam."

Inženieris piecēlās no guļamvietas un aizgāja pie loga. Viņa slaidie pirksti atraisīja saites un no papīra iztina Raiša darināto plāksnīti.

„Dievs, dod man spēku samierināties ar visām
tām kļūdām, ko nespēju vairs labot.
Dod man drosmi labot to, ko vēl spēju, un
gudrību izšķirt labojamās no nelabojamām
kļūdām vai ieradumiem."

Kristīne vēroja Grīvas pirkstus slīdam pār zeltītajiem burtiem un to delikāto veidojumu.

„Tas Raiša Vizuma darbs cietumā," Kristīnes balss pie pēdējiem diviem vārdiem iedrebējās un izgaisa. Tos labi nesadzirdēdams, Grīva pārvaicāja: „Vai es tevi pareizi sapratu, Kristīn? Tu teici — darbs cietumā?" Grīva nolika plāksnīti gultā, jo tā bija kļuvusi neciešami karsta un dedzināja viņa pirkstus.

„Jā, tā es teicu. Bet kā tas nākas, ka jūs to nezināt? Es domāju, ka jūs ar Vizuma kundzi sarakstāties?" Kristīnes balss iedrebējās.

„Sarakstāmies gan, bet viņa nekad nav minējusi par pašas nelaimi," inženiera balsī bija nepārprotams jautājums un lūgums pēc izskaidrojuma.

„Jūs esat uzaudzinājis bārdu," jaunava raudzījās cietumnieka sejā un smaidīja. „Bārda jums piestāv lieliski," Kristīne mēģināja turpināt smaidīt, izvairoties no tiešas atbildes Grīvas netiešajam jautājumam.

„Tā ir maska sevis apmānīšanai. Man liekas, ka neviens mani neredz. Es skatos uz ārpasauli, bet pats palieku neredzams," un Grīvas seja savilkās rūgtā smīnā.

„Vai Raiti apcietināja par tirgošanos ar narkotiku vai tās lietošanu?" Inženieris Grīva, neatkāpjoties no pirmītējā jautājuma, atsāka.

„Nē, nekas tamlīdzīgs, Raitis ir ļoti kārtīgs un godīgs jauneklis," neslēpjot sašutumu, Kristīne atbildēja. Grīva nepiegrieza vērību jaunās sievietes apjukumam.

„Kārtīgs un godīgs? Hm... Jā, kādēļ gan ne?" runājot it kā pats ar sevi, Grīva turpināja. „Jā, kārtīgs un godīgs jauneklis, bet nonāca cietumā."

Kristīne kodīja lūpas, lai nepateiktu ko neapdomīgu, kas vēlāk jānožēlo.

„Kristīn, paskaties uz mani! Kā es varēju nonākt cietumā? Kādēļ cilvēki šai zinātnisko izgudrojumu ziedu laikmetā bēg no civīlizācijas? Bēg no sabiedriskās atbildības, atstāj ģimeni, draugus? Tu man neticēsi, bet arī es pievienojos ar dzīvi neapmierināto kopģimenei Katskiļos kādā pamestā vasarnīcā."

Kristīnes acis iepletās izbailēs. Stingu skatu viņa vērās Ritvarā kā svešā, nepazīstamā cilvēkā. Jā, patiesi, bārda bija lieliska maska! Inženieris Grīva pagriezās pret logu. Kalna nogāzē ganījās raibaļas. Amerikā tās ganās visu ziemu, kamēr uznāk bieza sniega kārta. Sarkankrūtis ar sievu, uzlaidušies bijušā klostera pagalma kuplajā ozolā, uztraukts pārrunāja nokavēto ceļojumu uz dienvidiem. Grīva sev pārmeta nesavaldību un muļķīgās piezīmes par Raiti, kas sarūgtināja Kristīni, kas bērna mīlestībā un draudzībā, mērodama tālu ceļu, bija ieradusies pie viņa cietumā.

„Pēc pirmās nopratināšanas, kad biju pagaidām atbrīvots, devos uz Katskiļiem. Vairākas stundas braukāju augšup, lejup un kalnam visapkārt, meklēdams veco, pamesto vasarnīcu, kuŗu tagad bija pārņēmusi savā ziņā kopģimene — „Brīvie ļaudis". Pusceļā, kalna klinšainajā nogāzē, es to beidzot atradu. Tā bija veca, četrstāvu ēka ar spokainiem Viktorijas laika grebumiem kokā. No jumta pāri pussabrukušajai verandai, nepilnu pēdu no zemes, nokarājās Amerikas korogs. Aizvēru automašīnas logus, noslēdzu durvis un atstāju savu transporta līdzekli ceļmalā. Māja likās izmirusi, sākumā nevarēju nevienu atrast. Pagalmā manī skumīgi raudzījās sadauzīti, sarūsējuši automobiļi ar atvērtiem motora vākiem kā neēdušu krokodīlu rīklēm; ieejot mājas iekšpusē, žurkas, manu soļu izbiedētas, pazuda savās alās. „Brīvo ļaužu" kopģimene bija daļēji izirusi. Vēl tur dzīvoja Rebeka, trīsdesmit sešus gadus vecā šķirtene ar bērnu, sešpadsmit gadu vecā Kitija, kas tur apmetusies ar vecāku atļauju, un mājas saimnieks Čārls ar sievu Pīnu. Rebekas nebija mājās. Viņa bija apsūdzēta par trīs gadus vecās meitiņas Ēmijas audzināšanu netikumībā. Uz „Brīvo ļaužu" mītni Rebeka atgriezās viena. Bērnu tai atņēma un nodeva vecāsmātes gādībā."

„Kas viņu apsūdzēja?" Kristīne, apsēdusies uz vienīgā krēsla, pārtrauca runātāju.

„Kāds detektīvs, kas ieradās šai vietai piemērotā un pieņemamā izskatā, notēlojot vientiesi, neradot ne mazākās aizdomas. Viņu pieņēma par govju ganu. Viņa uzdevums bija sagādāt uzņēmumus un skaņu lenti par notikumiem vecajā vasarnīcā. Kad pierādījumu mērs bija pilns, „Brīvos ļaudis" apcietināja. Nākamajā dienā, kopģimenei par pārsteigumu, tos atbrīvoja. Tuvējā ciema ārsts bija iemaksājis nepieciešamo galvojuma naudu un tos izpircis. Starplaikā no atbrīvošanas līdz tiesas dienai „Brīvie ļaudis" veltīja laiku filozofiskām pārdomām. Ko darīt? Vai bija vērts dažu cilvēku primitīvo izdomu par kopģimeni izvērst nacionālā skandalā? Vai bija vērts cīnīties pret pastāvošo sabiedrisko iekārtu un sabiedriskajām normām? Vai kopģimenes respektīvi hipiju, pieņemtās normas un vērtības varēja līdzsvarot ar gadu simteņiem ilgā procesā izveidojušos iekārtu un tās vērtībām? Lielākās rūpes un raizes kopģimenei radīja tās locekļi — ASV armijas dezertieŗi. Tiesas dienā „Brīvajiem ļaudīm" piedāvāja brīvību, ja viņi atstās ne tikai veco vasarnīcu, bet Katskiļus vispār, un ja viņi solīsies vismaz gadu turēties viens no otra projām.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Gleznotāja inž. Jūlija Popeļa gleznu izstādi Sv. Jāņa baznīcas abās zālēs astoņās dienās apmeklēja 318 personas. No 47 izstādītiem darbiem apmeklētāji ieguva savā īpašumā 26 gleznas. Gleznotājs pa vienai gleznai dāvinājis: TLTA ģimnazijai, TLB Sestdienas skolai, Latviešu nama dāmu komitejai 15. oktobŗa bazāram un Kičeneras latviešu kopas dāmu komitejai 4. novembŗa Mārtiņvakaram. Sv. Jāņa baznīcas telpas jau rotā Jūlija Popeļa agrāk dāvinātās gleznas.

● Gadskārtējais sidrabeniešu vakars 30. septembrī bija pulcinājis Sidrabenē ap 70 dalībnieku, kas noklausījās Alberta Vītola, Mirjamas Bērziņas un Žaņa Zentiņa solo dziesmas un duetus. Hugo Miķelsons teica Ķenča lūgšanu par sidrabeniešiem. Ar dzejas un prozas lasījumiem piedalījās Biruta Senkēviča, Anete Bencone un Alīda Kirša. Osvalds Liepa dalījās savos iespaidos par dziesmu spēles Trīne Silmačos abām izrādēm uz Sidrabenes brīvdabas skatuves. No Sidrabenes pārvaldes visiem Sidrabenes sarīkojumu dalībniekiem un atbalstītājiem pateicās A. Kalniņš. Dažādo dāvināto mantu izlozē mākslinieka Jāņa Zuntaka gleznu laimēja Skaidrīte Liepa.

● Māc. A. Briedis salaulājis Valdi Vindiģi ar Helēnu Losku.

● Brēsbridžas slimnīcā ar ļaundabīgu audzēju plaušās 27. septembrī miris 66 g. vecais Edvards Karnups, dzimis Katlakalna pagastā. Aizgājēju pārpelnoja Srospekta krematorijā, bēru ceremoniju vadot māc. A. Briedim. Aizgājējam šeit nepaliek neviena piederīgā, bet Latvijā — brālis.

● Austrumu draudzes priekšiesvētes jauniešu grupai no 12 līdz 15 gadiem pirmā nodarbību stunda notiks 15. oktobrī Sv. Barnaba baznīcas blakus telpās pēc dievkalpojuma. Šai grupai sanāksmes būs reizi mēnesī.

● Atrodoties ASV rietumkrasta koncertapvienības rīkotā Volfganga Dārziņa mūzikas koncertturnejā kopīgi ar Ritu Dzilnu-Zaprausku (soprāns), pianiste Ilze Štrāle-Didrichsone 25. septembŗa vakarā Sanfrancisko piedzīvojusi uzbrukumu. Viņai uz ielas atņemta rokas somiņa. Cīnoties ar uzbrucēju, pianistei cietusi labā roka tik stipri, ka viņai pēc pirmās ārsta palīdzības bijis jāatgriežas Toronto, nepabeidzot paredzētos koncertus 22. septembrī Portlandē un 3. oktobrī Sietlā. Pirms uzbrukuma koncerti notika 22. septembrī Los andželosā un 24. septembrī Sanfrancisko.

● Kanadas latviešu katoļu dienas risināsies no 7. līdz 9. oktobrim Toronto. Delegātu kongresu atklās 7. oktobrī Latviešu namā. Darba sekā LLKA valdes un revīzijas komisijas vēlēšanas, statūtu grozījumi un budžeta apspriešana, kā arī pārrunas par apvienības un vienību turpmāko darbu. Plkst. 8 vakarā balle.: 8. oktobrī plkst. 9 rītā svinīgs dievkalpojums lietuviešu baznīcā (941 Dundas St. W.) ar solistes A. Sapales-Raikovskas un KLKA koŗa piedalīšanos. Plkst. 2 pēcp. diriģenta V. Rundāna referāts: Latgale dziesmās un skaņās ar paneļa diskusijām. Plkst. 4 pēcp. jauniešu mūzikāli un tautas deju priekšnesumi skolotājas K. Zariņas vadībā.

● Latviešu nama gadskārtējais sarīkojums 14. oktobrī, plkst. 7.30 vak. Latviešu namā ar dziedones Daces Kārkliņas (soprāns) piedalīšanos, kam sekos saviesīgs vakars ar deju. Dāmu komitejas loterijas izloze.

● DV vīru koŗa Kanadā uzvedums „Reiz tālu kaujas laukā", dziesmās un skatos 14. oktobrī, plkst. 7 vak. Kolumba zālē ar saviesīgu vakaru. Piedalās Vilibalds Drosmiņš (Edgars Ābele), Dace Kārkliņa un Mirjama Bērziņa, režisors V. Pukats, koŗa diriģents Arnolds Saulīte, Edgara Kraujiņa teksts. Mūzikālās daļas vadītājs komp. Imants Sakss, dekorātors Kārlis Bērziņš, skatuves gaismotājs Valdis Turķis, skaņu meistars Imants Ķipis, komandants Elmars Krūka. Deju mūziku spēlēs „Runči trimdā". Pilna bufete. Ieeja kartes iepriekšpārdošanā DV grāmatnīcā.

● DV Toronto nodaļas vanadžu kopa rīko 15. oktobrī plkst. 5 pēcp. DV namā Dr. Ineses Ziediņas referātu ar krāsu diapozitīviem par viņas Jeruzalemes apmeklējumu šogad Lieldienu laikā.

● Toronto mednieku un makšķernieku kluba tītaru šaušanas sacensības 15. oktobrī, plkst. 12 dienā Bērzainē. TLMM kluba sezonas atklāšanas balle 21. oktobrī, plkst. 7 vak., Latviešu namā. Medījumu un zivju izloze.

● Baltijas sieviešu padomes 20 gadu darbības atcere ar koncertu un priekšlasījumu 22. oktobrī plkst. 4. pēcp. Igauņu namā.

LATVIEŠU PRESES KONGRESA REZOLŪCIJA TORONTO LAIKRAKSTĀ

Laikraksta The Toronto Sun 26. septembŗa numurā bija ievietota Latvija Amerikā Bostonas līdzstrādnieka Osvalda Akmentiņa vēstule ar šādu tekstu:

„Latviešu rakstnieki, dzejnieki un žurnālisti, kas darbojas eksilā, pulcējās Elka parkā, Ņujorkā, savā 2. preses kongresā un pieņēma rezolūciju pret rusifikāciju kā arī genocīdu krievu pārvaldītā Latvijā. Rezolūcijā teikts:

— Mēs, latviešu rakstnieki, dzejnieki un žurnālisti no ASV un Kanadas protestējam pret padomju politiku Baltijas valstīs. Pēdējos 30 gados latviešu tauta zaudēja 86 dzejniekus, rakstniekus un žurnālistus, kas mira padomju cietumos un vergu darbu nometnēs Sibirijā. Mēs lūdzam brīvās pasaules presi publicēt patiesību un palīdzēt apspiestiem autoriem, kas dzīvo Latvijā un pārējās Baltijas valstīs.

Zem vēstules teksta lasām redakcijas piezīme:

„Brīvās pasaules prese reti kad cīnās par taisnību."

Lielo vīru un sievu tālruņi

Ņujorkas žurnāls „Parade" piedāvājis savu palīdzību cilvēkiem, kas vēlas sarunāties ar lieliem valstsvīriem, paziņojot viņu tālruņu numurus, kas nav ievietoti sarakstos. Prezidenta Niksona tālruņa numurs Vašingtonā ir 456-1414, Leonīda Brežņeva Maskavā 206-2581, Goldas Meiras Izraēlā 39-2111, Pāvesta Paula Romā 396-6982, Indiras Gandijas Ņūdēlijā 2312, Čuenlaja Pekingā — 4, Karalienes Elizabetes Londonā 930-4832. Pjērs Trudo pašlaik ceļo pa Kanadu un nebūs sasniedzams pa tālruni līdz 30. oktobrim. Žurnāls brīdina, ka zvanītājs var sasniegt tikai vienīgi intendantu, un nekādā ziņā nevar dabūt sarunu „uz pēcmaksu".

Pļaujas svētku mantu izlozē Toronto Sv. Andreja draudzē, dāmu komitejas sarīkojumā, piedaloties vairāk nekā 300 apmeklētājiem, B. Miškinas dāvāto žāvēto zuti laimēja ilggadējā draudzes dāmu komitejas priekšniece Anna Ķikule. Laimestu viņai pasniedza mācītājs Ā. Čops, liekot zuti tikko spēdams noturēt rokā. Apakšējā attēlā — daudzie viesi pie bagātā svētku galda, kuŗu bija klājušas dāmu komitejas dalībnieces jaunās priekšnieces Indras Vaivaras vadībā.
J. Liģera uzņēmums

Labi apmeklēti Pļaujas svētki Toronto

Latviešu draudzes Toronto atzīmēja Pļaujas svētkus 1. oktobrī ar dievkalpojumiem un draudžu vakariem, kuŗus rīkoja dāmu komitejas ar kafijas galdu, izlozēm un dažādiem priekšnesumiem. Mācītājam Ā. Čopam šajā dienā bija jāvada divi dievkalpojumi, aizstājot Sv. Jāņa draudzes ganu archibiskapu Lūsi, kas pašlaik atrodas Austrālijas apmeklējumā, bet pēcpusdienā sprediķojot savā draudzē Sv. Andreja baznīcā.

Sv. Jāņa baznīcas altāri rotāja rudens ziedi un augļi. Pēc dievkalpojuma baznīcēni pulcējās draudzes sanāksmju telpās pie dāmu komitejas cienasta galda, kur lūgšanu teica draudzes priekšnieks J. Koncis. Priekšnesumu daļā dzejoļus skandēja M. Gaiķe, bet baritons A. Vītols nodziedāja vairākas solo dziesmas, klavierpavadījumu spēlējot ērģelniekam J. Barušam. Ženijas un Alberta Vītola duetus uz kokles pavadīja viņu meita Astra, kas izraisīja draudzes priekšnieka atzinumu, ka draudzē pēc J. Baruša ģimenes radusies otra mūzikāla ģimene. Pieminami arī divi teicami mūziķi — Arturs Jansons (vijole) un Inese Černavska (klavieres). Ziedoto mantu izlozē nesaņemti palika šādi laimesti: kokteiļa glāzes (loze nr. 60), tautiska sega (351), kristalla pelnu trauks (450), elektriskais nazis (692), Saulaines ainava — glezna (728), tautiskais spilvens (819), foto kamera, J. Benjāmiņa dāvana (918) un kristalla saldumu trauks (1146).

Pēc Sv. Andreja draudzes Pļaujas svētku dievkalpojuma, ko vadīja māc. Ā. Čops, ērģeles spēlējot Editei Timermanei, draudzes dāmu komiteja rīkoja draudzes pēcpusdienu, pulcinot baznīcas zālē pie klātiem galdiem 325 apmeklētājus. Priekšnesumu daļā režisore Emma Znotiņa-Kalniņa lasīja humoresku, bet tenors Žanis Zentiņš nodziedāja 4 dziesmas, pavadījumus spēlējot pianistei Verai Leinveberei, kas atskaņoja arī Šopēna mūziku. Izlozēja I. Krastiņas dāvāto tautisko spilvenu, Millera lauksaimniecības, Braitonā, dāvāto 1 bušeli ābolu, medus kāri no māc. Ā. Čopa bitēm un B. Miškinas dāvāto žāvēto zuti, dodot dāmu komitejai 250 dol. atlikuma.

Pļaujas svētku dievkalpojums ar dievgaldu, ko vadīja māc. Ā. Briedis, 1. oktobrī Austrumu draudzē bija pulcinājis 248 baznīcēnus. Pēc dievkalpojuma draudzes pēcpusdienā 168 apmeklētāji noklausījās padomes locekļa inž. O. Dzērvīša īsu stāstījumu par iespaidiem, kādus viņš guvis 10 dienu Rīgas apmeklējumā šāgada augustā. Stāstījumu papildināja I. Jaunkalnes 73. krāsainie foto diapozitīvi. O. Dzērvītis guvis iespaidu, ka salīdzinājumā ar Ļeņingradu un Maskavu, Rīgā ēkas ir pelēkas un maz koptas, bet dārzu mūsu dzimtenes galvaspilsētā daudz un labi uzturēti. Bez Rīgas dzelzceļstacijas un pasta ēkas, kas uzbūvētas jau agrāk, pašreiz ceļ arī jaunu viesnīcu, kuŗu paredz pabeigt 1974. gadā. Dzīvokļu mājas vairāk tiek būvētas priekšpilsētās, bet tās ceļas lēni. Īres lētas — 4 līdz 5 rubļi mēnesī. Iespējama arī dzīvokļu pirkšana, maksājot par 3 istabu dzīvokli 15 gados 40 rubļi mēnesī, kad tas ir izmaksāts. Latvijā nepazīst bezdarba, sajūtams darbaspēka trūkums. Strādājošie vēl saņem tā saucamās izstrādes piemaksas. Zināmas problēmas ir pārtikas sagādē. Rīdzinieki savu pārtiku papildina ar ģimenes dārziņos izaudzētiem produktiem. Dārziņus to īpašnieki rotācijas kārtībā paši apsargā. Rīgas ielu nosaukumi latviešu un krievu valodā. Pēc stāstījuma par Rīgu draudzes dāmu komitejas rīkotā mantu izlozē Sniedzes Ruņģes dāvāto gleznu laimēja P. Ievniece. Bez tam vēl izlozēja A. Norītes, A. Būmeistares un pašas dāmu komitejas izlozei dāvinātās mantas. Sarīkojums deva 214 dol. atlikumu. — Austrumu draudzes gadskārtējais bazārs pēc Reformācijas svētku dievkalpojuma 29. oktobrī Sv. Barnaba baznīcā. J. U./re

NOPELNU STIPENDIJU IEGUVĒJI ASV SKOLU APGABALOS

Benita Pūliņa

Laila Dzelzkalna

Indra Avena

Anda Sniedze

Lilita Pukīte

Izstrādāta Divreiz divi programma

Divreiz divi kursu vadības loks savā 16. un 17. septembra sēdē, I. un V. Freibergu dzīvoklī Montrealā izstrādāja šīgada programmu un aicināmo lektoru sarakstu. Programmā pavisam 8 ievirzes ar 22 vienībām. Katram kursantam jāpiedalās 3 vienībās. Vienības var izvēlēties no jebkuras ievirzes — tātad kursantam iespējamas dažādas kombinācijas. Kā redzams no ieviržu un to vienību vispārējā apraksta, izvēle plaša.

Tautiskā mantojuma ievirzē 3 vienības. latvju raksti, senā latviskā pasaule un mūsu folklora. Lektoru vidū L. Linauts, V. Toma, J. Kļaviņš, Dr. V. Freiberga, Br. Rubess u.c.

Mūzikas ievirzē vajadzīgas priekšzināšanas mūzikas teorijā un harmonijā. Vienības — tautas mūzika, vecākie latviešu komponisti un jaunākie latviešu komponisti. Lektoru vidū T. Ķeniņš, J. Kalniņš, I. Sakss, A. Jansons u.c.

Ievirze skolotājiem un audzinātājiem sevišķi plaša. Tās vienības: latviskā audzināšana — pašreizējo apstākļu izvērtēšana un nākotnes vēriens; kā mācīt latviešu valodu pirmskolniekiem — metodes un mācības līdzekļi: latviešu valodas mācīšanas metodes — J. Leļa struktūrālā programma pamatskolām un tās lietošana. Lektoru vidū J. Lelis, A. Libere, Dz. Liepiņa, M. Paudrupe, M. Lapiņš, L. Muižniece, S. Miezīte u.c.

Latviešu valodai sava ievirze. Vienības: Latviešu valodas nominālā sistēma, latviešu valodas verbālā sistēma un latviešu valodas attīstība. Lektoru vidū J. Lelis, Dz. Liepiņa, A. Libere u.c.

Vēsturei un sabiedrībai veltītai ievirzei vienības šādas: no pretestības kustības līdz revolūcijai (1860—1917), Latvijas neatkarības posms (1918—1940) un politiskie apstākļi tagadējā Latvijā. Lektoru vidū J. Dreifelds, Dr. E. Andersons, J .Peniķis, V. Bite, A. Plakāns, A. Ezergailis u.c.

Literātūras ievirzē īpatas vienības: nav jau nekā ko lasīt jeb vai te var dabūt bezmiegu, radošo garu seminārs, kas tagad top, un Latvijas brīvvalsts literātūra. Lektoru vidū V. Dreimane, G. Saliņš, A. Zemdega, Dz. Freimanis u.c.

Latviešu tēlotāja māksla ar šādām vienībām: Latviešu mākslinieka „senči", „kūmas" un „attālie radi", — pirmie soļi; latviešu mākslinieks — ikreizēja tautas balss; mākslas radītāju un mākslas uztvērēju mijiedarbība mākslas darbu radīšanas procesā. Lektoru vidū Gv. Augusts u.c.

Presei un žurnālistikai veltītā ievirzē tikai viena vienība — preses loma un uzdevumi mūsu sabiedrībā. Lektoru vidū L. Zandbergs, J. Peniķis, Br. Rubess u.c.

Vecgada diena kursos apzīmēta par vienreizēju, ar atsevišķu pārsteiguma motīvu un tajā aicinās piedalīties latviešu centrālo organizāciju vadītājus.

Sēdē piedalījās: Edīte un Vilnis Āpšes (Toronto), J. Mūrnieks (Vašingtona), Dzidra Liepiņa (Ņujorka), Jānis Ansbergs un Jānis Melngailis (Bostona), Solveiga Miezīte, B. Rubess, Ilze Šmite (visi Toronto), Dr. Vaira Freiberga (Montreala) un Baiba Kaugara Ozola (Bostona).

M. Štauvers

Divreiz divi vadības sēde Montrealā, priekšā no kreisās: J. Ansbergs, Dz. Liepiņa, Dr. V. Freiberga un S. Miezīte; aizmugurē — J. Mūrnieks, J. Melngailis, Br. Rubess, V. Āpše, B. Kaugara - Ozola, I. Šmite un E. Āpše.

Konfiscēts manuskripts par Hitlera vietnieku Hesu

Savienoto Valstu ārlietu ministrija konfiscējusi agrākā amerikāņu gubernātora plkv. Eižena Bērda sarakstīto manuskriptu par Hitlera vietnieka Rūdolfu Hesu, kas tagad ir vienīgais cietumnieks Špandavas cietumā Berlīnē. Jūlijā jau apritēja 25 gadi, kopr Hess atrodas cietumā, kuŗu apsargā agrākie kaŗa laika sabiedrotie — ASV, Anglija, Francija un Pad. savienība. Plkv. Bērds pārzināja militāro cietumu no 1964. gada līdz aiziešanai atpūtā šāgada aprīlī. Viņa manuskripts aptver plašākas intervijas ar agrāko nacionālsociālistu līderi, bet četru valstu vienošanās aizliedz publicēt grāmatas, kuŗās aprakstīta Špandavas cietuma dzīve. Rūdolfs Hess, kā zināms, devās lidmašīnā pie angļiem, lai līgtu mieru. Viņu apcietināja, bet pēc Vācijas kapitulācijas pārveda uz Špandavas cietumu Berlīnē. Krievi vienmēr bijuši pret Hesa atbrīvošanu, kad par to bijusi runa. Nirnbergas tribunāls Rūdolfu Hesu notiesāja uz mūžu cietumā.

Iereibušus autovadītājus triec kājām 20 jūdzes

Ja domā, ka iereibušiem autovadītājiem klājas grūti Kanadā, tad citās zemēs viņu liktenis ir daudz smagāks. Lieltoronto policijas apvienības izdevumā „News and View" sakopotie sodi no visas pasaules atklāj, ka Austrālijā iereibušo autovadītāju vārdus piesūta vietējiem laikrakstiem, kas tos ievieto īpašā slejā ar virsrakstu: „Vadītājs piedzēries un atrodas cietumā". Malajā šādus autovadītājus ievieto cietumā, un ja kādam ir sieva, tad arī tai jāiet cietumā. Dienvidafrikā iereibis autovadītājs saņem 10 gadu cietumsoda vai 2800 dol. vai abus sodus kopā. Tukcijā iereibušu autovodītāju izved 20 jūdzes ārpus pilsētas un viņam kājām jānoiet atpakaļ uz pilsētu policijas uzraudzībā. Sansalvadorā speciālas soda izpildīšanas komandas iereibušus vadītājus nošauj.

A. JANITIS — Foto
jaunā adrese —
2394 Hammond Road
Mississauga, Ontario.
Tālrunis 823-1711
Uzņēmumus lūdz iepriekš pieteikt pa tālruni.

Savienotajās Valstīs

GRAND RAPIDI

● Latviešu biedrības valde aicina tautiešus izpirkt ALAs biedru kartes, tāpat nokārtot maksājumus savai organizācijai, neatliekot uz gada beigām. Gadskārtējam bazāram ziedojumus naudā un mantās pieņēma G. Lieliņš, A. Grīnbergs, A Lībante, B. Valta un M. Kušķe. Bazārs notika 24. septembrī ar priekšnesumiem, informāciju par biedrības darbību un pārrunām. Reizē ar bazāru biedrības dāmu komiteja atzīmēja 20 gadu pastāvēšanu.

● Slimības pieveikts, savā dzīves vietā Lansingā 9. septembrī mira elektroinženieris Herberts Prīverts. Viņš bija kuldīznieks, dzimis 1905. g. 10 janvārī, ieceļošanas sākuma gados dzīvoja Midlevillē pie Grand Rapidiem, vēlāk pārcēlās uz Lansingu un strādāja savā speciālitātē Mičigenas pavalsts dienestā. Aizgājējs piederēja pie Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes, kādēļ viņu pārveda uz Grand Rapidiem un guldīja zemes klēpī 12. septembrī Vūdlavna kapsētā, latviešu nodalījumā. Iepriekšējā vakarā Egebīnes bēŗu namā notika aizlūgums, kad pie šķirsta stāvēja rustikāņu goda sardze. Aizlūgumu bēŗu namā un izvadīšanu kapos vadīja māc. Kr. Hermanis. Ziedus nolika un atvadu vārdus teica Voldemārs Fricsons (Grand Rapidu un apkārtnes latv. ev.-lut. dr.), Pēteris Austriņš (Fr Rusticana), māc. Kr. Hermanis (no Čikagas un Mičigenas ietoņiem), Vera Lauce (no studenšu korp. kopas Grand Rapidos). H. Prīverts bija Fr. Rusticana saimes loceklis. Baznīcas sabiedriskās telpās bija klāts bēŗu azaids. Aizgājējs atstāj dzīvesbiedri, meitu, divus dēlus, znotu, vedeklas un mazbērnus. V. Z.

KLĪVLENDA

● Klīvlendas latviešu koncertapvienība 10. sept. Mūzikas institūta koncertzālē rīkoja jaunā pianista Jāņa Zemzara klavieŗkoncertu. Programmā J. S. Bachs, F. Šopēns, R. Šūmanis un A. Skrabins. Daudzsološais pianists klausītājiem sagādāja patiesu mūzikas mākslas baudījumu.

● Apvienotās draudzes svētdienas skola mācības gadu iesāka 10. septembrī ar īpašu dievkalpojumu māc. I Gaides vadībā. Mācības notiks svētdienās plkst. 9.30 rītā ar svētbrīdi. Pēc jaunatnes dievkalpojuma draudzes dāmas apmeklētājus cienāja nama lielajā zālē ar pankūku pusdienām.

● Daugavas Vanagu apvienības vanadžu kopa Apvienotās draudzes namā 16. sept. rīkoja gadskārtējo bazāru — balli, ko atklāja apvienības priekšnieks A. Vadzemnieks. Sarīkojums bija labi noorganizēts un bagāts ar humoristiskiem priekšnesumiem. Koncerta daļā dziedāja soprāns E. Vadzemniece un baritons A. Kalnapuķe. Sekmīgi darbojās tirdziņa un boles galdi.

● Riversaides kapsētā latviešu nodalījumā māc. Ivāra Gaides vadībā 17. septembrī notika kapu svētki. Piemineklī iesvētīja Kārlim Robežniekam. J. E.

ŠŪNU TERAPIJAS KLĪNIKA

PĒC PROFESORA NĪHANSA METODES

Lietojam tikai dabīgas šūnas. Terapija ar tām ieteicama: organisma atjaunošanai, asins cirkulācijas traucējumu novēršanai, sirds un asinsvadu pārkaļķošanās gadījumos, kā arī dažādu orgānu un dziedzeŗu funkciju uzlabošanai. Profesora Nīhansa šūnu terapijas metode dod panākumus, kas daudzkārt pārbaudīti, arī mongoloido un spastisko bērnu ārstēšanā.

Klīniku aprūpē divas latviešu ārstes.
Tuvāka informācija
pēc adreses:

Specialklinik für Zelltherapie
6050 Offenbach am Main
Frankfurter Str. 110,
West Germany.
Tālr. (0611) 886766, 883424.

Pirmā vietā partijas izvēle

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS VALDE IETEIC FEDERĀLĀS VĒLĒŠANĀS BALSOT PAR KONSERVĀTĪVO PARTIJU

Šāds ieteikums tika pieņemts pēc LNAK valdes priekšsēža T. Kronberga, politiskās nozares vadītāja un padomes prezidija priekšsēža V. Upeslāča un informācijas nozares vadītāja J. Toma vispusīgiem ziņojumiem un valdes locekļu lietišķīgām debatēm. Kā zināms, visās līdzšinējās Kanadas federālās vēlēšanās LNAK valde ieteikusi latviešu vēlētājiem balsot par kandidātiem, kas izprot un atbalsta mūsu stāvokli un centienus, neatkarīgi no viņu piederības kādai partijai.

Bažas par šī līdzšinējā ieteikuma lietderību arī šāgada 30. oktobra vēlēšanās LNAK valdē bija dzirdētas jau agrāk, jo pašreizējās liberāļu valdības nostāja bija iztulkojama latviešiem un vispār baltiešiem visai noraidīga. Ministru prezidenta Trudo izvairīšanās pieņemt LNAK vai baltiešu pārstāvjus mums svarīgāko jautājumu uzklausīšanai, ieskaitot pret genocīdu savākto 10.000 parakstu pieņemšanu, bija galvenie iemesli, kas LNAK valdei, padomei un latviešu lielākai daļai radīja nopietnas šaubas par ministru prezidenta Trudo un viņa valdības patiesi *demokratisku nostāju pret baltiešiem un citām apspiestām tautām.* Tādēļ 20. septembra paplašinātā LNAK valdes sēdē pieņemtais atzinums par Progresīvi konservātīvo partijas kandidātu atbalstīšanu nenāk gluži kā pārsteigums, bet ilgi un nopietni pārdomāts apsvērums. Šī svarīgā ieteikuma pieņemšanu LNAK valde izteica šādā rezolūcijā:

„Pēc valdes priekšsēža, politiskās nozares un informācijas nozares vadītāju ziņojumiem un valdes locekļu pārrunām valde atzīst, ka pašreizējās valdības iekšpolitika modina vislielākās bažas par demokratiskas struktūras nākotni šai zemē un ka Baltijas valstu jautājumā šī valdība bijusi izteikti negatīva, un tādēļ nolemj mainīt līdzšinējo taktiku, kad LNAK aicināja tautiešus balsot par mums labvēlīgiem dažādu partiju kandidātiem un aicināt latviešus šinīs vēlēšanās balsot par konservātīvo partijas kandidātiem kā par vienīgo alternātīvu līdzšinējās valdības nomainīšanai.

Tuvāku motīvāciju šīs sēdes pārrunu garā valde izsūtīs latviešu organizācijām un draudzēm Kanadā īpašā apkārtrakstā."

Par šī ieteikuma pieņemšanu LNAK valde informēs arī konservātīvo partijas kandidātus un partijas vadību.

No klātesošiem 8 valdes locekļiem (J. Skrastiņš sēdē nebija ieradies) 7 nobalsoja par rezolūciju, Dr. E. Upeniekam atturoties, iepriekš paskaidrojot, ka rezolūcijai saturā pievienojas, bet nevēlas, ka to pieņemtu par LNAK deklarāciju: tas varētu palikt tikai politiskās nozares ieteikums. Liberāļu valdībai arī turpmāk paliekot pie varas, LNAK būtu ļoti neizdevīgā situācijā.

Citi valdes locekļi savukārt izteicās, ka LNAK, ja tai vispār ir kāds viedoklis, tas nebūtu jāslēpj. Baltiešiem, salīdzinot ar tagadējo stāvokli, grūti būtu vēl vairāk zaudēt Trudo simpatijas.

Valdes sēdē, ko vadīja priekšsēdis T. Kronbergs, pārrunāja arī LNAK gadskārtēji rīkoto pieņemšanu sakarā ar 18. novembra svinībām. Vairāki valdes locekļi bija ieskatos, ka šī pieņemšana būtu rīkojama tikai sevišķi nozīmīgos gados, kanadiešu un cittautiešu viesiem, kādēļ šogad vispārīga LNAK pieņemšana nebūtu rīkojama, bet ja iespējams, izkārtot kanadiešu viesu uzņemšanu kādā privātā latviešu mājā, kāds ierosinājums saņemts. 18. novembra sarīkojuma rīcības komitejas priekšsēdis I. Alksnis ziņoja, ka svinīgais akts arī šogad notiks Ītona auditorijā un galvenais runātājs būs BPLA valdes loceklis un Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centra priekšsēdis P. Reinhards no Anglijas. Aktā šogad nevarēs būt klāt LNAK priekšsēdis T. Kronbergs un padomes priekšsēdis V. Upeslācis, kuŗiem jārunā citos latviešu centros Ziemeļamerikā.

Pēc iepazīšanās ar informāciju par iespējām kādā Otavas ģimnazijā mācīt latviešu valodu kā vienu no oficiālām ģimnazijas kursa valodām, valde uzdeva izglītības nozares vadītājam J. Mežakam noskaidrot iespējas ar valdības atbalstu noorganizēt latviešu valodas neklātienes kursu, jo latviešu valodas kursa pasniegšana kādā ģimnazijā saistīta ne tikai ar pietiekoša studentu skaita trūkumu, bet grūtības rada arī pasniedzēju sagāde.

Pēc vairāku latviešu skolu un skolu darbinieku ieteikumiem J. Mežaks, sakarā ar I. Alkšņa ierosinājumu, uzņēmās turpināt izglītības nozares vadību, kādu amatu veicis jau 20 gadus, turpināt līdz šā mācības gada beigām, kaut gan darba slodzes dēļ jau agrāk bija izteicis vēlēšanos atlūguma veidā no šī amata aiziet.

Valdes sēdē, kur bez valdes un revīzijas komisijas locekļiem un nozaru vadītājiem piedalījās arī DV Kanadas valdes priekšsēdis E. Krūka, pārrunāja arī Pasaules brīvo latviešu apvienības Tautas balvas jautājumu un LNAK viedokli šīs balvas kandidāta izvēlei. E. Krūka norādīja, ka sadalot BLPA dažādos uzdevumus pa atsevišķām zemēm, Kanadas uzdevumos ir apstrādāt genocīda problēmu okupētajā Latvijā. Kanadā jau savākti pāri par 10.000 parakstu attiecīgam memorandam. Parakstu vākšana turpināma arī citās zemēs, ko labprāt varētu noorganizāt DV organizācijas dažādo zemju valdes. Šo jautājumu atzina par svarīgu, un parakstu vākšanas turpināšanu kārtos saziņā ar BLPA un atsevišķo zemju centrālo organizāciju atzinumiem.

Sakarā ar traģiskajiem notikumiem Minchenē, kad arabu teroristu uzbrukums Izraēlas sportistu mītnei prasīja 11 sportistu dzīvību, LNAK valde bija piesūtījusi Kanadas žīdu kongresam līdzjūtības vēstuli, uz kuŗu tagad saņemts šī kongresa sabiedrisko attieksmju direktora B.G. Kaifeca (Kayfetz) pateicības apliecinājums.

R. N.

Jauniešu iesvēte Kalgarijas latviešu ev. lut. draudzē, priekšā no kreisās — iesvētītie jaunieši: Maruta Strauberga, Ruta Korna un Arnolds Korns; aizmugurē — draudzes kasieris A. Strauberga, draudzes mācītājs E. Bērziņš un draudzes priekšnieks V. Korns.

Latvijā tauta . . .

(Turpinājums no 1. lp.)

tāju struktūru, vērojam novecošanās pazīmes. Samazinājies dabiskais pieaugums. Gadā uz katriem 1000 iedzīvotājiem dabiskais pieaugums ir 4. Vislielāko dabisko pieaugumu dod Latgalē, bet līdz ar to arī ietekmē krievu minoritāti.

Lielus zaudējumus tautas dzīvā spēka ziņā vērojam pēc 2. Pasaules kara — nozuduši vācieši, žīdu minoritāte un arī liela intelligences grupa emigrējusi. Arī deportācijas samazinājušas iedzīvotāju skaitu. Salīdzinājumā ar slavenajiem Turku kariem pag. g. s. beigās, jākonstatē, ka tie iedzīvotāju skaitu nekādi nebija ietekmējuši. 1897. g. jaunieši līdz 19. g. s. v. bija 80.000, bet 60 g. un vecāki pat ne 20.000. Pašreiz pēdējā vecuma grupa Latvijā ir pāri par 40.000. Konstatējam, ka tauta pati lielā mērā novecojusi, kas tai neļauj augt un attīstīties.

Visus šos gadus notikusi urbanizēšanās (pāriešana dzīvot pilsētās), tomēr konstatēts, ka pēdējos gados bēgšana uz pilsētām samazinājusies, jo pilsētas beidzot piepildītas. Iedzīvotājiem grūtības ar dzīves vietām, vecās mājas jāatjauno un jāceļ jaunas.

Vērojot lauku iedzīvotāju sastāvu, zīmīgi, ka tur dzīvo gados ļoti jauni un arī veci cilvēki. Lauki kļuvuši pievilcīgi jaunām ieceļotāju masām, īpaši Latgale.

Pēc referenta domām Latvijas dabiskais pieaugums tikdaudz izlīdzinājies, lai varētu saglabāt latviešus Latvijai. Tas ir pietiekams, lai izlīdzinātu kara sistās brūces, tomēr nav pietiekams, lai kompensētu zaudējumus nākotnē. Katra mazākā pārmaiņa nākotnē var ietekmēt Latvijas iedzīvotāju skaitu.

Pāc referāta klausītāji nodziedāja Latvijas universitātes himnu un Gaudeāmus. Toronto korporāciju kopas seniors pateicās referentam un aicināja pakavēties pārrunās pie kafijas galda, ko bija klājušas Studenšu korporācijas kopas locekles.

— e —

Tālivalža Ķiķaukas darbu skate Hamiltonā

„Pēc brauciena šovasar cauri Kanadai līdz rietumu krastam esmu ražīgi ņēmies, krāsās un formās atveidojot šīs planētas lieliskās ainavas, un šī rosme ir kļuvusi par pašplūsmas straumi, kuŗā peldu ar abi roki un abi kāji,"tā par savām aktīvitātēm mākslas laukā paziņo Tālivaldis Ķiķauka.

„Protams, esmu atpakaļ palicis žurnālististikā, par rakstniecību nemaz nedomājot, un brīžiem kļūst žēl, ka neesmu tāds divdabis, kas prot abēji. Mani allaž vai nu literātūra vai māksla pārņem pilnīgi."

Gleznotāja darbu skate notiks Ten Mile House galerijā, Hamiltonā, 555 Jorkas ielā, taisni iepretim Dundurn pilij, iebraucot Hamiltonā no Toronto puses.

„Klēra Stenninga, kas vada šo galeriju, ir diezgan atšķirīga no parasto galeriju dāmām un bez vajadzības nesmaida," paskaidro Ķiķauka, „bez tam viņai liela pieredze visas Kanadas mērogā, un viņas mākslinieku caurmērs ir vērā ņemams."

Izstāde notiks no 18. novembŗa līdz 25. novembrim katru dienu (arī svētdienās) no 11 rītā līdz 8-iem vakarā. Tātad — divas nogales un nedēļa vidū.

„Īstenībā man ar galerijām vairs vispār nevajadzētu ņemties," papildina Ķiķauka, jo veselas piecas, ar kuŗām biju sakarā, ir nobankrotējušas, taču es ceru, ka ne manas vainas dēļ. Ne par velti nelaikis J. Tīdemanis ar galerijām nekrāmējās, bet rīkoja skates pats, kā to joprojām dara daži labs latviešu mākslinieks.

Pa starpām jau uzrakstu vienu otru dzejoli un cītīgi lasu jaunumus presē, tāpēc lai nebaidās tie, kas domā, ka es rakstīšanu esmu pavisam atmetis," vēl piemetina Ķiķauka; viņš rēgulāri raksta žurnālā „Canadian University & College Magazine".

„Mans pēdējais rakstš par mākslu radīja zināmu kontroversiju, kas vēl tagad turpinās," viņš piebilst ar mazu smīnu.

rd.

IMANTA PARCEL SERVICE

Rudens sezonai iestājoties, modernas augstas kvalitātes vilnas angļu uzvalku, mēteļu un kostīmdrānas par sevišķi mērenām cenām, jo pašu imports. Lūdzu pieprasiet paraugus! Te daži piemēri visvairāk pieprasītām precēm, ko vienkāršības labā esam apvienojuši standartsaiņos:

DĀMĀM: 2,50 m kostīmdrāna vai mēteļdrāna, 1. nailona lietusmētelis, 3 p. nailona zeķes. $40.-

KUNGIEM: 3 m kungu uzvalkdrānas ar „Made in England" ieaud. „All weather Coat" mētelis visiem gada laikiem. Moderna kakla saite $60.-

Augšminētās cenās ir visas sūtīšanas un muitas likmes ieskaitītas. Abiem saiņiem varat pievienot Latvijā pašreiz sevišķi vēlamās preces:

Brokāta mežģines drāna (3 m plata!)	$ 5.50
Sabīdāms lietussargs dāmām un kungiem	10.00
Mohēra adāmā dzija 480 g saiņojumā	14.50
Vilnas lielie lakati ar bārkstīm un rožu must.	9.00
Skotu mohēra plecu lakati, mīksti un silti	11.80

Pieprasiet mūsu katalogu!

Sūtot caur

IMANTA parcel service

MOSEKEARET 6 — 2880 BAGSVAERD
COPENHAGEN DENMARK

saiņi visātrāk sasniedz saņēmēju.

Amerikas latviešu teātŗa Vašingtonas ansamblis ar Alfreda Straumaņa jauno lugu „Tagad ir citādi" savā Ziemeļamerikas turnejā ar divām izrādēm viesojās arī Toronto. Augšējā attēlā galveno lomu tēlotāji, no kreisās: Daina Muceniece, Osvalds Uršteins, Anda Uršteina, Valdis Baumanis, Rūdofs Mucenieks un Hilda Prince.

Tagad ir citādi

ALFREDA STRAUMAŅA LUGAS IZRĀDE TORONTO

„Labām acīm visas lietas ir spoguļi, un acīm, kas ir nopietnas un patiesas, visas lietas ir kā neizsīkstoši avoti." Ar šiem vārdiem sākas Alfreda Straumaņa luga Tagad ir citādi. To Vašingtonas teātris Osvalda Uršteina režijā sniedz latviešu skatītājiem gaŗā viesizrāžu virknē. Tā nav autora pirmā luga. Vai viņa ilgāku vai īsāku laiku „gulējusi atvilktnē", kā to lugu autori mēdz teikt par saviem darbiem, tas nav zināms. Bet autors ar šo lugu skatītāju priekšā stājas pirmo reizi. Tā ir iepriecinoša iepazīšanās. Galvenokārt — ar latviešu drāmas literātūrā neskartu temu, kas patiesībā būtu viela plašam un spēcīgam romānam, jo luga̧s koncentrētā, drāmatiskā uzbūvē nav iespējams izsmelt to, kam autors pieskaŗas savā idejā un notikumus risinādams. Dziļa un plaša, skardama dažādus faktus un idejas, ir viela, ko mūsdienu pasaulē un cilvēku uzskatos vietā un nevietā apzīmē ar vārdu kontroversāls.

Autors reprezentē sevi darbā ar drosmi, skaŗot sarežģītā laikmeta pretrunas. Tās ir pretrunas, kas rodas faktiem, uzskatiem par tiem, tieksmēm saduroties; tāpat visam, kas mākslīgi, ar nodomu radīts, faktus un uzskatus sarežģot, jaucot un graujot. Ja vajaga — iznīcinot.

Profesors Ābele drāmas beigās vairs nevar saskatīt savām nopietnām un patiesām acīm lietu skaidros spoguļus, par ko tas runā lugas sākumā. „Džungļi... Visapkārt mums tikai džungļi..." Ar šiem vārdiem tas arī slēdz acis.

Drāma nav viegli veicama ne režijai, ne aktieŗiem. Iespaidīgi ir lugas sākumā lietotie ilustrējošie skaņu efekti. Tūliņ radīto noskaņu izkliedē pagaŗā polemika par filozofiskām un politiskām lietām, abiem zinātniekiem, Kārlim Ābelem (Rudolfs Mucenieks) un Laimonim Lankam (Vilnis Baumanis) lugas darbību ievirzot un radot nostādījumu. Lugas pārējām personām parādoties, darbība mazliet atplaukst un iegūst savdabīgu spraigumu.

R. Mucenieka profesors Ābele ir centrālā persona un spilgtākais tēls. Māksliniecisķi piepildīti ir viņa samulsuma mirkļi, īsie sašutuma uzliesmojumi attieksmē pret meitu, arī neziņa un šaubas par darbu augstskolā. Nekur nezūd tā saules meklētājs un skaidro avotu skatītājs.

Ābeles sievu Veltu tēlo Hilda Prince. Tai autors devis grūtu uzdevumu. Varbūt uzdevums un tā veikums atrisinātos tēlā ticamāk, ja autors būtu meitas gaŗā monologa vietā licis visu triju tēlotāju aktīvitāti, abiem vecākiem un meitenei — spraigā drāmatiski kāpinātā sarunā, ne meitai stāstot un vecākiem klausoties. Skatot Veltas mēmo klausīšanos meitenes stāstā, jādomā par kādu vecu sakāmvārdu, ka visrāmākā dūja mežonīgi sit spārniem, redzot lizdu un mazuļus briesmās... H. Prince, klausoties meitas haotisko izjūtu un rīcības atklājumu, atgādināja būtni, kas meitenes stāstu redz uz ekrāna. Zinot tēlotājas varēšanu, veicot sev grūtākas un nepiemērotākas lomas, savādais traktējums atklāj apstākli, ka režisors — tēlo lugās sev ilgi nepiešķirtu, krāšņu lomu... Pazīstot O. Uršteina raksturotāja kaislību, ar viņa parādīšanos vien jau pietika, lai saprastu, ka tēlotājs ir savaș lomas prieka „transā". Loma mirdzēja ar līdz galam izjustu, iemiesotu un apmīļotu izteiksmi.

Sarmīte Ābele Andai Uršteinai ir sarežģīta loma. Mazāk ticama tā bija LSD reibuma skatā, kā klusinātā, bet izjustā mōnologā. Tēlotājai lomā saskatāma iepriecinoša varēšana. Tās ir plašāk lietotaș balss modulācijas nekā līdz šim dzirdētas. Bez šādas varēšanas nevienam tēlotājam drāmatiskās lomas nav iespējams formā ticami veikt, lai arī sajūtas būtu pārpilnam...

Sarmītes iecerētais Laimonis Lanka Vilnim Baumanim, liekas, nav tā loma, kur tas varētu savas spējas krasāk iezīmēt, kā tas bija saskatāms Blaumaņa Edgara tēlā.

Abu jauno ļaužu saprašanās dialogs atgādina Mazbērzu Juŗa un viņu ļaužu Emilijas naīvo un ar laimīgo iznākumu pabeigto Blaumaņa lugas Trīnes grēki skatu. Vai nu autors vai režisors latviešu skatītājiem gribējis sniegt „tautiskas" nodevas. Tas pats sakāms ar mūsu valsts standartiņa apspēlēšanu.

Daina Muceniece Lezēra sievas lomā bija droša, kaut pirmo reizi ar lomu skatuvē. Dūšīgo demonstranti režisors licis pretstatā „labajiem" cilvēkiem kā „„nelabo cilvēku". O. Uršteiņa līdz galam un pilnībai izvestajam Sadreb Lezēra tēlam sieva Aina līdzās vīram bija pārāk kontrastā ar robusto, bez iemācītās diplomātijas vesto situāciju un toņu sniegumu.

Lai ko rakstītu par autora darbību drāmatiskā laukā un augstskolu darbā, gan kā par jaunu skatuvnieku, gan vēl ne plaši pazīstamu autoru drāmas literātūrā, viena uzskaite nākotnē paredzama: Alfreds Straumanis neturēs lugas atvilktnē. Tās liekas nebūs tikai ar katedru elpu un teorijas labirintiem, bet ar miesu un asinīm kāps no atvilktnes tiešā ceļā uz skatuves... Luga Tagad ir citādi ir tikai avanss.

Emma Kalniņa-Znotiņa

Veco ļaužu aprūpe Zviedrijā

PENSIJAS SAŅEM ARĪ 400 LATVIEŠU

Zviedrijā, kur sociālisma kustība pēdējos 40 gados veikusi savu tiesu, valsts paņem individu savā aprūpē jau no dzīves pirmajiem soļiem un patur to līdz pēdējai gaitai. Pēdējos gados sociālās aprūpes ietekmē pat uzskata par dabisku norisi, ka vecāki paliek vieni paši un valsts uzņemas bērnu vietā rūpes par viņiem.

Valsts sociālās apdrošināšanas likums spēris kāju ģimenē, lai paliktu tur kā politiska rakstura sabiedrības drošības faktors un tādā veidā kalpotu politiskas programmas īstenošanai. Bez pārspīlējuma var sacīt, ka nauda atraisījusi ģimenes patriarchālās saites un iznīcinājusi daudzko ģimenes svētajā altārī.

No vienas puses var apsveikt valsts gādību — ar sociālās reformas likumu dodot atbalstus, pabalstus, piedevas, pielikumus, piemaksas — lai ikviens pilsonis justu zināmu drošību labklājības zemē. No otras puses — politiskais aparāts iegūst arvien lielāku ietekmi individa dzīvē un beidzot stūrē viņu sev vēlamā virzienā. Tādējādi draud briesmas tapt par pelēku, numurētu būti kollektīvā, zaudējot savu personisko seju un neatkarību. Kā ikdiena rāda, zviedrs šobaltdien to īsti neapjauš, būdams laimīgs par sasniegto labklājību.

Sociālā aprūpe sākas ar topošām mātēm, kam valsts maksā piemaksaș 1200 kr. gadā par katru bērnu līdz 16 g. vecumam. Atbalsts skaŗ tālāk skolas un studiju laiku. Kopdzīves stabilizēšanai valsts dod aizdevumus un piemaksas, un kad dzīvoklis iekārtots vai māja uzcelta, tad ģimene, atkarībā no bērnu skaita, saņem dzīvokļa piemaksas. Slimo aprūpei Zviedrijā pastāv obligāta slimo apdrošināšana. Strādājošie pēc savas izpeļņas iedalīti 20 tarifa klasēs un saslimšanas gadījumā saņem no slimo apdrošināšanas kasēm attiecīgu slimības naudu vai brīvu aprūpi slimnīcā akūtas ārstniecības gadījumā. Invaliditātes gadījumos ir noteikti dažādi atbalsta veidi, tāpat apgādnieka nāves gadījumā. Aprūpe pensiju veidā aptveŗ atraitnes un bāreņus un nodrošina tādā veidā šīs ļaužu grupas eksistenci. Piemaksas saņem kaŗa dienestā iesauktie, bezdarba gadījumā strādniekiem nodrošinātas dienas maksas un pārskološanās iespējas, mazākos tiesu procesos var saņemt atbalstu juridiskas palīdzības veidā. Aplūkot visus sociālās aprūpes veidus īsā rakstā nav iespējams. Mēģināšu īsumā apstāties pie Zviedrijas valdības patlaban lielākās problēmas — pensionāriem un viņu aprūpes.

Pensionāru skaits Zviedrijā 1972. g. janvārī bija 1.428.000, to starpā ap 400 latviešu. Visi Zviedrijā dzīvojošie vecuma dienās, sākot ar 67. dzīvības gadu, nodrošināti ar t. s. tautas pensiju, kuŗas lielums atkarīgs no pamatsummas, kas savukārt noteikta, pamatojoties uz dzīves dārdzības indeka. Šo pamatsummu noteic valdība, un tai līdz šim bijusi kāpjoša tendence. Tā, piem., šī pamatsumma vēl 1968. g. janvāŗa un februāŗa mēnesī bija noteikta 5700 kr. gadā, 1970. g. jūlijā — 6300 kr., bet š. g. janvārī pacelta uz 7100 kr gadā. Šīs summas, starp citu, rāda, ka dzīves dārdzība Zviedrijā strauji kāpusi, bet, lai pensionāri no tā neciestu, ar augšminētām pamatsummām ir pastāvīgi nodrošināta pensijas vērtība. Vieninieka tautaș pensija 1971. g. aprīlī bija 6624 kr., precētiem kopā — 10.488 kr. gadā (šejienes kurss apmēram 4.80 kronas — 1 amerikāņu dolaram).

Tautas pensiju saņem neatkarīgi no iepriekšējās izpeļņas, un tā veido pamatu pensijas tālākai aprēķināšanai. Ja pensijas saņēmējam, turpretim, ir darba izdienas gadi, tad viņam tiesības saņemt t. s. pielikuma pensiju. Kā tautas pensija, tā pielikuma pensija dod jaunas iespējas pensijas tālākai izveidošanai, saņemot pēc atbilstošiem noteikumiem: vecuma pensiju, pirmslaika pensiju (ar 63 g. v.), atraitnes un bērnu pensiju. Bez tam tautas pensijai vēl var nākt klāt dzīvokļa īres piemaksas, sievas piemaksa, bērnu piemaksa, invalidu piemaksa, pensiju piemaksa u. t. t. Visi šie un vēl citi sociālā atbalsta veidi dod iespēju pensionāram eksistēt un dzīvot pašam savā dzīvoklī vai mājā. Pasliktinoties veselībai tiktāl, ka pensionārs, sevišķi, ja viņš palicis viens, nevar vairs pats sevi apkopt, pastāv iespēja saņemt reizi vai divi reizes nedēļā medicīnisku vai sociālu apkopšanu no samarietēm, kas apciemo mājās. Pensionāri, kuŗu materiālie apstākļi atļauj, var dzīvot pensionāru kopmītnēs vai pensionāru hoteļos, samaksājot vienreizēju pamatsummu (tā nav maza, jāgaida uz brīvām vietām) un nododot savu pensiju mītnes vai hoteļa vadībai. Par to pensionārs var ņemt līdz savas mēbeles, saņem pilnu pensiju un medicīnisku aprūpi.

Veco ļaužu mītnēs pensionāri dzīvo istabās ar 18 — 20 m kvadrātūru, kas moderni iekārtotas. Kopējaș ir atpūtas telpas, nodarbību telpas, ēdienu telpas. Ārsti, māsas un ģimnasti, un viss cits personāls ir pensionāru rīcībā.

Veciem cilvēkiem, kam slimība radījusi ilgstošas kopšanas nepieciešamību, pastāv sevišķas slimnīcas ilgstošai slimo aprūpei. Arī te gultu skaits nav pietiekošs un slimajiem ilgi jāgaida uz ievietošanu. Tomēr kā pašvaldību slimo pārvaldes, tā sociālā pārvalde dara daudz, lai papildinātu gultu skaitu un tādējādi nodrošinātu slimiem pensionāriem ilgstošu kopšanu.

Arī mūsu latviešu pensionāriem ir pieejami visi augšminētie aprūpes veidi, un daudzi, atkarā no fiziskiem spēkiem, izmanto pastāvošās iespējas. Viena lieta tomēr ir neapmierinoša: nepietiekošās valodas zināšanas apgrūtina saskari ar attiecīgām personām, kas rūpējas par pensionāriem. Otrs, ļoti svarīgi — šie mūsu tautieši jūtas ļoti vientuļi un sveši zviedru vidū. Tieši vientulības sajūta reizēm sāp vairāk par slimības skarto ķermeņa daļu.

Lai palīdzētu šiem vientuļiem gan savās mājās, gan veco ļaužu mājās un slimnīcās, Stokholmā nodibināta Savstarpējās aprūpes kopa. Šī kopa mēģina pulcināt apsevi atstātos un aizmirstos un — vispār mūsu tautiešus. Sarīkojumi, sanāksmes un kopas izdotais informācijas biļetens ir tā dzīvā saite, kas grib visus vienot kopīgā saimē. Bez tam vēl klāt nāk apciemojumi pie vietuļniekiem slimnīcās un mājās.

Leo Liepiņš

Stiprināma tautas pretestiba dzimtenē

Tāds norādījums bija DV Kanadas valdes priekšsēdim E. Krūkam DV Kičeneras-Voterlū nodaļas 20 gadu darbības atceres akta apsveikuma runā, pasvītrojot, ka tautiešiem trimdā jāveido kodols, kas vieno trimdas spēkus. „Katram latvietim jābūt ar DV biedru karti kā nacionālu pasi. Jaunekļi sāka darbu un kļuva vīri, vīri kļuva par sirmgalvjiem. Tagad radusies jauna audze, un mēs to aicinām kopējā darbā," sacīja runātājs

Jubilejas sarīkojums 30. septembrī bija pulcinājis ap 150 dalībnieku. Programmu ievadīja Alberts Taube, DV Kičeneras-Voterlu nodaļas dibināšanas iniciātors, aicinot ar klusuma brīdi pieminēt mūžībā aizsauktos nodaļas biedrus. Pirms divdesmit gadiem iniciātoru grupa ar nelaiķi A. Rudusānu veidoja pamatus nodaļas turpmākam darbam. Tagad nodaļa apvieno 48 biedrus. Darbības laikā tautiešu aprūpei piešķirts apm. 5000 dol. atbalsta, sekmēts kultūras darbs, atbalstīti latviešu skolas, sporta pasākumi, kā arī grūtībās nonākušie tautieši.

„Mūs vieno mērķis — strādāt un censties, lai varētu atgriezties brīvajā dzimtenē," norādīja tagadējais nodaļas valdes priekšnieks Ziedonis Lakstīgala. Viņš pateicās nodaļas dibināšanas iniciātoram Albertam Taubem un veltīja pateicības vārdus arī nodaļas vanadzēm ar pašreizējo priekšnieci Valiju Simsoni. Bez viņas vanadžu kopas darbību vēl vadījušas Dzidra Taube un Lile Dundura. Nodaļas priekšsēži bijuši A. Rudusāns (†), A. Taube, J. Ozols, J. Zommers, A. Bērziņš, J. Dundurs un pašreiz Z. Lakstīgala.

Svinību dalībnieki nodziedāja Latvijas himnu un Daugavas Vanagu dziesmu..

DV Kanadas valdes priekšsēdis E. Krūka un Kanadas vanadžu priekšniece Monika Jonāne ar veltēm godināja nodaļas darba darītājus A. Taubi, Dzidru Taubi, A. Bērziņu, Mudīti Bērziņu, Valiju Simsoni un A. Simsonu.

Cildinājumu nodaļai izteica ev.-lut. draudzes kopas vecākais J. Cers, pasniedzot mapi jauno biedru vajadzībām. Nodaļu — jubilāri vēl sumināja latviešu biedrības priekšniece Valentīna Karnupe, DV Toronto nodaļas pārstāvis O. Kļavenieks, DV Druvas nodaļas valdes priekšsādis A. Kalniņš, bet ar rakstu sveica DV Londonas (Ont.) nodaļa.

Koncerta daļā vīru koris Viesturs nodziedāja piecpadsmit dziesmu diriģenta Jāņa Baruša vadībā. Nodaļas vanadzes priekšnieces Valijas Simsones vadībā bija rūpējušās par loteriju. Galvenos laimestus bija dāvinājuši: A. Preiss, daiļamatnieks H. Lapiņš un nodaļas valde. Galveno laimestu — galda lampu ieguva DV Druvas nodaļas vanags Mārtiņš Kalniņš.

O. K.

Kaŗa invalidi gatavojas līdzekļu vākšanas akcijai

Kanadas latviešu kaŗa invalidu apvienības Kanadā valde sākusi priekšdarbus gadskārtējai Ziemsvētku ziedojumu akcijai par labu trūcīgo kaŗa invalidu atbalstam. Vairāki invalidi saņēmusi materiālu atbalstu protežu un dzirdes aparātu iegādei. Valde piešķīrusi 100 dol. atbalstu LKOK kapt. E. Kuršinskim par pavadīto vasaras posmu ASV kaŗa invalidu apvienības atpūtas vietā Rota. Tiek pārstrādāti apvienības statūti, lai apvienību oficiāli varētu reģistrēt pie Kanadas valdības.

Savā darbības laikā, sākot ar 1963. gadu, valde izdarījusi ik gadus Ziemsvētku ziedojumu vākšanu par labu invalidu aprūpei. Līdz šim uz Rietumvāciju nosūtīti 4468 dol., kaŗavīru kapu apkopšanai 777 dol., bet palīdzībai Kanadā izdoti 1915 dol. Kaŗa invalidu apvienības vadība par to pateicīga tautiešiem un cer uz atbalstu arī turpmāk. Valde iecerējusi gadskārtēju sarīkojumu nākamā gada aprīlī.

O. K.

Gaŗezera padomes sēde

Gaŗezera padomes sēdē, kuŗā piedalījās architekti Gunārs Birkerts un Gunars Ejups, neesot klāt dažiem padomes locekļiem, galvenais pārrunu temats bija vidusskolas ēkas pabeigšana.

Ziņojumu par kases stāvokli sniedza kasieris A. Bērzkalns, norādot, ka šīs vasaras sezonā izdevumi segušies ar ieņēmumiem, bet būvju turpināšanai kasē atrodas tikai 2000 dol. Architekts G. Birkerts izteica nožēlu, ka projektētā ēka nav celta visa uz reizi ,bet pa daļām. Pabeigtās telpas izmantotas citām vajadzībām nekā plānots, iesākot to izmantošanu vēl nepabeigtā stāvoklī, sakarā ar ko bijis jādzird nepamatoti pārmetumi. Viņš lūdza Gaŗezera vadību iepazīstināt sabiedrību ar projektēto ģimnazijas jaunceltni tās galīgā izskatā.

Pēc plašām debatēm padome nolēma nekavējoties uzsākt ēkas otrā spārna būvdarbus, lai nākamā pavasarī celtne varētu kalpot skolas vajadzībām. Šo darbu uzsākot, padome lūdz latviešu sabiedrības plašāku atsaucību un materiālu atbalstu, lai iecerēto padome varētu īstenot.

Pēc padomes sēdes architekti iepazinās ar viņu brīvdabas baznīcas projektu īstenošanu. Iecere bija radīt dabisku dotai videi iederīgu veidojumu. Tas panākts, lietojot būvei masīvas ozolkoka plankas un stabus.

Mākslinieks J. Kalmīte, šovasar viesojoties Gaŗezerā un apskatot jauncelto baznīcu, izsaucies: „Šī jau ir katedrāle!"

E. B.

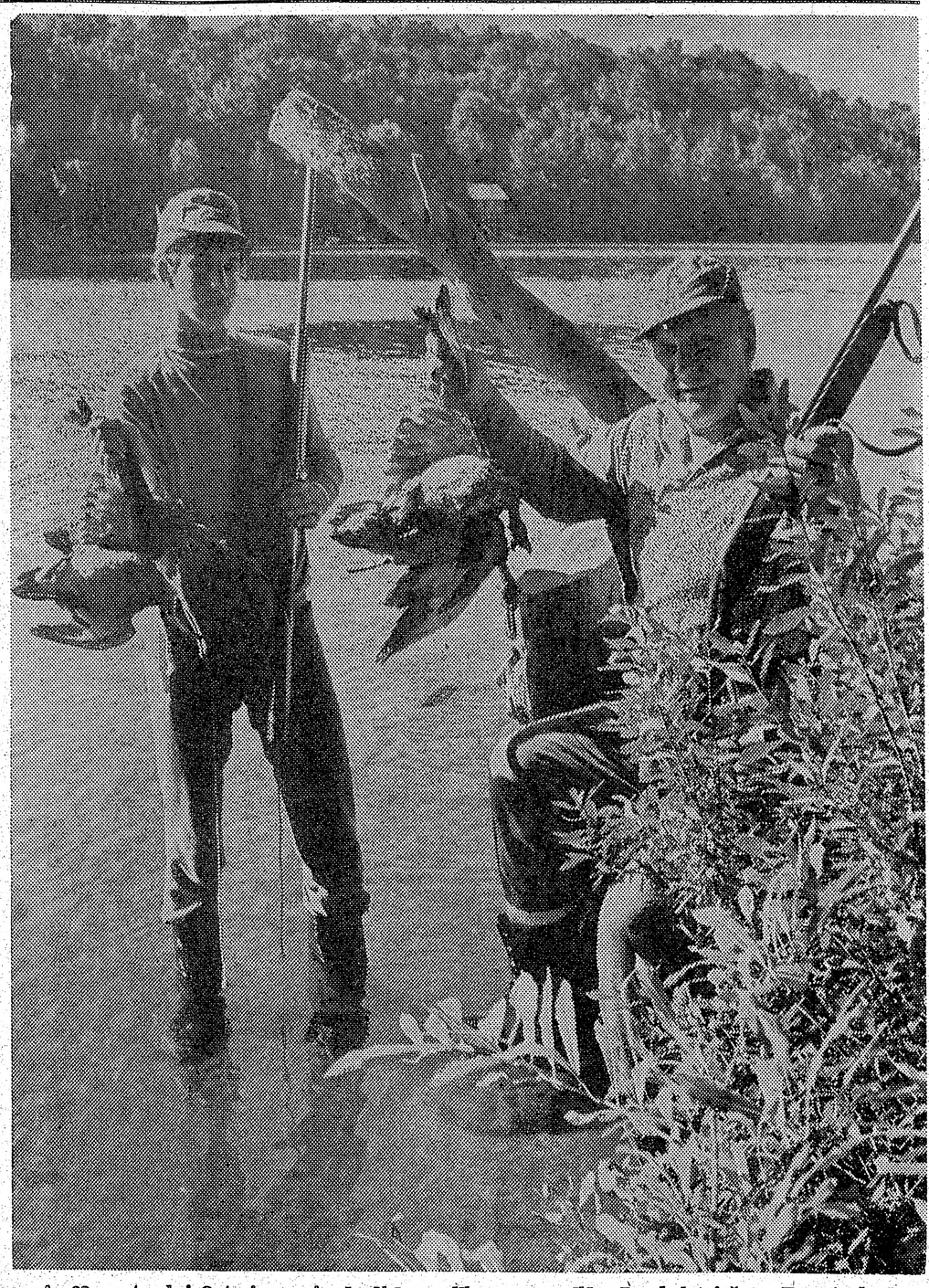

Ar 23. septembri Ontario provincē sākās medību sezona pīlēm. Daudz latviešu no Toronto devās uz Mūnriveras līci Džordženbejā. Augšējā attēlā redzami torontieši Māris Zeltkalns un Krišs Briedis ar medījumiem ezera līcī.

J. Liģera uzņēmums

M. Zandbergs mācīs Minsteres ģimnazijā

ALJAs VALDES LĒMUMI

Klīvlendas ALJAs valdes sēdē 23. septembrī priekšsēža M. Zandberga vadībā par nākamo ALJAs kongresa vietu izraudzīja Čikagu. Tas notiks no 23. — 26. novembrim. Par iecerēto norisi ziņoja kongresa rīcības komitejas loceklis G. Bočka.

Nolēma turpmāk par valdes ziņojumiem iepriekš informēt rakstveidā. Apvienības amatpersonu vēlēšanas notiks pēc rezolūciju apspriešanas — darba kārtas beigās. Paredzēts A. Osvalda referāts par braucienu uz Latviju pēc 2. Vispasaules jaunatnes kongresa Anglijā. Varēs arī noskatīties foto uzņēmumus, kas iegūti dzimtenē. Nolēma iedzīvināt sakarus ar jaunatni komūnistu okupētajā dzimtenē.

Priekšsēdis M. Zandbergs paziņoja, ka ar jauno gadu pārceļas par skolotāju uz Minsteres ģimnaziju, tādēļ vairs nekandidēs par ALJAs priekšsēdi. Paredzēta Minsteres ģimnazijas ansambļa viesošanās Savienotajās Valstīs ar tautisku uzvedumu „Mičošana". Valde nolēma latviešu centros izkārtot izrādes, sagādāt telpas, transportu u. t. t.

Pārrunāja 25 centu nodokli no dziesmu svētku sarīkojumu ieejas kartes. Ja dziesmu svētku padome šo priekšlikumu noraidīs, apvienība pati vāks līdzekļus, pārdodot svētkos dažādus suvenīrus. Vēl pārrunāja jautājumu par latviešu frazeoloģijas mācības pamatkursa un latviešu pareizrakstības vārdnīcas izdošanu. Šis uzdevums būtu jāveic Latviešu fondam.

Nākamā valdes sēde paredzēta 28. oktobrī Klīvlendā.

J. E.

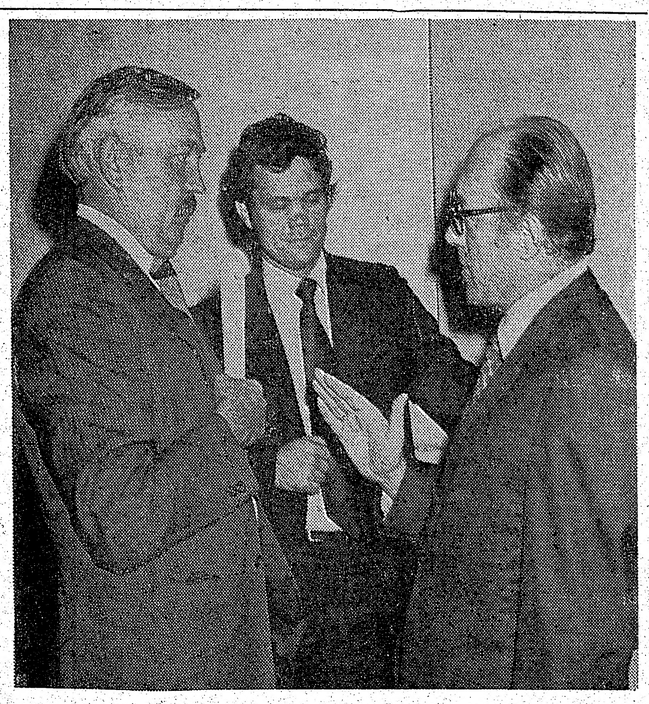

Vai latvieši tagadējā Latvijā drīz būs minoritāte? Par to Latvijas universitātes dibināšanas atceres aktā Toronto starpbrīdī debatēja, no kreisās: inž. N. Bulmanis, doktorands J. Dreifelds un prof. G. Ķeniņš - Kings.

Foto: JAK

SĪKĀS ZIŅAS

★ Rietumvācijas kanclers Vilijs Brants apbalvots ar pirmo gadskārtējo Reinholda Nībura balvu par darbu brīvības un miera labā, būdams kanclers un agrākais Rietumberlīnes pilsētas galva. Mirušā ASV protestantu teologa Nībura 5000 dol. balvu pasniedza viņa dēls Kristofers. Brants dalījās balvā ar mācītāju Teodoru Hesburgu, Notre Dame universitātes rektoru un ASV civilo tiesību komisijas vadītāju.

★ Rietumvācija un sarkanā Ķīna vienojušās nodibināt diplomātiskas attieksmes. Ārlietu ministrs Valters Šēls apmeklēs Pekingu 10. oktobrī, lai ievadītu priekšsarunas.

Pirm
i
KRIEVI N
Hokejspēles
nadu un Pad
pirmo reizi K
paudās īsts
vienoja vis
krasta līdz k
laikraksti bi
ka kanadieš
pret Pad. sa
kā ievēroja
kopš 2. pasa
tie nebija til
Kanadas hok
lidostā 1.
10.000 sajūs
ministru p
priekšgalā, k
vas stundas,
Montrealā
ji ar lielu p
sarkanās u
nās uz pilsēt
rējie ar lidm
ronto, kur to
36 automašī
tas valdes
stundām ga
kā 80.000 a
dām Ontario
nas vakarā
ka dziedāta
dziem bija p
daudz par h
nacionālās a
ram spēlētāj
tas galva pa
nātas aproču
Visas dom
sveikuma ru
mīgas, jo s
gribēja redz
savus hokeja
ķi Paulu He
Ekspozito —
galvenos var
ši, tā krievi

Sv. Andreja
arī 4 g. ve
soties skola
jas svētku

to devās
un Krišs
nēmums

lotāju uz
ju, tādēļ
ar ALJAs
a Minste-
mbļa vie-
s Valstīs
nu „Mičo-
a latviešu
rādes, sa-
ortu u. t.

tu nodokli
sarīkoju-
a dziesmu
priekšliku-
nība pati
dodot svēt-
nīrus. Vēl
u par lat-
mācības
tviešu pa-
nīcas izdo-
s būtu jā-
m.
sēde pare-
Klīvlendā.
J. E.

IŅAS

kanclers
balvots ar
Reinholda
darbu brī-
labā, bū-
agrākais
lsētas gal-
protestantu
0 dol. bal-
dēls Kris-
ījās balvā
odoru Hes-
e universi-
ASV civīlo
vadītāju.
un sarka-
s nodibināt
eksmes. Ār-
ers Šēls ap-
10. oktobrī,
šsarunas.

Pirmā īstā nacionālisma izpausme Kanadā

KRIEVI NAV ZAUDĒJUŠI TIKAI HOKEJSPĒLĒ VIEN!

Hokejspēles laikā starp Kanadu un Pad. savienību laikam pirmo reizi Kanadas vēsturē izpaudās īsts nacionālisms, kas vienoja visus kanadiešus no krasta līdz krastam. Kanadas laikraksti bija vienās domās, ka kanadiešu uzvara hokejā pret Pad. savienību uzskatāma kā ievērojamākais notikums kopš 2. pasaules kara. Šoreiz tie nebija tikai tukši vārdi, jo Kanadas hokejistus Montrealas lidostā 1. oktobrī sagaidīja 10.000 sajūsminātu cilvēku ar ministru prezidentu Trudo priekšgalā, kas bija gaidījis divas stundas, lai tos apsveiktu.

Montrealā dzīvojošie spēlētāji ar lielu pompu tika pārvesti sarkanās ugunsdzēsēju mašīnās uz pilsētas centru, bet pārējie ar lidmašīnu devās uz Toronto, kur tos pēc sagaidīšanas 36 automašīnās nogādāja pilsētas valdes laukumā, kur jau stundām gaidīja vairāk nekā 80.000 apsveicēju no dažādām Ontario vietām. Sagaidīšanas vakarā Kanadas himna tika dziedāta divas reizes. Daudziem bija prieka asaras ne tik daudz par hokeja uzvaru, kā nacionālās apziņas labad. Katram spēlētājam Toronto pilsētas galva pasniedza zeltā darinātas aproču pogas.

Visas domātās oficiālās apsveikuma runas bija maznozīmīgas, jo sagaidītāju tūkstoši gribēja redzēt un dzirdēt tikai savus hokeja mīluļus, it sevišķi Paulu Hendersonu un Filu Ekspozito — Kanadas uzvaras galvenos varoņus. Kā kanadieši, tā krievi uzskatīja Ekspozito kā ievērojamāko un bīstamāko Kanadas vienības spēlētāju. Pauls Hendersons izcēlās ar to, ka viņš visās trīs pēdējās spēlēs, tikai nedaudz laikam atliekot līdz spēles beigām, guva uzvaras vārtus, ko uzskata par jaunu pasaules rekordu šāda veida sacensībās.

Kanadieši ieradās Maskavā ne ar labām izredzēm, jo paši savās mājās bija zaudējuši krieviem divas, vienu neizšķirtu un guvuši tikai vienu uzvaras spēli. Pirmajā spēles laikā Maskavā un visā Kanadā valdīja liela pacilātība kanadiešos, jo 10 minūtes pirms spēles beigām kanadiešu vienība bija 4:1 pārākumā, kad pēkšņi, pateicoties krievu enerģijai un kanadiešu spēlētāju atslābumam, krievi pārvērta rezultātu 5:4 savā labā. Kanadā iestājās it kā izmisuma stāvoklis.

Kanadieši spēja noskatīties visas spēles tiešā pārraidījumā no Maskavas, kur tās risinājās plkst. 7 vakarā, pēc Kanadas laika agrā pēcpusdienā, kad arī Kanadas saimnieciskā dzīve gandrīz pilnīgi apstājās. Taksametru šoferi nebija dabūjami, mēbeļu veikali pilni cilvēkiem, kas neko negribēja pirkt, restorānos neviens vairs nepasūtināja ēdienu, ne arī bija kas to pasniedz, jo visu skatieni bija vērsti uz televīzijas aparātiem. Pēdējās spēles dienās bija pat paklīdušas valodas, ka Trudo izsludinājis skolām nacionālu brīvdienu. Tās bija tikai baumas, bet lielākā daļa skolēnu dabūja brīvu pēcpusdienu vai noskatījās spēli savā skolā. Pat tiesas sēdes tika atliktas.

Sv. Andreja draudzes svētdienas skolā Toronto šoruden sāk iet arī 4 g. vecā Linda Sutara. Viņa šajā attēlā redzama noklausoties skolas vadītājas A. Cēberes paskaidrojumos par Pļaujas svētku nozīmi. J. Liģera uzņēmums

Uzmudināti no 3500 kanadiešu skatītājiem Maskavā, kanadiešu spēlētāji saņēmās un uzvarēja krievus visās trīs pēdējās spēlēs ar 3:2, 4:3 un 6:5 rezultātu. Uzvaras vārti visās trīs pēdējās spēlēs tika gūti tikai dažas minūtes pirms spēles beigām, pretējā gadījumā draudēja neizšķirts rezultāts, ko kanadieši nedrīkstēja atļauties, lai sacensību uzvarētu. Pēdējos uzvaras vārtus Pauls Hendersons iesita tikai 34 sekundes pirms spēles beigām, kas līdz ar to deva Kanadai uzvaru 4:3, ar vienu neizšķirtu spēli. Kanadā šie izšķirīgie uzvaras vārti apturēja pat satiksmi uz lielajiem autoceļiem, jo cilvēki klausījās spēli radioraidījumā. Automašīnas palēninājā gaitu un uzvaras brīdī pilnīgi apstājās, braucējiem kāpjot ārā un vienam ar otru sarokojoties un apkampjoties.

Kanadiešu skatītāji Maskavā atklāja savas izjūtas un izteicās, ka „pirmo reizi savā dzīvē mēs izjūtam, ko nozīmē īsta nacionālā apziņa, dziedot „O' Canada" — ko nozīmē dziedāt savas valsts himnu svešā zemē ar asarām acīs. Maskavā Kanadas miljonāri noskatījās spēles kopā ar vienkāršiem fabrikas strādniekiem un studentiem un kopīgi brīnījās arī par krievu pirmās šķiras viesnīcu kvalitāti un labierīcībām, kas vairāk atgādināja Kanadas mazo miestu viesnīcas pirms 30 gadiem.

Maskavas policija mēģināja ierobežot kanadiešu pārliecīgo uzstāšanos un sajūsmu, bet tas neizdevās, un cik var spriest, tad krievu tautai kanadiešu brīvā izturēšanās patikusi. Ko lai pēc visa redzētā tagad domā visu laiku apspiestais un iegrožotais Pad. savienības „laimīgais cilvēks"?

Viens no uzstājīgākiem kanadiešiem bija Kanadas vienības advokāts A. Īglesons, kuŗu spēles laikā bija nogrābuši Maskavas miliči, lai izvestu ārā no skatītāju pulka, bet Kanadas populārais spēlētājs Machovličs to bija ieraudzījis un devās pāri ledus laukumam Īglesonu glābt. Tajā brīdī visi Kanadas spēlētāji pēkšņi atradās uz ledus un ar varu izrāva Īglesonu no miliču rokām, kas, Kanadas sportistu apsardzībā lepni gāja pāri laukumam, dūri miličiem rādīdams.

Toronto latviešu draudžu Pļaujas svētku sarīkojumos bija redzami arī daudz skaistu rokdarbu. Augšējā attēlā — divas māsas, 7 g. v. Ingrīda un 10 g. v. Silvija Ābola priecājas par tautisko spilvenu sarīkojuma mantu izlozei. J. Liģera uzņēmums

IZĪRĒJAMS

MĒBELĒTS DZĪVOKLIS

tuvu pie Main ielas pazemja.
Auto novietošanas iespējas.
Zvanīt vakaros pēc pl. 7.
Toronto, 691-3163

TLB DĀMU KOMITEJA RĪKO
RUDENS TIRGU
LATVIEŠU NAMĀ
15. oktobrī pl. 11 no rīta
Cepumi, maize, pīrāgi, desas, zivis, saknes,
skābēti gurķi, ievārījumi, medus, tējas u. c.
mājās gatavoti produkti.
ĒDNĪCA. ROKDARBU STŪRĪTIS.
„BLUSU" TIRGUS
Atlikums par labu Minsteres ģimnazijai

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

5. okt. pl. 8.30 koncertapvienības 1. koncerts, Townhall. Gunars Larsens — vijole.

7. oktobrī pl. 8 vakarā Latviešu namā Kanadas latviešu katoļu apvienības saviesīgs vakars—balle. Spēlēs igauņu kapella.

8. oktobrī pl. 9 rītā svinīgs dievkalpojums lietuviešu baznīcā, 941 Dundas St. W. ar solistes A. Sapales-Raikovskas un KLKA's koŗa piedalīšanos.
Pl. 2 pēcp. Latviešu namā diriģenta V. Rundāna referāts „Latgale dziesmās un skaņās" ar paneļa diskusijām. Pl. 4 pēcp. jauniešu mūzikāli un tautas deju priekšnesumi skolotājas K. Zariņas vadībā. Ieeja pret ziedojumiem.

14. okt. pl. 7.30 Latviešu nama gadskārtējais sarīkojums. Programmā soprāns Dace Kārkliņa. Saviesīgs vakars ar deju. Dāmu komitejas loterijas izloze.

14. oktobrī, Columbus zālē, DV Kanadā vīru koŗa uzvedums „Reiz tālu kaujas laukā".

15. okt. pl. 11 no rīta Rudens tirgus Latviešu namā. Rīko TLB dāmu komiteja.

15. okt. pl. 5 pēcp. DV namā Dr. Ineses Zieduņas referāts ar krāsu slaidēm par Jeruzalemi. rīko DV Toronto vanadžu kopa.

15. oktobrī, pl. 12 dienā — Toronto Latviešu Mednieku un Makšķernieku kluba rudens itītaru šaušanas sacensības Bērzainē.

21. okt., pl. 7 vak. Latviešu namā — Toronto Latviešu Mednieku un Makšķernieku kluba sezonas atklāšanas balle ar medījumu un zivju izlozi.

22. oktobrī pl. 4 pēcp. Baltijas sieviešu padomes 20 gadu darbības atcere ar koncertu un priekšlasījumu Igauņu namā. Runās politiskais komentātors Lubors Zinks.

27. okt. pl. 8 vak. — Inn on the Park viesnīcā — TLB inž. un techn. kopas gadskārtējā „Inženieŗu balle."

28. okt. pl. 7 vak. Latviešu namā — Veterānu strēlnieku groziņu vakars.

28. okt. pl. 8.00 Daugavas Vanadžu sarīkojums „Romas pagrabiņā" DV namā Toronto.

28. okt. — vīru ansambļa Kalvja 21. g. atceres koncerts Townhallē.

4. novembrī pl. 8 vak. Preses balle Casa Loma pilī.

12. novembrī plkst. 8.00 vakarā St. Lawrene centrā DV teātŗa Kanadā izrāde M. Zīverta komēdija „Čūska".

18. nov. pl. 7 vak. Ītona auditorijā Latvijas valstssvētku 54 g. atcere.

LATVIEŠU APRIŅĶI

Latviešu lauksaimniecības biedrība 14. oktobrī rīko Pļaujas svētkus Šelburnas Community Center telpās. Mācītāja J. Prauliņa svētbrīdis. Priekšnesumu daļā piedalās studentu biedrības Dziesmuvara Kanadas kopa. Kopējas vakariņas un saviesīgs vakars ar Pļaujas svētku loteriju. Ieeja, vakariņas ieskaitot, 4 dol. no personas. Bērniem ieeja brīva. Sākums plkst. 7.30 vakarā.

SV. KATRĪNAS

7. okt., pl. 7.00 vak. Sv. Katrīnu Daugavas Vanadžu kopas 20 gadu darba atcerei veltīts vakars ar Kalvja koncertu un balli franču baznīcas zālē, 101 Garnett St., St. Catharines.

Reiz tālu kaujas laukā

14. OKTOBRĪ KOLUMBA ZĀLĒ TORONTO, KUR DV VĪRU KORIS KANADĀ TĒLOS UN DZIEDĀS

„Tad tē nu jūs esat, mani brašie tēvzemes dēli, izpušķoti kā iesvētāmās meitas, savas militārās karjēras pašā apakšas galā . . .” tā Vilibalds Drosmiņš (Edgars Ābele) uzrunā savas grupas vīrus — jauniesauktos, kuŗu starpā viens, noraizējies par vāji uzturu dienestā, ieradies ar paprāvu maisu ēdamā.

„Kas tev tur, jaunskungs, tanī maisā?” Drosmiņš bargi noprasa.

Jauniesauktais izklāsta maisa saturu. Drosmiņš kļūst vēl niknāks: „Nu, saki viens cilvēks! Citi nāk uz karošanu, bet šamais atnācis badu atēst.”

Karavīru dzīvi, notikumus frontē un atvaļinājumā, DV vīru koŗa dalībnieki attēlo skatos, vārdos un dziesmās, kas liek mums aizdomāties pagātnē, ar kuŗu saistās tik bezgala daudz atmiņu, gan skumju, gan priecīgu.

Daugavas Vanagu vīru koŗa Kanadā dalībniekus vieno ne tikai kopīgi dziedāta dziesma, bet arī kareiviskais biedriskums. Gadu ritējumā komponista Imants Saksa, diriģenta Arnolda Saulītes un koŗa priekšnieka Elmara Krūkas vadībā, koris audzis un izvērties par ievērojamu dziesmotāju vienību trimdā, savā „aktīvā” uzrādot vairākus koncertus gan Kanadā, gan ASV, kā arī piecas ieskaņotas karavīru dziesmu un divas deju plates.

Karš un ar to saistītie notikumi atstāj dziļas pēdas katrā jūtīgā dvēselē. Dažs negribot izkliedz savas un savu līdzcilvēku ciešanas, dažam Dievs piešķīris apbrīnojamu prieka **dzirksti, kas neizdziest pat vistumšākajā kaŗa dūmu mutulī**, kā to savā laikā stāstīja par pasaulslaveno drošsirdi Šveiku, kam, mazāk globālos apjomos, uz pēdām seko mūsu pašu Vilibalds Drosmiņš. Kanadas Daugavas Vanagu dziesmotās vienības solists un otrs bass Edgars Kraujiņš, kam „tās militārās būšanas fundamente nav nemaz tik tumša”, vārdos un dziesmās „sarīmējis” mūsu priecīgā un apķērīgā varoņa dienesta gaitas. Jauniesauktajiem Drosmiņš gan aizrāda: „To jūs, mani draudziņi, lieciet aiz auss, ka dienestā pirmais un galīgais pamatlikums ir: nerunāt, klusu ciest un muti turēt! Ja reiz esi dienestā, tad nečivini . . .”, bet pats runā par deviņiem mēmiem.

„Arī tā brūtēšanās ir cauri. Te jums vienīgā brūte ir plinte,” viņš tēvišķīgi norāda, bet pašam Lamcadricu Ella (Mirjama Bērziņa) klāt kā pielipusi. Lai arī pārējiem būtu kāds „prieciņš”, ierodas ne tikai „dzimtenes meitene”, bet arī Otra pasaules kaŗa laikā tik populārā Lilī Marlēna (Dace Kārkliņa).

Uzvedumā vīra koŗa dalībnieki, tēlojot un dziedot par sen pagājušām dienām, teicēja un režisora Voldemāra Pukata vadībā, ceļ tiltu uz dzīvi palikušo trimdinieku sirdīm, dziļā ticībā un pārliecībā, ka:

Ne tādēļ tevi meklējusi
Ir mana sirds, lai kopā smietu,
Bet lai uz savu dzimto pusi
Mēs abi kopā kādreiz ietu.
(Aleksandrs Voitkāns, gūstekņu nometnē Putlosā, 1945. gada septembrī.)

Tonija Krūka

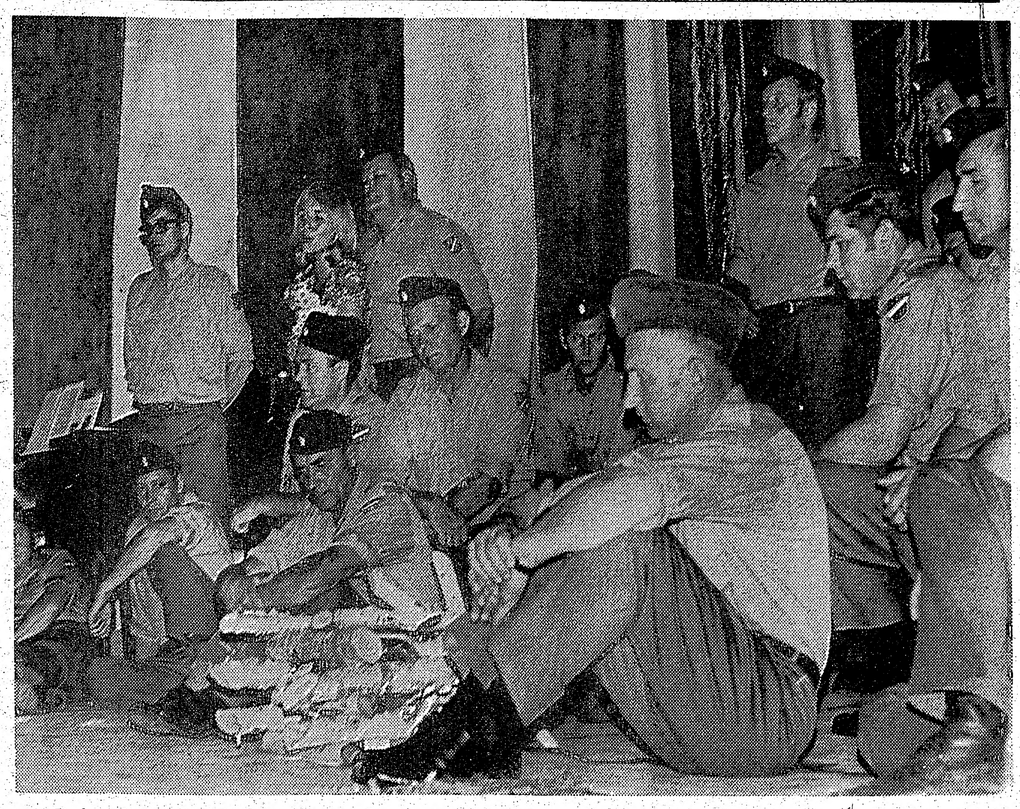

„Reiz tālu kaujas laukā” . . . Tā saucas DV vīru koŗa Kanadā uzvedums dziesmās un skatos, kuŗu redzēsim 14. oktobrī Kolumba zālē Toronto. Augšējā attēlā DV vīru koŗa dalībnieki, kuŗi paši reiz cīnījušies kaujas laukā, uzvedumā dzied ar dzimtenes meiteni pie ugunskura.
J. Liģera uzņēmums

Smēķējot un dzeŗot piedzīvojis 130 gadu ilgu mūžu

Vecākais cilvēks Savienotās Valstīs un varbūt visā pasaulē ir 130 gadus vecais nēģeris Čarlijs Smits, kuŗa vecumu apliecināja Amerikas mediķu savienība (AMA) un ASV sociālās apdrošināšanas pārvalde. Čarlijs Smits pārdzīvojis 3 sievas, 118 gadus smēķējis, 114 gadus dzēris viskiju un izteicies, ka nemaz nejūtas tik vecs.

Agrāk viņš tirgojies ar bezalkoholiskiem dzērieniem, bet tagad pārdod saldumus bērniem, kā arī ik mēnesi saņem 70 dol. valsts pensijas čeku. Viņa uzturs galvenokārt sastāv no augļiem, siera, konfektēm un cietiem biskvītiem. Smits, agrākais vergs dzimis Afrikā un 12 gadu vecumā atvests uz Ameriku. Viņš pārsniedzis gandrīz dubultu caurmēra vecumu ASV — 67 gadus vīriešiem un 74 gadus sievietēm. Zviedrijā cilvēki piedzīvo visgaŗāko mūžu pasaulē — 71,9 un 76,5 gadi, Kanadā 68,8 un 75,2 g.

Vēl nav atrasta ilga mūža recepte, bet visi 7000 simtgadnieki ASV intervijās izteikušies par izlīdzinātu raksturu, humora izjūtu un vēlēšanos, cik vien iespējams, būt fiziski un garīgi nodarbinātiem. Smits strādājis par vergu Teksasā un vēlāk pārcēlies uz Floridu. Līdz 113 gadu vecumam viņš strādājis pie augļu ražas novākšanas.

Algas un preču cenas Pad. savienībā

TELPU APTĪRĪTĀJS PELNA GANDRĪZ TIKPAT CIK ĀRSTS

Latvija Amerikā jau ziņojām par Canadian Magazine ievietoto aplamo cenu salīdzinājumu Pad. savienībā un citās valstīs. Secinājums bija, ka Pad. savienībā ir „vislētākā iepirkšanās vieta”. Tagad uz Canadian Magazine rakstu laikraksta The Toronto Sun 19. septembŗa numurā atsaucies arī pazīstamais publicists Pīters Vortingtons. „Tā ir apbrīnojama informācija, kas samulsina pat marksisma aizstāvjus,” viņš raksta un turpina: „Ko Canadian Magazine dara ar savu dīvaino sagrozījumu, ir tas pats, ko zināmi akadēmiķi un pārspīlēti liberāļu intellektuāļi tiecas darīt visu laiku padomju politikā. Par padomju sistēmu lielā mērā ir pārsvarā puspatiesības un aplami iztulkojumi.”

Canadian Magazine minēts, ka tomāti Pad. savienībā pārdoti par 6 centiem mārciņā, kamēr patiesā cena ir pusotra dolara, sviests minēto 50 centu vietā maksā 2 dol. Bez tam preču cenas ir nozīmīgas, ja tās salīdzina ar izpeļņu. Vortingtons min caurmēra mēnešalgas padomijā: mašīnrakstītāja pelna 72 dol., telpu aptīrītājs 50 dol., ārsts 88 dol., skolotājs 77 dol., policists 83 dol., inženieris 150 dol., kareivis 2,40 dol., leitnants 190, bet pulkvedis 480 dol., kas ir vienas izbraukšanas vīzas „oficiālā” cena. Tikpat pelna arī universitātes profesors (līdz 480 dol. mēnesī), kamēr valdības ministrs 2000 dol.

Vortingtons piemin, ka reiz jautājis krievam, kāpēc žurnālisti ir labāk samaksāti par ārstu. Atbilde bijusi: „Labākais ārsts var glābt tikai vienu dzīvību, kamēr žurnālists tajā pašā laikā var ietekmēt miljonus. Mūsu sistēmā mums vairāk interesē ietekmēt dzīvos, ne tik daudz viņus glābt.”

Augstās un neīstās padomju preču cenas ir sava veida netiešs nodoklis, jo t. s. ienākumu nodoklis ir samērā zems. Dzīvokļu īres izliktos zemas, sākot ar 6 dol. mēnesī, bet tūliņ jāievēro, ka Pad. savienībā dzīvojamā platība ierobežota ar 9 kv. metriem katram cilvēkam. Lai iztiktu, vajadzīgas divas algas, vīram un sievai — abiem jāstrādā.

Pēc 55 absolūtas varas gadiem lielākā valsts pasaulē, ar plašākām dabas bagātībām nekā citām valstīm, padomju sistēmas vadītāji nav spējuši sagādāt pietiekami dzīvokļu, apģērba un pārtikas. Pad. savienība pirmā vietā liek atombumbas un tikai pēc tam pilsoņu apavus. Bet lielākā apsūdzība pret padomju sistēmu, ko iebraucot Pad. savienībā ievērojusi pat Amerikas nēģeŗu komūniste Andžela Devisa, ir tā, ka iedzīvotājiem nav atļauts ceļot uz ārzemēm. Brīvie cilvēki nevar attaisnot Apv. nāciju cilvēka tiesību deklarācijas pārkāpšanu. Pad. savienība nebaidās tik daudz par to, ka pavalstnieki ceļojumos varētu pārbēgt uz Rietumiem, bet vairāk, ka viņi redzēs, kāda izskatās dzīve ārpus dzelzs aizkara un pārvedīs nevēlamas brīvības idejas.

Tagad Pad. savienība lepojas, ka tai ir vairāk interkontinentālo raķešu nekā ASV (1440 pret 1054), vairāk virszemes tipa raķešu (9700 pret 1436), vairāk zemūdeņu (351 pret 44), vairāk tanku nekā NATO spēkiem kopā (20.000 pret 7000) u.t.t., saka Vortingtons, bet jābrīnās, ka Canadian Magazine nezina, ka pilsonis Pad. savienībā nevar pirkt miltus, bet tikai maiznīcas gatavus cepumus! Svētku dienās, kā 7. novembŗa atcerē (revolūcijas svētki), Jaungadā un 1. maijā, valdība kā sevišķu labvēlību ļauj izsniegt miltus. Neviens to neievēro. Ir ļaudis mūsu sabiedrībā, kam tas jāzina labāk, bet kas tomēr mēģina iestāstīt, kāda laba dzīve gaida arī Rietumus, ja tiem būtu prāts apmainīt mūsu demokratisko sistēmu pret marksistu sociālismu, pabeidz padomju apstākļu pazinējs Pīters Vortingtons kanadiešu laikrakstā The Toronto Sun.

DV vīru koris dzied uz skatuves karavīru dziesmas. Priekšā Vilibalds Drosmiņš, kuŗu uzvedumā „Reiz tālu kaujas laukā” tēlos Edgars Ābele.

Mērauklas starptautiskam...

(Turpinājums no 1. lp.)

meļvietnamas komūnisti atmetuši illūziju par militāru uzvaru, Hanoja vēl cerot, ka Mekgavernam iekļūstot Baltajā namā, Saigona tai iekritīs klēpī kā nogatavojies ābols. Nav jāaizmirst, ka Mekgaverns apsolījis Vietnamas jautājumā politisku izkārtojumu, kas praktiski nozīmētu pilnīgu Vašingtonas kapitulāciju. Pēc dažu politisko komentātoru domām, lai stiprinātu Mekgaverna izredzes vēlēšanās, Hanoja pagājušā nedēļā atbrīvoja trīs amerikāņu kara gūstekņus. Hanoja tos nav izdevusi amerikāņu militārām iestādēm, bet gan Mekgaverna atbalstītiem „miera grupas" aktīvistiem. Nav svarīgi, kas šo smieklīgo gūstekņu atbrīvošanu inscenējis, secinājums varētu būt tas, ka ar šo soli Hanoja vēlējusies iejaukties prezidenta vēlēšanu kampaņā. To jau tagad atskārst arī pagaidām vēl apatiskie vēlētāju miljoni. Tā pieminētā tirgošanās ar gūstekņiem var izrādīties par jaunu minusu Mekgaverna kontā.

Ļoti zīmīga aina pagājušā nedēļā risinājās Apvienoto Nāciju ģenerālsapulcē Ņujorkā. Mazo un lielo valstu delegāti sākuši runāt par starptautisko terroristu jautājumu. Nav nekāds noslēpums, ka tradicionāli draudzīgās amerikāņu un kanadiešu attieksmes Trudo valdības laikā atsalušas. Vašingtona jau labu laiku ar bažām un aizdomām raugās uz katru Otavas soli. Pagājušā trešdienā runātāja tribīnē kāpa Kanadas ārlietu ministrs Šarps. Savā runā viņš nosodīja zināma veida terrorisma uzliesmošanu pasaulē, bet tajā pašā laikā norādīja uz rasu ierobežojumiem Dienvidafrikā, nepieminot ne ar vārdu terroristus, kas ar savu rīcību grib panākt politiskas pārmaiņas.

Šarpa runa nākamajā dienā atbalstojās tautas vietnieku namā. Luizianas pārstāvis Džons Rāriks kongresam atgādināja: „Izrādās, ka pēc Kanadas uzskatiem ir labi terroristi un ļauni terroristi. Tas atkarājas no tā, kuŗu vērsis taisās badīt. Amerikāņi ir pārsteigti par to, ka Kanadas pārstāvis akceptē terrorismu, kas vērsts pret stabilām un atzītām Afrikas valstīm, bet tanī pašā laikā aizstāv komūnistu valstis, kuŗām terrorisms ir likumīgs veids kā sagrābt varu savās rokās."

Demokrats Rāriks ir viens no izteiktiem amerikāņu pretkomūnistiskākiem likumdevējiem. Savā laikā presē sensāciju radīja viņa intervija, kuŗā viņš tagadējo Kanadas ministru prezidentu Trudo nosauca par „ziemeļu Kastro".

Ir tiešām jābrīnās, ka Šarps savā Apvienotās Nācijās teiktā runā nepieminēja Afrikas jaunās valsts Ugandas dīvainā prezidenta Amīna pēdējā laika aktīvitātes. Kā zināms, tad pagājušā gadā Idi Amins pārsteiguma apvērsumā atcēla no amata Ugandas prezidentu Miltonu Obotu. Idi Amīns ir patiesi īpatnējs valstsvīrs. Bez piecām sievām šim maz izglītotam, liela auguma vīram ir arī grandiozas politiskas idejas. Cita vidū viņš sevi paaugstinājis jau ģenerāļa pakāpē un drīz vien būšot pat feldmaršals, kas komandēšot pasaules labāko armiju — 10.000 baskājaino Ugandas kaŗavīru. Viņš piedāvājis Ēģiptes prezidentam Sadatam iet palīgā un vienā nedēļā sakaut Izraēlu. Runā, ka viņš piedāvājies arī Vašingtonai būt par starpnieku Vietnamas konflikta atrisināšanai 24 stundu laikā. Pasaules ievērības degpunktā Idi Amins nokļuva pēc sava nesen parakstītā nehumānā dekrēta, kas paredz visu āziātu izcelsmes iedzīvotāju izraidīšanu no Ugandas. Ugandas „ugandošana" -jau skārusi arī daudzus eiropiešus. Vai tas nav izteikts rasisms? Vai par to nebūtu jārunā arī citādi veiklam un šķietami humānam ārlietu ministram Šarpam? Vai Apvienotajām Nācijām nebūtu jādomā par kopēju akciju pret Idi Amina melno rasismu? Liekas, ka nekas nenotiks. Cik zināms, tad Kanada parādīs savu humānitāti un uzņems dažus tūkstošus Ugandas āziātu bēgļu.

Cīņā par ietekmi „melnā kontinentā" jau savu pirkstu iebāzusi arī Maskava un Pekinga. Vai Maskava, ja tas būs izdevīgi, neiedos Idi Aminam pāris desmit tanku un kādas novecojušas Staļina ērģeles? Kas par to, ka Idi Amins kādā no savām politiskām runām uzslavējis Hitleru un izteicis nožēlu, ka Adolfam nav bijusi tik stipra roka, lai parazītu jautājumu atrisinātu tā kā viņš — uz visiem laikiem. Un tā „melnā kontinenta" „jaunais Hitlers" — Idi Amins bez žēlastības izraida pat Ugandas pavalstniekus, kuŗu dzīslās rit pakistaņu vai indiešu izcelsmes asinis. Apšāvis dažus simtus savu politisko pretinieku, Amins tagad steidzīgi būvē koncentrācijas nometnes. Tas viss ir zināms ne vien Kanadas ārlietu ministram Šarpam, bet arī Apvienoto Nāciju ģenerālsekretāram Kurtam Valdheimam. Brāļu Kaudzīšu vārdiem runājot, pasaulē nav taisnības. Pēdējā laika notikumus vērojot, jāliecina, ka pasaulē valda divas mērauklas un ka vienam un tam pašam vārdam „brīvība" var būt divas nozīmes — patiesa brīvība vai arī asiņains terrors.

Nesenie lielie NATO flotes manevri Norvēģijas ziemeļos, kas noritēja zem segvārda „Strong Express", izrādījās par diezgan ietekmīgu rietumu sabiedroto militāro spēku demonstrāciju. Kā paradokss jāpiemin, ka pagājušā nedēļā Norvēģija sagādāja nopietnu vilšanos Eiropas savienoto valstu tapšanas plāna īstenotājiem. Norvēģi noraidīja piedāvājumu pievienoties Eiropas koptirgus valstu grupai. Šonedēļ par to pašu jautājumu balsos dāņi. Ja arī tie noraida, tad uz Apvienoto Eiropu nebūs sperti divi soļi uz priekšu, bet gan divi nožēlojami soļi atpakaļ. Norvēģi nepiedalīšanos Eiropas koptirgū attaisno ar iespējamu eksistences apdraudēšanu 50.000 norvēģu zvejniekiem.

Un tā Eiropas valstu galotņu konferencē, kas sanāk 19. un 20. oktobrī Parīzē, būs jālauza galvas, kā novērst eventuālu ziemeļu politiskās lelles parādīšanos Eiropas skatuvē. Runa ir par „neitrālo Nordbloku", kuŗā bez Norvēģijas sava veida koptirgū ieietu Somija, Dānija un arī Zviedrija. Runā, ka šo bloku ar Kremļa svētību par katru cenu grib īstenot kreisais zviedru premjērs Ulafs Palme.

Nenogaidot prezidenta vēlēšanu iznākumu, kā zināms, kongress pasteidzās ratificēt t.s. SALT nolīgumu ar Pad. savienību. Savienoto Valstu aizsardzības ministrs Melvins Lērds pēdējā laikā tiek maz pieminēts. Un tomēr Lērds ir viena no nozīmīgākām un iespaidīgākām personām Niksona administrācijā. Jau tūdaļ pēc SALT sarunu pirmā posma nolīguma Lērds brīdināja, ka Savienotajām Valstīm jāpaliek pasaules varenākam militāram spēkam. Šķiet, ka šinī jautājumā ar Lērda muti runāja pats Niksons. SALT nolīgums daudziem šķita zināma amerikāņu kapitulēšana Kremļa prasībām. Ja militārais spēks izteiktos tikai abu valstu militārā arsenāla lielumā, tad varētu likties, ka krievi Niksonu Maskavā patiesi apveduši ap stūri. Patiesībā tas tomēr nenotika.

Melvins Lērds panāca, ka kongress tūlīt pēc SALT līguma ratificēšanas akceptēja arī turpat 5 bilj. dol. lielu budžetu tā dēvētā „Safeguard" projekta īstenošanai. Kas tad īsti ir Seifgard projekts? Vienkāršā ikdienas valodā tā ir amerikāņu atmaksas dūre, ja Kremlis gadījumā iedomātos pirmais ar atomieročiem uzbrukt ASV. Neskaitīsim raķetes, radara ierīces un citus modernās tehnikas brīnumus, kas pārvērtušies par nākotnes kaŗa ieročiem. Atzīmēsim tikai to, ka Seifgard, ja krievi uzbruktu pirmie, spēj iznīcināt 65% Pad. savienības rūpnīcas un dažās minūtēs „izņemt no apgrozības" 30% Pad. savienības iedzīvotāju. Ja trešais pasaules kaŗš tiks novērsts, tad tas notiks tikai pateicoties tam, ka Savienotās Valstis saglabās savu militāro pārākumu. Domājams, ka arī pēc novembŗa vēlēšanām Melvins Lērds paliks savā amatā, jo ne bez pamata viņu uzskata par vienu no kompetentākiem Savienoto Valstu aizsardzības ministriem pēdējo 30 gadu laikā. Arī politiskā ziņā viņu var viegli ierindot Niksona-Kisingera-Lērda kopīgās sapraša-nās trijstūrī. Un tā stipras Savienotās Valstīs nav ne vien mūsu, Niksona un Lērda, bet arī visas pasaules interesēs.

Aleksandrs Ķegumnieks

Mūžībā aizgājis virsnieka vietnieks

Eduards Karnups

dzimis 1906. g. 11. janvārī Katlakalna pagastā,
miris 1972. g. 27. septembrī Breisbridžā, Ontario.

Pārpelnots 1972. g. 30. septembrī un atdusēsies Rotas brāļu kapos Katskiļos.

Mīļā pieminā viņu paturēs

draugi un paziņas
Kanadā

Pēkšņi mūžībā aizgājis mans mīļais vīrs

Valdis Kraulis

dzimis 1908. gadā,
miris 1972. gada 1. oktobrī.

Dziļās sērās viņu piemin

SIEVA

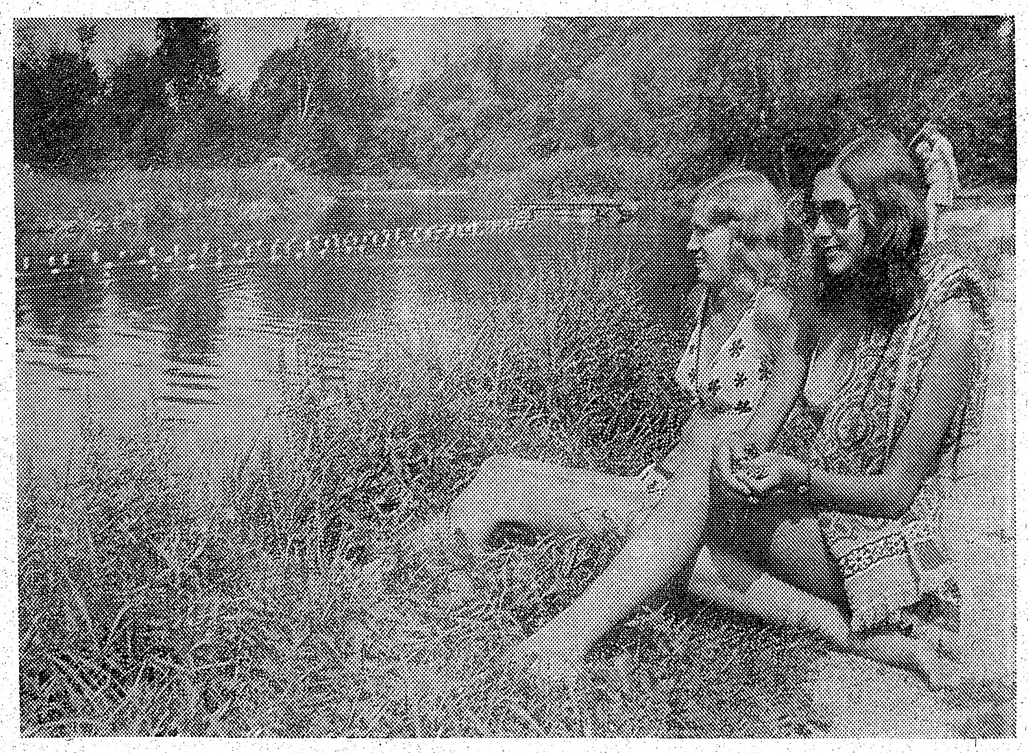

„Indiāņu vasarā". Upju līčos un ezeros peldētāju pulks tagad pazudis. Augšējā attēlā Mirdza Avena un Astra Vītola Sidrabe nē vēro, ka pārī upei kļavās jau sārtojas pirmās rudens lapas.
Vernera Ciņa uzņēmums

Okupētās Latvijas presē lasām...

VIDUSSKOLĀM NAV NOŠU MATERIĀLU...

Baldones vidusskolas dziedāšanas skolotājs Andrejs Baumanis, sākoties jaunajam 1972. gada skolas gadam: „... dziedāšana ir tikpat nopietns priekšmets kā visi pārējie... arī te nopietni jāgatavojas, daudz jāzin. Citādi tā pati vienīgā stunda nedēļā kļūst par izklaidēšanos vai garlaicīgu nodarbību... gribētos sagaidīt to laiku, kad vismaz jaunajās klasītēs dziedāšana būs divas stundas nedēļā. Tas pats attiecas uz nošu materiāliem. Kad tie būs pietiekamā daudzumā? Un kad izdevniecība 'Zvaigzne' beidzot laidīs klajā mūsu kollektīvi sastādīto dziesmu krājumu mūzikālās audzināšanas stundām vidusskolā? Tātad mans vēlējums, jauno cēlienu sākot, — mazāk vārdu, vairāk darba." (Cīņa, 1972. gada 1. septembrī)

NEAIZMIRSTAMS PIEDZĪVOJUMS...

Pilsone V. Ķieģele no Limbažu rajona pēc ciemošanās Rīgā: „8. augustā bija iebraukusi Rīgā, un manu uzmanību saistīja kaut kas tāds, kas ilgi paliks labā atmiņā. Iedama pa Ļeņina ielu, redzēju, ka pie V. I. Ļeņina piemineklja piebrauc vieglā automašīna. Mašīna bija bagātīgi rotāta ziediem."

„No mašīnas izkāpa līgava un līgavainis kāzu rotā, un abi tuvojās Ļeņina piemineklim. Līgavainim rokā bija sārtas rozes un gladiolas, kuŗas viņi abi sakārtoja piemineklja pakājē. Pēc tam jaunlaulātie nolieca galvas klusuma brīdim. Roku rokā abi atgriezās mašīnā un kopā ar pavadoņiem aizbrauca pa Ļeņina ielu." (Cīņa, 1972. gada 5. septembrī)

„MĒS, LATVIEŠI!..."

„Ar PSRS revolūcionārās kaŗa padomes 1929. gada 6. augusta pavēli tika izveidota Tālo Austrumu armija, par kuŗas pavēlnieku iecēla V. Blicheru, bet par štāba priekšnieku A. Lapiņu. Sakarā ar ienaidnieka nemitīgajiem uzbrukumiem Amūras kaŗa flotile saņēma kaujas uzdevumu iznīcināt ienaidnieka Sungari kaŗa flotili, sagraut baltķiniešu militāristus Lahasusu un Fugdinas cietokšņos. Operācijas vadība tika uzticēta Jēkabam Ozoliņam... Amūras kaŗa flotiles pavēlniekam... lielgaballaivas „Sarkanie austrumi" komandieris R. Jaunzems... lielu ieguldījumu deva E. Kārkliņa lidotāji..." (Cīņa, 1972. gada 5. septembrī).

KO AR TO GRIBĒS PANĀKT?

Rojā uzņem jaunu televīzijas filmu „Līga — vālodzīte". Scenāriju rakstījis V. Bāls: „Kaŗa laikā ievainots sarkanarmietis bēg no gūsta, slēpjas kādā okupētās Latvijas lauku sētā un iemīl savu glābēju un kopēju — saimnieka mazmeitu. Kaŗš izšķir Fjodoru un Līgu. Kad pēc daudziem gadiem bijušais kaŗavīrs atgriežas apskatīt vietas, kas viņam kādreiz bijušas dārgas, tas sastop Ilgai līdzīgu jaunieti. Izrādās, ka tā ir viņa un Ilgas meita. Meitenes māti nošāvuši šucmaņi". (Padomju jaunatne, 1972. gada 27. augustā)

CIK VECI CILVĒKI PRECAS?

„1967. gada dati — viena ceturtā daļa meiteņu kļuvušas par līgavām, nesasniedzot 20 gadu, toties viena piektā daļa — pārsniedzot 30. No puišu cilvēkiem vīra kārtā reti kad stājas, nesasniedzot 20 gadu, toties 30 gadu līnijai jau pārkāpis krietns pulks. Tā rezultātā — vidējais līgavu vecums bijis 26,5 gadi, bet vidējais līgavaiņa — 29,1 gads. Tiesa, autori gan atzīst, ka pēdējos gados stipri progresējot līgavu un līgavaiņu pajaunināšanās process." (Padomju jaunatne, 1972. gada 16. septembrī)

ŽŪPĪBAS APKAŖOŠANĀ ...

„L. Laicena ielā 58, speciālizētajā alkoholisko dzērienu veikalā, pircēju rinda stiepjas tālu laukā pa durvīm. Un arī te pārdevējai ir vienalga, kam tiek pasniegta stiprā pudele. Vai tādam, kas skaidrā, vai tādam, kas uz kājām vairs nostāvēt nevar. „Es gan neredzu, ka te kāds grīļotos," pārdevēja Dace Kaņepe atbild uz jautājumu „Kāpēc iereibušiem tiek pārdoti alkoholiski dzērieni?" (Cīņa, 1972. gada 10. augustā)

Nikišins diktē Latvijas vēsturi

NEPARASTA NODARBOŠANĀS OKUPĀCIJAS ĢENERĀLIM

„Tās bija neaizmirstamas dienas, kad 1940. gada jūnijā Latvijas, Lietuvas un Igaunijas darba ļaudis pateica stingru „nē!" vecajiem režīmiem," laikrakstā Cīņa izsakās okupācijas varas ģenerālis A. Ņikišins. „Negribēja vairs pa vecam dzīvot buržuāziskās Latvijas strādnieku, zemnieku un kaŗavīru lielais vairākums. Vēsturē netrūkst piemēru, kad masu mītiņos un demonstrācijās piedalījās arī vietējo garnizonu kareivji."

Lai pierādītu, „cik dziļi ideja par buržuāziskās varas gāšanu bija iespiedusies visos tautas slāņos", ģenerālis Ņikišins raksta, ka „Rēzeknē 2. latviešu kājnieku pulka kareivji kopā ar demonstrantiem soļoja zem sarkanajiem karogiem."

Protams, okupētās Latvijas Cīņā nav iespējams aizrādīt uz šo izdomājumu, ko ģenerālis Ņikišins dēvē par „vēstures piemēru". 1940. gada jūnijā Latvijas armijā nebija ne latviešu, ne krievu, ne žīdu vai kādas citas tautības ieroču vienību. Tāpēc nebija arī tāda „2. latviešu kājnieku pulka", kas būtu „soļojis zem sarkanajiem karogiem".

Baltijas kaŗa apgabala politiskās pārvaldes priekšnieka vietnieks Ņikišins turpina: „Muļķīgi tāpēc izklausās vēstures viltotāju apgalvojumi par to, ka sociālistiskā revolūcija Latvijā esot nākusi no ārienes." Neidentificēdams tikai viņam pašam zināmos „vēstures viltotājus", ģenerālis tālāk saka: „Vēsture pilnīgi apgāž šos izdomājumus. Pietiek kaut vai atcerēties latviešu sarkano strēlnieku cīņas oktobŗa revolūcijā un pilsoņkaŗā." Ņikišins, protams, nevar norādīt, ko šāda atcerēšanās dod, jo lielais sarkano strēlnieku vairums bija izkauts Staļina tīrīšanas akcijās un vairs neeksistēja kā faktors 1940. gada notikumos.

Kaut katrs Baigā gada sākuma aculiecinieks atceras, ka pāri visai Latvijai tajā laikā vēlās sarkanarmijas tanku, citu ieroču un kaŗavīru vilnis, Ņikišins raksta: „1940. gada jūnijā pāri visai zemei vēlās tautas naida vilnis pret buržuāzisko valdību, kas bija ielaidusies noziedzīgos darījumos ar vācu fašistiem."

Jādomā, ka ģenerālis zina par Pad. savienības un fašistiskās Vācijas 1939. gada 23. augusta un 28. septembŗa neuzbrukšanas līgumiem un to slepenām klauzulām, kas Pad. savienībai nodrošināja netraucētu politisko un militāro rīcību Baltijas valstīs. Ja viņš to zina, tad jau būtu iespējams norādīt uz vienu „vēstures viltotāju". Bet ja viņš šo faktu nezina, tad viņš pieskaitāms to Krievijas ģenerāļu pulkam, par ko Aleksandrs Solžeņicins izteicies kā par „galvām, kas tik aprobežotas, ka tām nevar uzticēt pat visvienkāršāko uzdevumu".

Latvijas vēstures tulkošanu A. Ņikišins turpina šādi: „No pagrīdes iznākusī Latvijas komūnistu partija veda darbaļaudis pa revolūcionāru pārkārtojumu ceļu. Ne policistu nūjas, ne demonstrantu apšaudīšana 17. jūnijā Rīgā neapturēja darbaļaužu revolūcionāro uzbrukumu. Tautas naida vilnis uzbangoja visā Latvijā, un Ulmaņa valdība bija spiesta atkāpties. Jau 20. jūnijā bija izveidota demokratiska valdība ar profesoru A. Kirchenšteinu priekšgalā. Pēc mēneša Latvijā pasludināja padomju varu. Šai laikā, kad notika pāreja no demokratiskiem uz sociālistiskiem pārveidojumiem, plašas Latvijas kaŗavīru aprindas bija tautas pusē."

Ja kāds nezinātājs varbūt varētu noticēt šim melīgajam apgalvojumam, pavisam skaidrs un ticams kļūst kāds cits apgalvojums Cīņas 11. augusta numurā, proti, ka, Otram pasaules kaŗam beidzoties, „toreiz pagastā bieži vien bija viens vienīgs komūnists — partorgs."

Ostrembskis Jevlampjevs

Drāma Baltijas jūŗā

Dāņu zvejas kuģis, kas atradies Baltijas jūŗā, noraidījis ziņu, ka bruņoti padomju jūrnieki uzkāpuši uz dāņu kuģa, un draudot ar ieročiem, aizveduši kādu pārbēdzēju. Zvejas kuģa kapteinis izteicies, ka izglābis kādu vīrieti, kas mazā motorlaiviņā mēģinājis sasniegt Zviedrijas krastu, lai tur meklētu politiskā bēgļa patvēruma tiesības, bet jūŗā nomaldījies. Pustundas laikā pēc bēgļa uzņemšanas parādījies padomju flotes kuģis un vērsis savus ieročus pret Dānijas zvejas kuģi. Dānijas valdība ievadījusi izmeklēšanu. Ticams, ka bēglis bijis no Baltijas valstīm, bet tikpat labi tas varējis būt arī no Polijas vai Austrumvācijas.

Izraēla cīnīsies pret terroristiem arī ārpus Vidējiem austrumiem

Ēģiptes prezidents Sadats mudina palestīniešu vadītājus izveidot trimdas valdību, līdzīgu, kāda bija Alžirai, kad tā cīnījās par neatkarības iegūšanu no Francijas. „Ēģipte ar mieru atzīt katru palestīniešu ilgstošu vai provizorisku valdību," sacīja Sadats savā runā mirušā Ēģiptes prezidenta Gamala Abdela Nasera 2 gadu nāves atceres sanāksmē Kairo. Sadats nosauca Izraēlas uzbrukumu Libanonai „par pazemojumu katram arabam".

Izraēlas valdība atteikusies no sarunām ar jebkādu Palestīnas partizānu izveidotu valdību un tāpat nevēlas runāt ar pašiem partizāniem. Izraēlas ministru prezidente, 74. g. vecā Golda Meire neredz nekādas iespējas 1,5 milj. Palestīnas bēgļiem Vidējos austrumos atgūt dzimto zemi.

Golda Meire savā intervijā Anglijā atkārtoja, ka Izraēla, ja būs nepieciešams, uzņemsies aizsardzību pret terroristiem arī ārpus Vidējiem austrumiem, bet viņas valsts neatgriezīsoties pie 1967. gada robežām, kādas bija pēc Izraēlas un arabu īskaŗa. Meire plāno aiziet atpūtā ar nākamo gadu.

Komūnisti dzīvo izspiegošanas bailēs

Ziemeļvietnamieši apsūdzēja ASV, ka kaŗa gūstekņiem piesūtītos sainīšos atradušās spiegošanas ierīces. Zobu pastas tūbiņās esot bijuši bateriju radiouztvērēji ar ausu klausulēm, uz šokolādes iesaiņojumiem atradušies dažādi ziņojumi, kas esot ievietoti arī zemesriekstu čaumalās, izņemtā kodola vietā. Slepenie ziņojumi esot atrasti pat piena un kafijas skārdenēs, kuŗās prasītas ziņas par gūstekņu nāves gadījumiem un cita informācija.

ASV aizsardzības ministrija Vašingtonā apzīmēja apvainojumus par smieklīgiem.

Ziemeļvietnama atbrīvojusi trīs amerikāņu kaŗa gūstekņus, kas ar lidmašīnu no Hanojas aizvesti uz Pekingu, bet tad ar padomju Aeroflot lidmašīnu uz Irkutsku un Maskavu. Tālajā apkārtceļā gūstekņus uz mājām pavadījuši amerikāņu „miera aktīvisti" — mācītājs Viljams Kofins un Kora Veisa, kas veduši arī sarunas par šo trīs gūstekņu atbrīvošanu.

333 loterijas 21. augusta izlozē naudas laimestus saņēma arī cittautieši. Kanadiete Julija Maklīna (MacLena) no Sadberijas, kas laimēja $33,33, piesūtījusi savu laimestu loterijas komitejai, savā vēstulē rakstot: „Nosūtu jums savu bērnu vārdā saņemtolaimestu kā ziedojumu Latviešu nacionālai apvienībai Kanadā. Es ceru, ka mani bērni kādreiz piedzīvos to dienu, kad visas valstis būs brīvas no komūnistu apspiestības." Augšējā attēlā Meklīna (stūrī pa kreisi) un viņas pieci bērni.

Kanadie... hokejsp...

Maskavā vairā... speciāli apmācīti... rist" darbinieki... 3000 kanadiešu v... kas ieradās uz ... krievu hokejspēlē... vienības galvaspil... melsa, ka krievi... kā pietrūcis apm... citām vajadzībām... izbrīnu radīja kā... pavadoņiem kopēj... autobusā. Kad k... dājuši dziesmu „... Range", pavado... pievienojies. Viņ... gais, kas zinājis ... sus dziesmas vār...

★

Hokejspēles Ma... tījies arī agrāka... hokejspēlētājs D... Viņš ar sajūsmu... saviem piederīgie... braukuši no Ukra... kavu, lai dažas ... dītu kopā.

★

Lielāks skaits ... ļojumā sadraudzē... kāņiem, kas ielū... meklēt ASV vē... ieskatītos jaunāk... laikrakstos un ie... kolu". Maskavas ... tibilos bija tik... laikraksti un pe... vumi. Tikai dažr... rast „Internation... bune", ko varē... letas „Inturist"... rakstu novietnē... gandrīz viens d...

★

Kanadiešu iec... bija zvērādu c... lalaikas. Iecienī... ja krievu šamp... ze 1,50, pudele ... šanās bija galv... nieku veikalos, ... ar ārzemju va... viesnīcu bāri p... sai tikai dolaru... nadieši, kas bij... du iemainījuši ... iemainīt atpaka... tikai aizbraucot, ... kavā bez vērtīg... līdzekļa — dol...

★

Krievu miliči... nadiešu publiku... necelties kājās, ... un nezvanīt a... zvaniņiem. Tač... brīvībā dzīvoj... neatturējās n... rādīšanas arī ...

★

Starpbrīžos ... šu iecienītais ... bija krievu sa... maksāja 30 kap... venā izdarība ... kļavu lapas ... pret krievu ... Kāds kanadieti... mainīt savu že... padomju arm... zelta zvaigzni. ... staroja, bet at... vu dekorāciju.

★

Kanadiešu sp... nebija sarūgtin... nerīkoja nekāda... jo kanadieši va... jās uz pašām ...

Kanadiešu preses piezīmes hokejspēļu laikā Maskavā

Maskavā vairāk nekā 140 speciāli apmācīti krievu „Intu-rist" darbinieki rūpējās par 3000 kanadiešu viesu drošību, kas ieradās uz kanadiešu un krievu hokejspēlēm Pad. savienības galvaspilsētā. Zobgaļi melsa, ka krieviem šajā laikā pietrūcis apmācītu čekistu citām vajadzībām. Kanadiešos izbrīnu radīja kāds no tūristu pavadoņiem kopējā izbraukumā autobusā. Kad kanadieši dziedājuši dziesmu „Home on the Range", pavadonis dziesmai pievienojies. Viņš bijis vienīgais, kas zinājis no galvas visus dziesmas vārdus.

☆

Hokejspēles Maskavā noskatījies arī agrākais kanadiešu hokejspēlētājs Denijs Levickis. Viņš ar sajūsmu runājis par saviem piederīgiem, kas atbraukuši no Ukrainas uz Maskavu, lai dažas stundas pavadītu kopā.

☆

Lielāks skaits kanadiešu ceļojumā sadraudzējās ar amerikāņiem, kas ielūdza viņus apmeklēt ASV vēstniecībā, lai ieskatītos jaunākos amerikāņu laikrakstos un iedzertu „kokakolu". Maskavas viesnīcu vestibilos bija tikai komūnistu laikraksti un periodiskie izdevumi. Tikai dažreiz varēja atrast „International Herald Tribune", ko varēja dabūt zem letas „Inturist" viesnīcas laikrakstu novietnē. Cena bija gandrīz viens dolars.

☆

Kanadiešu iecienītie suvenīri bija zvērādu cepures un balalaikas. Iecienīts dzēriens bija krievu šampanietis — glāze 1,50, pudele 7 dol. Iepirkšanās bija galvenokārt ārzemnieku veikalos, kur maksāja ar ārzemju valūtu. Daudzu viesnīcu bāri pieņēma samaksai tikai dolarus. Vairāki kanadieši, kas bija visu savu naudu iemainījuši rubļos, varēja iemainīt atpakaļ savus dolarus tikai aizbraucot, paliekot Maskavā bez vērtīgā maksāšanas līdzekļa — dolara.

☆

Krievu miliči brīdināja kanadiešu publiku spēles laikā necelties kājās, nepūst ragus un nezvanīt ar ganāmpulku zvaniņiem. Taču lielā sajūsmā brīvībā dzīvojošie kanadieši neatturējās no sajūsmas izrādīšanas arī šādā veidā.

☆

Starpbrīžos daudzu kanadiešu iecienītais atspirdzinājums bija krievu saldējums, kas maksāja 30 kapeikas. Bet galvenā izdarība bija Kanadas kļavu lapas žetona apmaiņa pret krievu hokejnozīmēm. Kāds kanadietis mēģināja iemainīt savu žetonu pret kāda padomju armijas virsnieka zelta zvaigzni. Virsnieks gan staroja, bet atteicās atdot savu dekorāciju.

☆

Kanadiešu spēlētāju vienība nebija sarūgtināta, ka krievi nerīkoja nekādas pieņemšanas, jo kanadieši vairāk koncentrējās uz pašām hokeja spēlēm. Pārsteigums tomēr bija, ka krievi nemēģināja revanšēties pieņemšanā, kādu viņi saņēma Kanadā. Viņu hokejistu viesošanās laikā Kanadas federālā valdība rīkoja vienu, bet provinču un pilsētu valdības — četras pieņemšanas. Vienīgās svinības, kas bija paredzētas Kanadas hokejvienībai Maskavā, bija padomju ledus hokeja savienības rīkotā pieņemšana pēc beidzamās spēles.

☆

Kanadas hokejvienība saņēma 5000 apsveikuma telegrammas no saviem atbalstītājiem visā pasaulē. Telegrammas apklāja vienības ģērbistabas 50 pēdu sienu.

☆

Cik zināms, Maskavā noticis arī viens apcietināšanas gadījums, kad arestēts 23 g. vecais Pjērs Plaufs no Montrealas. Viņu apcietināja pēc 24. septembŗa hokejspēles viesnīcā, apsūdzot sabiedriskā miera un kārtības traucēšanā. Plaufam bija samaksāts ceļš koplidojumam atpakaļ uz Kanadu.

„Latvijas meži šalc" (Bruno Skulte), bija viena no dziesmām, ko Pļaujas svētku sarīkojumā Sv. Andreja draudzes zālē Toronto dziedāja tenors Žanis Zentiņš. Vēl programmas izpildīšanā piedalījās Emma Znotiņa - Kalniņa ar humoresku (apakšējā attēlā pa kreisi) un pianiste Vera Leinvebere.

J. Ligera uzņēmums

Mūžībā aizgājusi mūsu mīļā meitiņa

Rosemarija Lazdiņš

dzimusi 1950. gada 29. septembrī,
mirusi 1972. gada 22. septembrī.

Dziļās skumjās

vecāki
un Saulaines draugi

Japāna atzīst sarkano Ķīnu

Ķīna un Japāna 29. septembrī parakstīja vienošanos par diplomātisko attieksmju nodibināšanu, deklarējot, ka līgums mazinās saspīlējumu Āzijā un nodrošinās mieru pasaulē. Japāna arī atzina, ka respektē Pekingas prasību pēc Taivanas, kas ir nacionālās Ķīnas prezidenta Čangkaišeka valdības sēdeklis.

Komunikē par attiecību izlīdzināšanu starp abām valstīm parakstīja Ķīnas premjērministrs Čuenlajs un Japānas premjērministrs Tanaka Pekingā, tā izbeidzot 35 gadu vēsās attiecības starp Japānu un Ķīnas cietzemi, kas iesākās 2. pasaules kara laikā ar Japānas invāziju Ķīnā. Parakstīšanas svinības notika pēc 5 dienu sarunām starp abu valstu premjērministriem, kas vēlāk izbrauca uz Šanghaju un no turienes Tanaka atgriezās Japānā.

Japānas 1952. gadā nolīgtais miera līgums ar nacionālo Ķīnu vairs nav spēkā, un Japānas sūtniecību Taivanā slēgs tuvākā laikā. Nacionālās Ķīnas pārstāvji Japānas attieksmju normālizēšanu ar Ķīnu apzīmē par „dunča dūrienu mugurā".

Japāna ir 79. valsts, kas atzīst komūnistu valdību, ko Maocetungs nodibināja Ķīnā 1949. gadā. 54 g. vecais Tanaka bija pirmais Japānas premjērministrs, kas spēra kāju uz Ķīnas cietzemes pēc 2. pasaules kara, kad sabiedrotie, ieskaitot Čangkaiseku, sakāva Japānu. Četrus gadus vēlāk komūnisti pārņēma Ķīnas cietzemi, Čangkaišekam ar nacionāliem ķīniešiem paglābjoties Formozas salā. Savā komunikē Japāna atzīst „Ķīnas tautas republiku par vienīgo likumīgo Ķīnas valdību". Dokumentā bija arī minēta Ķīnas prasība pēc Taivanas un ka Japānas valdība atzīst Potsdamas deklarācijas 8. pantu, pēc kuŗa 2. pasaules kaŗa rezultātā atzina Taivanu, toreizējo Japānas koloniju, par Ķīnas daļu.

Čuenlaja un Tanaka sekmīgās sarunas apstiprināja arī Ķīnas komūnistu partijas vadītājs Maocetungs, pieņemot Japānas līderi Mao privātā rezidencē Pekingā. Satikšanās sākās ar Mao pa jokam teikto jautājumu: „Vai cīņa tagad ir izbeigta?" Tanaka atbildēja, ka sarunas ar Čuenlaju noritējušas „pavisam gludi". Mao teiciens, ka „pēc cīņām ļaudis kļūst draudzīgāki", norāda, ka 79 g. vecais komūnistu partijas vadītājs devis savu atbalstu ciešāku saišu nodibināšanai starp divām sāncenšu valstīm Orientā. Mao bijis jautrā garastāvoklī un izskatījies „ļoti veselīgs". Viņš ar Tanaku un pārējiem Japānas viesiem sarunājies par pārtiku un dzērieniem, izvairoties no politiskām sarunām. Mao devis padomu Tanakam nedzert daudz ķīniešu alkoholisko dzērienu un nedaudz pieminējis „kultūras revolūciju" Ķīnā, izsakoties, ka „Ķīnā bijušas pārāk vecas lietas". Mao daudz lasot. Kad Tanaka vēlējis viņam labu veselību, Mao sacījis — „manas kājas pagurst, jo ciešu no reimatisma". Atsveicinoties Mao pasniedzis Tanakam 6 sējumu izlases darbus no slavenā ķīniešu autora Čujana, kas dzīvojis 300 gadus pirms Kristus.

Nodibinoties diplomātiskām attieksmēm starp Tokio un Pekingu, ASV paliek vienīgā lielvalsts, izņemot Rietumvāciju, kas nav atzinusi Pekingas režīmu. (Formozai ir diplomātiskas attieksmes vēl ar 50 valstīm). Pekingā sagaida ierodamies Rietumvācijas ārlietu ministru Valteru Šēlu; viņa apmeklējuma nolūks — diplomātisku attieksmju nodibināšana abu valstu starpā.

Miljons dolaru „sāpju naudas"

Rietumvācijā, Ofenbachā, atklātas narkotisko vielu kontrabandas aprindas, kuŗu darbība novedusi pie Palestīnas partizānu grupas locekļiem, kas darbojas Rietumvācijā. Ieņemto peļņu par nelegāli pārdoto narkotiku partizāni izlietojuši savu operāciju financēšanai. Arabu teroristi, kas izdarījuši uzbrukumu Izraēlas sportistu vienībai Minchenes olimpiadā, bijuši apbruņoti ar Pad. savienībā ražotiem automatiskiem ieročiem. Bavarijas tiesu referents izteicies, ka 8 partizāniem piederošās rokas granātas vēl atrodas izmeklēšanā. Minchenē nogalināto Izraēlas 11 sportistu piederīgajiem Rietumvācijas valdība piešķīrusi 1 milj. dol. „sāpju naudas".

Olimpiskās piezīmes

MARŠU VIETĀ TAUTMELODIJAS ● SPĒĻU NORISI PĀRRAIDĪJA 83 TELEVĪZIJAS SABIEDRĪBAS APMĒRAM 800 MILJ. SKATĪTĀJU ● PIRMĀ UN PĒDĒJĀ MEDAĻA ● 16-GADĪGA ĢIMNAZISTE SAGĀDĀJA VISLIELĀKO SENSĀCIJU

II

Skaista un impozanta izvērtās reizē svinīgā un priecīgā olimpisko spēļu atklāšanas ceremonija, tradicionālajam mijoties ar jauno. Jau še sākās „rekordi", utramodernajā stadionā iesoļojot 121 nācijas delegācijām, pirmoreiz vairāk par 100. Lielākās ekipas šajās spēlēs bija ASV, Pad. savienībai un Rietumvācijai, visām trim piedaloties ar vairāk nekā 400 aktīviem sportistiem un oficiāliem pārstāvjiem. Spēlēs pavisam piedalījās 8485 sportisti un 1603 sportistes ar 3821 oficiālo pārstāvi, kopā 10.088 aktīvi dalībnieki, kas arī ir jauns rekords, jo 1960. garā Romā tādu bija 5337, pēc tam 1964. gadā Tokio — 5558, bet 1968. gadā Meksikositijā 6059. Ap 80.000 skatītāju uzgavilēja šiem sportistiem, kas 16 dienu cīnījās par kopskaitā 1109 medaļām (364 zelta un sudraba, 381 bronzas) pavisam 21 sporta veidā. Vairāk nekā 2 stundas ilgajā ceremonijā, sportistiem pa valstīm iesoļojot stadionā, parasti spēlēto maršu vietā skanēja attiecīgo nāciju (lielāko ekipu) tautmelodijas, pavisam 61, kuŗas īpaši bija aranžējis pazīstamais vācu kapelmeistars Kurts Ēdelhāgens. Meksikai nododot olimpisko spēļu tradiciju karogu (to 1924. gadā dāvināja Beļģija) Minchenei, skatītājus iepriecināja meksikāņi un bavārieši ar savu raksturīgo folkloru. Vēlāk 3200 skolēnu īpašā uzveduma dejā sveica pasaules sportistus, bet 5000 baložu iznesa vēsti, ka 1972. gada olimpiskās spēles atklātas.

Atklāšanas ceremonija, kuŗā ievērojamas noteiktas tradicijas ar dažādajiem priecīgiem iestarpinājumiem, noritēja bez mazākā „smaguma", bija īsti liega un gandrīz gaisīga, izraisot neviltotu sajūsmu dalībniekos un skatītājos. Pasaules prese to arī novērtēja un cildināja. Arī amerikāņu kādreizējais brīnumatlēts Džess Ovens, četru zelta medaļu ieguvējs Berlīnes spēlēs, kas noskatījies visas spēles pēc Otra pasaules kaŗa, atzina, ka atklāšanas ceremoniāls Minchenē bijis iespaidīgākais, skaistākais un vislabāk organizētais visās līdzšinējās spēlēs.

☆

Mūsu lasītāji visā pasaulē, kas par spēļu norisi interesējās, bez rakstiem vietējā dienas presē notikumiem būs izsekojuši pie televīzijas aparāta, izņemot, protams, tos, kas paši bija devušies uz Mincheni, lai būtu klāt šajās patiešām vienreizējās spēlēs un izbaudītu neaprakstāmo olimpisko spēļu atmosfairu. Tā, piemēram, Lenggrīsā bija apmetusies maza torontiešu grupuņa — V. Teteris, E. Skujiņš ir ģimeni, J. Ādminis ar dzīvesvedri Veltu, V. Zaķis, Janševskis un A. Brumelis, kas ik dienu pavadīja pa stundai vilcienā turp un atpakaļceļā, lai ierastos spēļu vietā Minchenē.

Arī par skatītājiem, kas palikuši mājās, spēļu rīkotāji bija gādājuši resp. darījuši visu, lai televīzijas pārraidījumi notiktu bez kavēkļiem, lai katrs skatītājs tiešajā pārraidē justos tā, it kā pats būtu stadionā un visa aculiecinieks. Ap 800 milj. skatītāju olimpiskās spēles pārraidīja 83 pasaules televīzijas sabiedrības. Pirms 4 gadiem Meksikositijā to darīja tikai 48 sabiedrības.

Kā tas notika? Vēl pavisam nesen televīzijas tieši pārraidījumi — piemēram no Eiropas uz Ziemeļameriku — bija neiespējami mūsu zemes apaļuma dēļ, jo televīzijas stari nepielaikojas mūsu planētas veidotajam lokam, bet izplatās taisni jeb plakaniski kā gaisma. Tādēļ no horizonta līdz horizontam bija nepieciešami augsti televīzijas torņi ar parabolantennām un pastiprinātājiem, un tā tiešam pārraidījumam no Eiropas uz Ameriku zemes liekuma pārvarēšanai būtu bijis vajadzīgs 1000 km augsts tornis pašā Atlantijas okeana vidū... Tā bija ūtopija, un tādēļ tiešs pārraidījums izrādījās neiespējams, bet televīzijas raidījumus uzņēma filmās, kuŗas ar lidmašīnu nogādāja pārraidījumu vietās. Protams, tas notika ātri, tomēr ne pietiekami, lai sekotu notikumiem to notikšanas brīdī. Tā Eiropas sporta draugi vēl sekoja 1964. gada olimpiskajām spēlēm Tokio.

Minchenē tā vairs nebija, jo starplaikā sācies raķešu laikmets ar pasaules telpas iekaŗošanu; radās arī ziņu uztveršanas un tālāk noraidīšanas satelīti 36.000 km augstumā, kas aizstāja ūtopiski augsto torni un viegli pārvarēja zemes lokus. Ziņu satelītam riņķojot ap zemi, liekas, ka tas stāv uz vietas, jo tam nepieciešams tikpat ilgs laiks vienam „apgriezienam" kā zemei. Šāds satelīts apgādā ar raidījumiem trešo daļu mūsu zemes, tādēļ vajadzīgi trīs satelīti, lai „nosegta" būtu visa zeme. Pašreiz izplatījumā atrodas pat četri satelīti — divi virs Atlantijas un pa vienam virs Pacifiskā un Indijas okeana. Bet tas iespējams tikai kopš 1965. gada aprīļa, kad izplatījumā „novietoja" pirmo sinchrona satelītu Early Bird.

Tagad gaisā atrodas ievērojami uzlaboti satelīti, kas nodrošina, ka austrālieši par spīti „aŏgārnajiem" dienas un gada laikiem, savas daudzinātās peldētājas Sēnas Guldas startiem Minchenē varēja sekot tieši un tai pašā laikā, it kā paši atrastos sacensību vietā, tāpat kā sporta draugi Ēģiptē, Japānā, Kanadā un citur. Lai šis modernās technikas brīnums būtu iespējams un norisinātos gluži bez traucējumiem, Minchenē 1200 televīzijas un radio reportieŗu vajadzībām bija uzstādītas 100 krāsu televīzijas kameru un ripoja 21 pārraidījumu mašīna. Minchenes olimpisko preses centru vienlaicīgi varēja atstāt 12 bilžu un 60 skaņu raidījumu, dažādās valodās skanot 450 runātāju informācijai un komentāriem.

☆

Dienā pēc neaizmirstamā spēļu atklāšanas ceremoniāla sākās olimpiskās sacensības. Pirmo zelta medaļu šajā spēlēs izcīnīja 38 gadus vecais, tikpat kā nepazītais zviedrs Ragnars Skanakers šaušanā ar brīvo pistoli, reālizējot jaunu olimpisko rekortu un uzvarot ar 567 no iespējamiem 600 punktiem. Tas reizē bija arī spēļu pirmais lielais pārsteigums, jo neviens no favorītiem neierindojās starp pirmajiem trim, pasaules meistaram Folmaram (A-Vācija) paliekot 5. vietā, bet šīs disciplīnas rekordistiem vēl tālāk. Sudraba medaļu ar 562 punktiem ieguva Dans Juga (Rumānija), bet bronzas Rūdolfs Dollingers (Austrija) ar 560 punktiem, abi tikpat maz pazīstami kā uzvarētājs. Jau sacensību sākuma dienā reālizējās arī jauns pasaules rekords, ko iespēja Gijs Aungs (Burma) svaru celšanas mušas svarā raušanā panākot 105 kg, un tā par 2 kg labojot poļa Smelcereca labāko sasniegumu. Zelta medaļu olimpiskajā trīscīņā šai svara katēgorijā tomēr ieguva Smelcercs ar 337,5 kg kopsvaru. — Pēdējo zelta medaļu olimpisko spēļu nobeiguma dienā izcīnīja Rietumvācijas jātnieku ekipa lēkšanas sacensībā (Ligass, Stenkens, Viltfangs un Vinklers), atstājot 2. vietā ASV pārstāvjus, bet 3. Italiju.

Visu spēļu lielāko sensāciju sagādāja 16 gadu vecā un 1,84 m gaŗā ģimnaziste Ulrike Meifarte (R-Vācija), uzvarot augstlēkšanā sievietēm ar atkārtota pasaules rekorda augstumu 1,92 m. Tikai īsi pirms spēlēm viņa oija pirmoreiz savā mūžā pārvarējusi 1,85 m augstumu, bet olimpiskajā sacensībā kā vienīgā jau pirmajā mēģinājumā pārlidinājās 1,92 m, kļūstot arī par gados visjaunāko vieglatlēti, kas jebkad uzvarējusi olimpiskajās spēlēs. Sudraba medaļu guva Blagojeva (Bulgārija), kamēr ar bronzu nācās samierināties pasaules rekordistei un Eiropas meistarei Gūsenbauerei (Austrija), tā abām rutinētajām sportistēm veicot „tikai" 1,88 m augstumu.

Alfrēds Vinčels

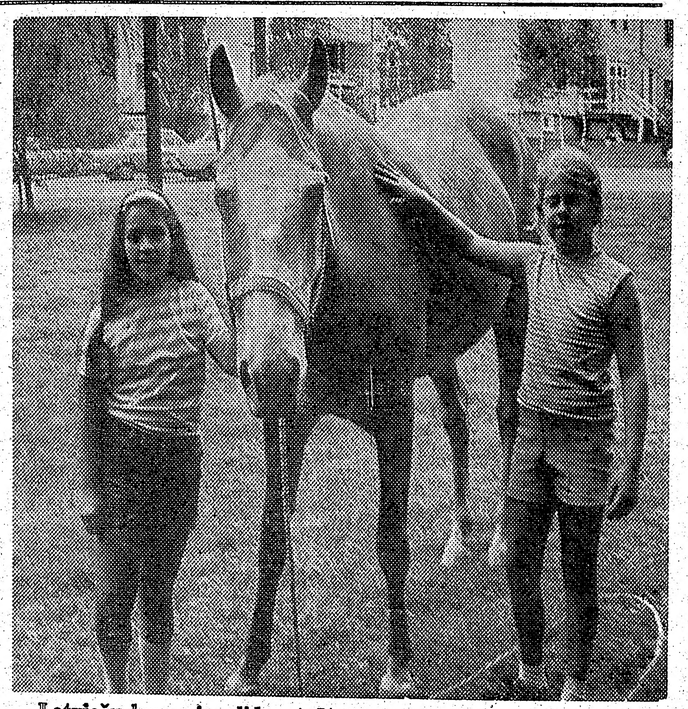

Latviešu kaŗa invalidu atpūtas namā Rota bieži iegriežas „Edijs" ar savu īpašnieci Annu Elginu Geistauti. Augšējā attēlā „Edijs" ar mītnes apmeklētājiem Dānu Bankeri (pa kreisi) un Selēnu Apeli.

J. Liģera uzņēmums

Sporta spēles Anglijā

DV dienu sporta spēles Bedfordā risinājās DVF 25 gadu jubilejas zīmē. Volejbolā pirmo vietu un Lesteras nodaļas dāvāto ceļojošo kausu izcīnīja Koventrijas Rīga. Galda tenisā nepārspēts palika J. Riekstiņš. Novusā uzvarēja Fr. Laudobelis, bet šautriņu mešanā pirmo vietu un Līdsas nodaļas dāvāto ceļojošo kausu, jau otru gadu pēc kārtas izcīnīja H. Eizāns.

Volejbolā piedalījās Bradfordas Trimda, Lesteras Banga un Koventrijas Rīga. Pirmā spēlē tikās Banga ar Trimdu, pirmajam setam pabeidzoties ar 17:15 Trimdas labā, bet otrs, trešais un ceturtais sets beidzās ar 15:11, 15:12 un 15:13 Bangas labā.

Otrā spēlē tikās Rīga ar Trimdu, uzvarot Rīgai ar 15:10, 15:11 un 15:11. Izšķirošā un pēdējā spēlē tikās Rīga ar Bangu, pēdējai zaudējot ar 9:15, 13:15 un 1:15. Tā ceļojošo kausu uz vienu gadu ieguva Rīga, atstājot otrā vietā Bangu un trešā Trimdu.

Rīgas sastāvā spēlēja F. Mūrnieks, E. Lieģis, A. Miervaldis, R. Liepa, M. Slanikers, C. Namsons un J. Riekstiņš. Galda tenisā pārliecinoši uzvarēja J. Riekstiņš (Koventrija) atstājot otrā vietā M. Irbīti (Lestera) un trešā A. Cukuru (Česterfilda).

Novuss jau izvērties par mūsu tradicionālo sportu. Sešpadsmit mūsu labākie šī sporta piekopēji sacentās pēc divu zaudējumu sistēmas.. Sacensību gaitā bija redzama briljanta spēle. Bez zaudējuma finālā tika F. Laudobelis, bet Krontālam to pieveicot vajadzēja pārspēlēt. Veiksmīgākais Laudobelis, atstājot otrā vietā F. Krontālu (Lestera) un trešā A. Melli (Lestera).

Šautriņu mešanā piedalījās 15 metēji. Ja tagad varam atskatīties uz DVF 25 gadu jubileju, tad šis gadu skaits attiecināms arī uz šautriņu metējiem, jo kopš iecelošanas 1947. g. Anglijā sākās arī mūsu pirmie mēģinājumi šajā sporta spēlē. Finālā iegāja A. Cukurs, kas, liekas, bija jaunākais šautriņu metējs, bet zaudēja H. Eizānam divos setos. Vēlreiz pārspēlējot trijos setos, uzvarēja H. Eizāns (Derbija), tā iegūstot arī Līdsas nodaļas ceļojošo kausu. Otrā vietā A. Cukurs (Česterfilda), bet trešā A. Alksnītis (Lestera).

Vakarā galvenā DVF sarīkojumā uzvarētājiem balvas pasniedza Latvijas lietvedis Lielbritanijā T. V. Ozoliņš.

Strēlnieks

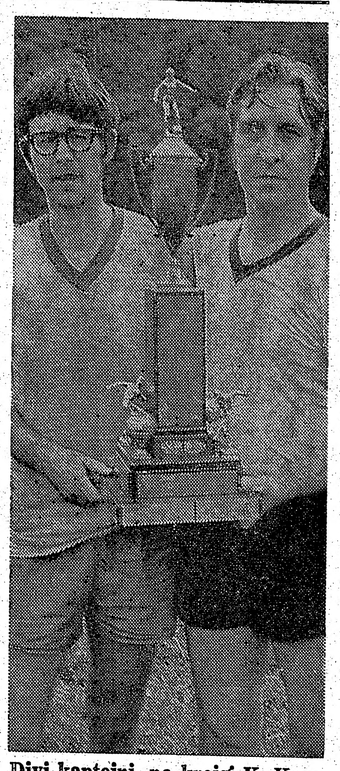

Divi kapteiņi, pa kreisi K. Kampe (Klīvlenda) un A. Alksnis (Toronto) ar Latvijas kausu, kuŗu šogad izcīnīja Toronto DV sporta kluba vienība.

J. Liģera uzņēmums

Šaušanas sacīkstes Bērzainē

DV Toronto nodaļas senioru (50 g. un vecāki) klases dalībnieki 10. septembrī izcīnīja meistartitulu. No apzinātiem 22 dalībniekiem bija ieradušies 16 šāvēji. Šogad sacensības risinājās meistarklasē un iesācēju klasē. O. Zvirgzdgrauds un A. Rūdolfs bija ziedojuši speciālas balvas. Sacensībās varēja piedalīties ikviens, neatkarīgi no piederības organizācijai. DV Toronto nodaļas senioru klases meistarnosaukumu izcīnīja O. Zvirgzdgrauds, sašaujot 192x5 pnkt. no iespējamiem 200, otrā vietā atstājot A. Rūdolfu ar 192x2 punktiem. O. Zvirgzdgrauds ieguva DV Toronto nod. kluba ceļojošo balvu un īpašu balvu savā klasē. Vispārējā klasē piedalījās visi, kuŗi iepriekš nebija izšāvuši paredzēto normu, kā arī šāvēji, kuŗi vēlējās piedalīties grupā atbilstošā vecumā, t. i. virs 50 gadiem. Meistarklasei nepiedaloties, no 14 dalībniekiem 1. v. ar 173 pkt. no iespējamiem 200 ieguva K. Šverns, 2. v. D. Lapkovskis ar 149 pkt. un 3. v. V. Jostiņš. Meistargrupai nepiedaloties, šaušanai stāvus izvirzījās trešā grupa. No iespējamiem 100 pkt. 1. v. ar 79 pkt. ieguva E. Ģimis, 2. v. ar 72 pkt. K. Šverns, bet 3. v. H. Leitis ar 65 pkt. Saulainais laiks TLMM kluba īpašumā Bērzainē bija pulcinājis ap 60 apmeklētāju. Sacensības vadīja DV nodaļas sporta daļas vad. J. Treijs ar palīgiem O. Zvirgzdgraudu un A. Rūdolfu. Balvas izsniedza J. Treijs.

J. T.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Māc. J. Vējiņš

Savu torņu celšana

Un tie teica: „Celsim sev pilsētu ar torni, kura virsotne sniedzas debesīs! Ar to mēs sev sagādāsim vārdu un netiksim izkaisīti pa visu zemi."... Un tas Kungs sacīja: „Lūk, tā ir viena tauta, viena valoda tiem visiem. Tas ir tikai sākums viņu rīcībai, un turpmāk nekas, ko tie nodomājuši, vairs nebūs tiem neiespējams. Iesim, nolaidīsimies un sajauksim viņu valodu, ka tie vairs nesaprot cits cita valodu." 1. Moz. 11,4-7.

Drīz pēc ūdens plūdiem cilvēki sāka plānot celt sev pilsētu ar torni vidū, kas sniegtos debesīs, kā to lasām: „Celsim sev pilsētu ar torni, kura virsotne sniedzas debesīs! Ar to mēs sev sagādāsim vārdu..." Šie vārdi skan it kā kādas komisijas lēmums, un tie sevī ietver trīs punktus: Mēs celsim pilsētu, kas atšķirsies no visām pārējām un būs pasaules apbrīnas centrā. Otrkārt, pilsētas vidū būs augstākais tornis visā pasaulē, un ar to mēs sev sagādāsim vārdu — būsim sava laika pārākie, ievērojamākie cilvēki.

Viss teiktais izklausās tik pazīstams un tuvs mūsu pašu izdarībām, ka tur grūti ko atņemt vai pielikt... Godkārības, visgudrības tieksme darīt ko lielu un varenu, pārāku par visu iepriekšējo, lai celtu savu vārdu, šķiet, ir valdījusi visos vēstures posmos un visās paaudzēs. Daudzi sajūsmā izplānoti plāni, pieņemti lēmumi ir palikuši uz papīra tāpat kā babiloniešu nodoms — pilsēta palika nepabeigta, tornis neuzcelts, un viņu vārdi atrodami tikai izdzeltējušās vēstures lappusēs...

Kāpēc pilsēta palika nepabeigta, tornis neuzcelts? Tāpēc, ka cēlēji, kas jau tanī laikā taisīja ķieģeļus, domāja, ka viņi ir visgudrākie cilvēki, ka viņiem viss iespējams un savu darbu viņi veiks bez Dieva palīdzības un svētības. Viņi sevi neuzskatīja par Dieva noliedzējiem, bet dzīves īstenībā dzīvoja un darbojās it kā tādi, kas saka, ka Dieva nav. Sākot savu celtniecības darbu, tā pamatakmenī viņi nelika Dieva vārdus, bet viņu pašu vārdi tur mirdzēja, brīnišķīgiem burtiem rakstīti. Visā viņu plānošanas un celtniecības laikā nebija vietas Dievam, tāpēc Dievs tiem atļāva līdz zināmam laikam un vietai darboties, bet tad iejaucās viņu darbībā un parādīja, ka bez Viņa svētības panākumi nav gaidāmi — un pilsēta ar torni vidū palika nepabeigta. Viņi neļāvās, lai viņu sirdis kļūtu piepildītas ar dievišķīgumu, un negribēja, ka Dievs atver viņu acis, lai tie redzētu, ka visas lietas nāk no Dieva, bet babilonieši kā veiksmes, tā neveiksmes piedēvēja tikai sev. Padomāsim labi, un mēs atzīsim, ka arī šeit skan kādas mūsu ausij pazīstamas skaņas, acij rādās redzētas ainas. Vai arī mēs — un līdz ar to arī baznīca šad tad un šur tur — nelīdzināmies babiloniešiem, kas visus savus panākumus piedēvēja tikai sev, bet aizmirsa pateikties Dievam?

Kristīgā baznīca arī nes sev līdz iedomātus torņus. Daži baznīcu vadītāji iedomājušies, jau no agrās kristietības sākumiem, ko tie ir Dieva vietnieki zemes virsū. Šī iedomība kā lipīga sērga ir gājusi līdz no paaudzes uz paaudzi un aplipinājusi arī citus baznīcu vadītājus. Draudzes mūsu laikā sacenšas vairāk laicīgās izdarībās un mazāk Dieva valstības celšanā. Bieži Dieva vārda vietā top nostādīti pašu cilvēku vārdi. Slavēt un pateikties Dievam, šķiet, ir vecmodīgi, tāpēc tā vietā stājusies pašu cilvēku godināšana. Viss tas top darīts, lai tādējādi, līdzīgi babiloniešiem, celtu savu vārdu. Ja tā, vai tad tā nav savu torņu celšana — savai slavai, savam godam? Un te atkal jāsaka, ka viss tas arī mūsu dienās nav nekas svešs, jo dažas slimības ir ļoti lipīgas...

Jaunajā Derībā ir minētas līdzīgas draudzes. Viena no tām ir Laodikejas draudze, par kuru sacīts: „Es zinu tavus darbus, ka tu neesi ne auksts, ne karsts. Kaut jel tu būtu auksts vai karsts! Tā kā tu esi remdens, ne auksts, ne karsts, es tevi izspļaušu no savas mutes." Viss tas darīts tikai izrādes dēļ, bet tādas izdarības nepatīk Dievam. Otra draudze ir Sardos, par kuru rakstīts: „Es zinu tavus darbus, tev ir vārds, ka tu dzīvo, bet tu esi miris!" Ko līdz draudzei lielais locekļu skaits, ja tiem nerūp Dieva vārds un tie to neklausās un neņem vērā?! Arī šīs parādības mums nav svešas, bet ļoti, ļoti pazīstamas...

Kas vainīgs? Draudzes locekļi? Laikmeta ietekme? Mācītāji, kas nav spējuši veidot dzīvas draudzes? Baznīcas vadība, kas varbūt par daudz saistījusies ar laicīgām un pat politiskām lietām, lai ar tām sagādātu sev vārdu?

Tiesāt mēs varam cits citu, bet tas daudz nedod. Vienreiz Dievs var iejaukties mūsu darbībā un pārtraukt mūsu iedomāto torņu celšanu, un sajaukt mūsu valodu, ka vienas tautas locekļi vairs nesapratīs cits citu.

Nepabeigtas pilsētas, neuzcelti torņi rodas tad, ja cilvēki iedomājas, ka tie visu spēj, un nemeklē Dieva palīdzību un svētību. Kad lielais karaļa vadonis Napoleons gāja savā uzvaras gājienā Krievijā, viņa ģenerāļi bija pret to un sacīja: „Cilvēks domā, bet Dievs dara." Napoleons uz to atbildēja: „Es pats domāju un arī pats daru!" Kas notika ar Napoleona varas kāres torņu celšanu, mēs zinām — viņš piedzīvoja smagu sakāvi.

Pasaule ir pilna slavenu vīru — savu torņu celēju — tie bija Belsacars (babiloniešu valdnieks), Cēzars, Hitlers, Musolīni u. d. c., ieskaitot Kremļa varasvīrus. Ir vecs un pazīstams teiciens — iedomība un lepnība nāk pirms krišanas! Dievs arvien vēl atrodas savā valdnieka troni. Savas dzīves torņu un sava vārda iedomīgajiem un augstprātīgajiem cēlējiem arvien vēl tie paliks nepabeigti!

Nekas dzīvē nepastāv bez Dieva svētības un līdzdalības. Mēs varam iet kādu laiku bez Viņa šķietami panākumu pilnā dzīves gājienā, bet beigās ar šādu dzīves veidu vienmēr jāpiredz neveiksme. Dievam ir jābūt mūsu visu nodarbību un interešu centrā, dzīve jāceļ uz tā pamata, ko Kristus ir licis, bet ne uz iedomātiem paštaisnības vai pašgudrības pamatiem. Pēc Kristus mācības mums sava dzīve jādzīvo ticībā un Dieva žēlastībā un jāļauj, lai Kristus krusts celtu mums Viņa templus un vadītu mūs soli pa solim, līdz sasniedzam mūžību. Ceļot torni, kas sniegtos debesīs Dievam par godu, ir jāceļ uz Kristus klints cietā pamata, tad Kristus piepildīs mūsu dvēseles ar mieru un ticību, ko nekas nespēj satricināt. Šādu dzīves torņu celšanu Dievs vienmēr ir svētījis, bet ne citādu, piem., tādu vai līdzīgu, kādu gribēja celt Bābeles ļaudis.

Lūgsim Dievu, lai Viņš pats nāk mūsu vidū laikā, kad mūsu baznīca stāv dzīves krustceļos, un neļauj sajaukt mūsu valodu tā, ka mēs vairs cits citu nesaprotam, kā tas varbūt dažā gadījumā jau ir noticis. Dievs, mēs Tevi lūdzam, esi ar mums, esi ar mūsu baznīcas vadītājiem, esi ar mūsu latviešu draudzēm.

Bažas

„Nova Misej", Čechoslovakijas komūnistu partijas galvenais izdevums, nobažījies par baznīcās pieaugošo kristību, laulību un apbedīšanas ceremoniju skaitu. 1966. gadā tikai 22 proc. no tiem, kas sevi atzina par ticīgajiem, piedalījās baznīcas reliģiskajās ceremonijās šogad šis procents pieaudzis — līdz 34 čechu un 50 proc. slovaku. Žurnāls ieteic pastiprināt ateistisko propagandu.

Christian Century

Tur maldu nav

PĀRDOMAS KAPU SVĒTKOS

Cik aizkustinoši izskanēja šī dziesma pret baltu mākoņu piebārstītām rudens debesīm lielajos Toronto latviešu kapu svētkos Jorkas kapsētā. Laimīgas ir tās latviešu draudzes, kur atsevišķos gadījumos var sapulcēties kopā tik daudzi simti, lai kopīgi lūgtu Dievu vai atcerētos kādu citu svarīgu mūsu tautas notikumu. Tas liegts mazo latviešu draudžu locekļiem. Tos šādi gadījumi saviļņo kā tuksnesī nogurušu ceļinieku, kas tālumā pie apvāršņa it kā fota morganā ierauga oazi, kur var garīgi apūsties.

Svētīga ir tā tauta, kam tas Kungs ir par Dievu!" dzirdējām svētrunas vārdos. Vārdi kā uguns liesmas skāra dievlūdzēju simtus, kad mācītājs A. Briedis savā spēcīgajā runā pieminēja filozofu, rakstnieku un citu lielo domātāju atziņas. Visam pāri tomēr izcēlās Jēzus Kristus, kas vienīgais var glābt mirstīgo, vājo, garīgi pagrimušo cilvēci. Tur, kur izbeidzas filozofu, matēmatiķu, vēsturnieku un visu gudro cilvēku prāta varēšanas, aiz laika un telpas sākas mūžība. Nemirstīgo cilvēka dvēseli, ko Dievs pasauli radīdams ielicis zemes pīšļos, Viņš atkal atgriezīs mūžībā.

Tādos pārdomu brīžos aizmirstas trimda, svešā zeme ar tās slepkavībām, zādzībām, mantkārībām pārsātināto ikdienu, kuŗā mēs dzīvojam, un cilvēka sirds pārdzīvo apskaidrošanās brīdi. Lai Dievs vēl ilgi dod spēku archibīskapam Arnoldam Lūsim svētīt savu tautu, tāpat draudžu ganiem Toronto, mācītājam Ādolfam Čopam un Arturam Briedim.

Laimībā svētā, ar palmu zariem, visus, kas cīnījās, puškos tur Dievs!

Elza Alka, Bafalo

Evaņģelijs peld uz Sibiriju

„Japan Times" ziņo, ka Azijas kristīgo pretkomūnisma līga izdala bībeles un cita veida pretkomūnistisko literātūru uz kuģiem, kas ienāk Japānas ostās no komūnistu zemēm. Minētā līga vēl novietojusi okeanā negrimstošus plastikas iesaiņojumus ar Marka evaņģeliju un kožļājamo gumiju (chewing gum). 110.000 tādu iesaiņojumu ar Marka evaņģeliju peld okeanā Sibirijas virzienā, bet 100,000 saiņu ar to pašu evaņģeliju ķīniešu valodā dodas uz Maocetunga sarkano Ķīnu. Šo informāciju „Japan Times" saņēmis no līgas vadītāja T. Jakuva.

Christian Century

LŪDZU KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas raidījumu 17. gadagājumā
radio
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no
pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs
(viļņis 1270)
Informācija — tālr.
Toronto 261-4218.
Adrese: 106 Dorset Rd.
Scarboro, Ont. A. Lakšmanis

Dievkalpojumi Kanadas baznīcās

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

8. oktobrī — Kopbaznīcas svētdiena. Mācītājs Juris Cālītis no ASV.

15. oktobrī — plkst. 11 rītā — mācītājs Ā. Čops. Dievkalpojumam sekos filmas izrāde bērniem un Svētdienas skolas skolotāju un bērnu vecāku apspriede.

22. oktobrī, plkst. 11 — archibīskaps A. Lūsis. Svētdienas skolas darba atsākšana.

29. oktobrī, plkst. 11 rītā — Ticības atjaunošanas svētki. Archibīskaps A. Lūsis. Jauniešu grupas nodarbības (14—15 g. v.) plkst. 10 rītā. Svētdienas skola plkst. 10.30. Iesvētes mācība — pēc dievkalpojuma.

Jauniešiem, kas grib iesvētīties 1973. g. maijā, jāpiesakās līdz 22. oktobrim.

Māc. Ā. Čops, 38 Bidaby Cr., Don Mills, tālr. 449-4087; Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

8. okt. pl. 11 dievkalpojums. Svētdienas skola.

15. okt. dievkalpojuma nebūs. Mācītājs notur dievkalpojumu Sv. Jāņa baznīcā pl. 11.

22. okt. p. 11 dievkalpojums. Svētdienas skola.

29. okt. pl. 3 Reformācijas svētku dievkalpojums. Svētdienas skola. Pl. 5 prof. T. Ķeniņš stāstīs par saviem pieredzējumiem un vērojumiem Eiropas mūzikas dzīvē.

Iesvētes mācība sāksies 1. adventes svētdienā, 3. decembrī. Iesvētāmiem jāpiesakās pie mācītāja.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

15. oktobrī plkst. 2 pēc p. dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma mācību stunda priekšiesvētes jauniešu grupai.

29. oktobrī plkst. 2 pēc p. Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma, plkst. 3 pēc p., draudzes bazārs baznīcas apakšējā zālē.

BRAMPTONĀ

22. oktobrī plkst. 1.30 pēc p. dievkalpojums Grace United baznīcā.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Roscdale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

8. okt. p. 9.30 no rīta bērnu un jaunatnes dievkalpojums ar sekojošu jaunatnes stundu.

Otrdien, 10. okt., pl. 2 pēcp. draudzes namā pensionāru sanāksme.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze, 18. Victoria Avenue South.

Svētdien, 8. oktobrī, plkst. 11 no rīta dievkalpojums.

● UGUNS

● AUTO

● SLIMĪBAS

● NELAIMES GAD. u. c.

apdrošināšana

Ilmars Jankovskis

(Skyline Real Estate Ltd.)

87 Roncesvalle Ave.
Toronto 3,

tālr. 533-8553.

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.

Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.

Ātra apkalpe ■ Slēgts trešdienās ■ Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9 — 5 pēcp.

BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont., tālr. LE 1-3098

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!

Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem

ALUMINUM SIDING

● JUMTA LOGI
● LIETUS NOVADA CAURULES
● LOGI
● DURVIS
● PAJUMTES (Awnings)
● DEKORĒJUMI u. c. (Soffit & fascia)

Īpašnieks Artūrs Mīme

CENTURY ALUMINUM INSTALLERS

248-9984

38 Noranda Drive
Toronto 15, Ont.

VĒRTĪGI SVĒTKU SAIŅI UZ LATVIJU

Viss samaksāts, ātra piegāde.

IMITĒTIE ADAS KAŽOKI $108.00

Pasūtiniet šos ļoti vērtīgos un siltos kažokus jūsu piederīgiem. Izvēlaties minka (strīpaino vai vienkāršo), vai karakula.

10 GALVAS LAKATI $54.90

5 vilnas lakati ar lielu vai mazu puķu, kā arī austrumnieciskiem musturiem un 5 zīda lakati, dažādās krāsās.

Ar gaisa pastu $63.40

5 VILNAS LAKATI $96.00
54 x 54 collas, ar bārkstīm, skaistiem puķu musturiem.
Ar gaisa pastu $113.00

SPECIĀLS DĀVANU SAINIS $169.00

Labākās kvalitātes vērtīgi audumi.

3 jardi kungu ziemas mēteļu 100% vilnas drāna, 3 j. dāmu 100% vilnas mēteļu drāna, 3½ jardi kungu 100% vilnas uzvalku drāna, 3 jardi dāmu ziemas 100% vilnas kleitas drāna, 2 dubultpalagi, 2 spilvenu pārvalki, 6 musturoti dvieļi.

SPECIĀLS Nr. 1 ..... $62.00
10 märc. cūku tauki, 10 m. kviešu milti, 10 m. rīsi, 10 m. cukurs.

Vēl daudz vairāk speciālu saiņu.

Pieprasiet mūsu ilustrēto katalogu.

PASŪTINIET TAGAD caur

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street,
Fifth Floor
New York, N. Y. 10010
Tel. 982-1530

ĻOTI SVARĪGI

PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES

Mums ir 28 gadu pieredze šai uzņēmumā un mums ir daudzi tūkstoši apmierinātu klientu.

Latviešu lielloterija latviešiem

333 LOTTERY

GALVENAIS LAIMESTS
$33,333.33
KOPĀ LAIMESTOS
$52,909.92

Nākošā izloze jau 21. okt.	3333.33
	333.33
	33.33
tad 21. dec.	3333.33
	333.33
	33.33
Galvenā izloze 21. martā	33333.33
	3333.33
	333.33

Tā pati loze piedalās visās izlozēs!

Pievienoju čeku ☐ m.o. ☐ uz 333 Lottery nosaukuma,

☐ $13.50 par 1 grāmatiņu
☐ $ 1.50 par 1 lozi
☐ Lūdzu piesūtīt vēl ..... grāmatiņas, samaksāšu pēc pārdošanas

Vārds .....
Adrese: .....
.....

333Loterija, 16 Queen St. N., Hamilton 13, vai
P.O. Box 6280, Sta. F, Hamilton, Ontario

Pesimistiskas ziņas no Zalcburgas

Bumbas sprādziena iespaidu ir radījusi slavenā Zalcburgas festivāla atklāšanas runa, kuru teica E. Jonesko (viens no Francijas akadēmijas „nemirstīgajiem" un tā sauktā „absurdā teātŗa" tēvs. Viņa lugas pašlaik tiekot visbiežāk izrādītas dažādās valstīs). Vācu kritiķi ir sašutuši par Jonesko galējo pesimismu, kuŗu viņš izpaudis taisni Zalcburgā — „elegances un dzīves baudas pilsētā". Kaut arī nav iespējams iet daudz tālāk pesimismā, tomēr derētu padomāt par dažiem Jonesko apgalvojumiem. Mēģināšu atreferēt viņa galvenās idejas. Jonesko runas temats bijis „apdraudētā kultūra".

Rūpniecības attīstība un tās produkti esot noveduši mūs līdz zemes un atmosfairas iznīcināšana robežai: pasauli apdraudot „kosmiska katastrofa". Bet varbūt mūsu eksistenci iznīcināšot jau pirms tās tautu savstarpējais naids („mēs dzīvojam naida laikmetā") un tautu un sociālo grupu nepiepildītās cerības. Mūsu civilizācija esot meklējusi visu laiku, „iespējami lielāku laimi pēc iepējas lielākam cilvēku skaitam", bet atradusi tikai nelaimi un nāvi, iznīcinātas veselas tautas. Tā sauktā „antiburžuaziskā" visu cilvēku kaislību un iekāŗu atbrīvošana, kuŗu sludinot modernie filozofi, novedīšot cilvēci tikai vēl ātrāk līdz īstai orģijai un kultūras iznīcināšanai. Neviena sabiedrības forma — ne labajā, ne kreisajā spārnā — nevarot mūs apmierināt. Totālitārie režīmi savaldot pagaidām savus apakšniekus ar saviem saukļiem, kuŗi padarot tos stulbus. Pat reliģija kļuvusi bezspēcīga. Esot vajadzīgs tikai viens vārds — un masas dažādās zemēs uzsākšot iznīcināšanas kaŗu viena pret otru. Viena dzirktele varot izsaukt pasaules ugunsgrēku. Mūslaiku garīgā kultūra esot kļuvusi par „cilvēces izmisuma mūzeju" un varot sabrukt ik brīdi kā „spēļu kāršu mājiņa".

Daudzi, kas neatrodot apmierinājumu gara kultūrā, meklējot to politiskā darbībā, bet mūsu dienu politikā valdot „meža zvēru tikumi", t. i. neaprobežota viena cilvēka jeb grupas iekāre valdīt pār citiem cilvēkiem. Mūsu laikmeta problēma esot nedaudzu cilvēku tieksme valdīt pār daudziem, resp. to apspiešana. Šī varas kāre esot ieguvusi pat anormālu, patoloģisku raksturu.

Jonesko nevarot „nemt nopietni" revolūcijas, jo viņš nevarot ticēt kādreizējiem revolūcijas saukļiem „Brīvība, vienlīdzība, brālība u. c."

Cilvēki tagad gribot vairs tikai dzīvot un baudīt. Baudas kāre un savu „iekāŗu apdullināšana" esot iznīcinājusi tīru, neviltotu prieku un laimi. Cilvēki esot aizmirsuši, ka esot arī gars un gara kultūra — un to, ko pēdējā spējot sniegt. Mocarts u. c. esot pazinuši šo īsto prieku. Tagad cilvēki gan atskaņojot Mocarta mūziku, bet Jonesko šauboties, vai klausītāji vairs saprotot Mocarta valodu.

Ar Jonesko sastapos pirms vairāk gadiem Edinburgas Franču institūtā. Toreiz viņš lasīja par kādu literāru tematu (viņš ir slikts runātājs un lasa uzrakstīto no lapas), un viņa pesimisms tādēļ nevarēja izpausties. Viņš atstāja arī ļoti kautrīga cilvēka iespaidu. Apbrīnoju viņa drosmi — mest tik asu izaicinājumu sejā mūsu laiku pasaulei.

Austra Augenberga

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 174, Ont.

m a k s ā

5% par noguldījumiem,

5¼% par ilgtermiņa noguld.

Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus, Reizē ar naudas noguldīšanu vai aizdevumu izsniegšanu kreditsabiedrība izdara dzīvības apdrošināšanu līdz $2000.00 vai $5000.00.

Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā,
sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.

TĀLRUNIS
924-2551
924-2552

„Kur B

PĀRMETUMI

„Kur paliek Vizma ca?" jautāja dzejn Zemdega paneļdisku temu — Rakstnieki un mēs. Diskusija gusta beigās Sidrab nadā. Viņa konstat nieces Vizmas Belše da trūkumu mūsdie šu dzejas vērtējumo tajā Latvijā.

Rakstnieks Aivar aizrādīja, ka tie, pasaules kaŗa laikā Latvijā un „ielauzā šu literātūrā „uz k gabaliem un krievu izplata diskriminējo latviešu tūristos no proti, „Belševica La lējusies martira lom tu savu personīgo ritāti."

Viena no redz mūsdienu latviešu Vizma Belševica dz gadā un beigusi Pa bas Maksima Gork tūras institūtu Mas gadā. Uzņemta Latv nieku savienībā 60-to gadu sākumā, kavas institūta ab savos dzejoļos de „sakāpinātu nosliec pārdzīvojumu līriku tematikas un izteik lējumiem." Pēdējos guvusi rēgulāru raugu ievērību un vai ikkatrā kritik nāts par „nevēlamā cēm latviešu literāti

Okupētās Latvij ku savienības bied mūnistu kārtējā septembrī uzsvērts, Eižena Vēvera, I doņa, Regīnas Indrānes, Veltas Sp Niedres un citu pilsoniskā skanēju strāvotai dzejai diemžēl laiku par gadās formas ziņā idejiski neskaidras

Lat

(Turpinājums Grāmata nav ti un aprakstu kopo jiem, bet tā baud zāk speciālizētam savā krāsainībā brīžiem neiedom ses, kas vijušās vijas ap Latvijas laikā izkalto u naudu, kam jau gada vairs nav o sāšanas līdzekļu mēram, vai zinā gēra firma Hola gad kaļ gluži „Latvijas paraug da apgrozībā nek si, bet kuŗas c vidū svārstās no amerikāņu dolari

Tāpat, vai bij Pad. savienības okupētajā Latvijā tājiem labprāt u jumos vēl eso

„Kur paliek Vizma Belševica?"

PĀRMETUMI AUTORIEM OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

„Kur paliek Vizma Belševica?" jautāja dzejniece Aina Zemdega paneļdiskusijā par temu — Rakstnieki dzimtenē un mēs. Diskusija notika augusta beigās Sidrabenē, Kanadā. Viņa konstatēja dzejnieces Vizmas Belševicas vārda trūkumu mūsdienu latviešu dzejas vērtējumos okupētajā Latvijā.

Rakstnieks Aivars Ruņģis aizrādīja, ka tie, kas Otra pasaules kara laikā atgriezās Latvijā un „ielauzās" latviešu literātūrā „uz krievu lielgabaliem un krievu šineļos", izplata diskriminējošas ziņas latviešu tūristos no ārzemēm, proti, „Belševica Latvijā izvēlējusies martira lomu, lai celtu savu personīgo popularitāti."

Viena no redzamākajām mūsdienu latviešu dzejniecēm Vizma Belševica dzimusi 1931. gadā un beigusi Pad. savienības Maksima Gorkija Literātūras institūtu Maskavā 1961. gadā. Uzņemta Latvijas rakstnieku savienībā 1958. gadā. 60-to gadu sākumā, pēc Maskavas institūta absolvēšanas, savos dzejoļos demonstrējusi „sakāpinātu noslieci uz intimo pārdzīvojumu līriku, oriģinālas tematikas un izteiksmes meklējumiem." Pēdējos gados ieguvusi rēgulāru partijas uzraugu ievērību un sastopama vai ikkatrā kritikā, kur runāts par „nevēlamām" tendencēm latviešu literātūrā.

Okupētās Latvijas rakstnieku savienības biedru — komūnistu kārtējā sapulcē 7. septembrī uzsvērts, ka „līdzās Eižena Vēvera, Imanta Ziedoņa, Regīnas Ezeras, Ilzes Indrānes, Veltas Spārdes, Jāņa Niedres un citu rakstnieku pilsoniskā skanējuma caurstrāvotai dzejai un prozai diemžēl laiku par laikam atgadās formas ziņā samocītas, idejiski neskaidras rindas."

Kā no ziņojuma par šo sapulci Cīņā var noprast, „vainīgo" vidū redzamu vietu ieņem Vizma Belševica. Izrādās, ka viņas dzejoļu krājums izdots krievu valodā, bet tā priekšvārdā nav „atmaskota" autores daba. Cīņā rakstīts: „Nesen bezprincipialitāti mūsu kritikai pārmeta žurnāls ‚Kommunist' sakarā ar krievu valodā izdoto Vizmas Belševicas dzejoļu krājumu. Uzsverot, ka krājuma ievadā norādītas tikai dzejnieces radošās veiksmes, žurnālā atgādināts, ka rakstniecei bijušas arī nopietnas idejiski māksliniecīskas neveiksmes. Bet tās krājuma priekšvārdā nezin kāpēc apietas." Cīņa nenorāda, kas ir „Kommunist" pārmetošā raksta autors.

7. septembŗa rakstnieku sapulces dalībnieki runāja arī par „latviešu literatūras kritikas misiju un problēmām", par to, ka vairāki jautājumi latviešu „literatūras ikdienā prasa rūpīgu izpēti, analīzi un partejisku vērtējumu."

Kur tad meklējamas „nopietnās idejiski māksliniecīskās neveiksmes?" E. Preilis Cīņā raksta: „Šķiet, ka vispirms tā ir vēsturiskā tema, kuŗā tiek runāts par latviešu darba tautas revolūcionāro cīņas ceļu un par tautas lomu šai ceļā. Ir gadījies lasīt dzeju, kuŗā ar dīvainu smeldzi stāstīts par to, ka latviešu tautai gadu gaitā esot gājušas pāri visas ‚pasaules' vētras. Tā ir subjektīva patiesība."

E. Preilis turpretī domā, ka „objektīvā" patiesība ir citāda, ka, piemēram, 1905. gadā Rīgā „latviešu tautas labākie dēli un meitas bija Oktobŗa ideju paudēji". Jāpiezīmē, ka tā dēvētā Oktobŗa revolūcija notika 12 gadus vēlāk un ka tikai „sarkani vagari piķa zābakos" spēj prasīt latviešu dzejniekiem paust „preiliskas" aplamības.

sgb

Latvijas naudas monētas latos un santīmos. Pirmās monētas apgrozībā izlaistas 1923. gada 5. martā.

Latvijas nauda

(Turpinājums no 6. lp.)

Grāmata nav tikai katalogs un aprakstu kopojums krājējiem, bet tā baudāma arī mazāk speciālizētam lasītājam, savā krāsainībā parādot tās brīžiem neiedomājamās norises, kas vijušās un vēl tagad vijas ap Latvijas republikas laikā izkalto un iespiesto naudu, kam jau kopš 1941. gada vairs nav oficiālas maksāšanas līdzekļu vērtības. Piemēram, vai zinājām, ka Begēra firma Holandē vēl tagad kaļ gluži fantastisku „Latvijas paraugmonētu", kāda apgrozībā nekad nav bijusi, bet kuŗas cena krājēju vidū svārstās no 70 līdz 160 amerikāņu dolariem?

Tāpat, vai bija zināms, ka Pad. savienības valsts banka okupētajā Latvijā no iedzīvotājiem labprāt uzpērk to krājumos vēl esošos Latvijas sudraba pieclatniekus, maksājot par tiem 62 kapeikas gabalā. Tos pašus pieclatniekus okupantu banka pēc tam pārdod ārzemju krājējiem, prasot par tiem 7 dol. gabalā. Par to katrs var pārliecināties, saka A. Platbārzdis, iemaksājot šādam nolūkam Drēzdenes bankā, Vācijā, un Vņeštorga bankas konta DM 28 par katru pērkamo Latvijas pieclatu. Divlatu gabals tai pašā bankā maksā DM12 un viena lata monēta — DM8, kamēr okupētā Latvijā krievi šīs monētas uzpērk par 24 resp 12 kapeikām gabalā, „kas liecina par sociālistiskās tirdzniecības savdabīgumu..."

A. Platbārža grāmata Latvijas nauda kļūs par bibliografisku retumu ne tikai latviešu numizmatu plauktos vien.

A. L.

GO AHEAD!
BUY CANADA SAVINGS BONDS
START SOMETHING GOOD TODAY

Uzsāciet jau šodien kaut ko labu ar Canada Savings Bonds. Tas ir īstais veids, kā bez rūpēm krāt nākotnei. Canada Savings Bonds ir drošs ieguldījums. Tie ir nodrošināti ar visas Kanadas līdzekļiem un ienes labus procentus gadu pēc gada. Jaunie Canada Savings Bonds ienes caurmērā 7.30% gadā, ja tiek paturēti līdz terminam. Ikviena 100 dol. krājzīme ienes $5.50 procentu pirmajā gadā, $7.00 otrā gadā, $7.50 ikvienā no nākošajiem četriem gadiem, un par katru no pēdējiem 6 gadiem — $7.75. Bez tam ar Canada Savings Bonds jūs varat nopelnīt augļu augļus un pavairot ikkatrus $100.00 līdz $233.25 tikai 12 gados.

Canada Savings Bonds ir pārvēršami naudā kuŗā katrā brīdī. Tie iekasējami jebkuŗā laikā par pilnu vērtību plūs augļi par noguldījuma laiku. Canada Savings Bonds jūs varat viegli iegādāties, sākot ar $50.00 līdz $50.000 vērtībā. Varat tos iegādāties trejādi:
a) par naudu savā darba vietā vai kur noguldāt;
b) uz nomaksu ar atvilkumiem no algas darba vietā,
c) uz nomaksu pēc savas bankas ik mēneša nomaksas plāna.

Raugieties nākotnē! Rīkojieties! Sāciet kaut ko labu jau šodien! Pērciet Canada Savings Bonds.

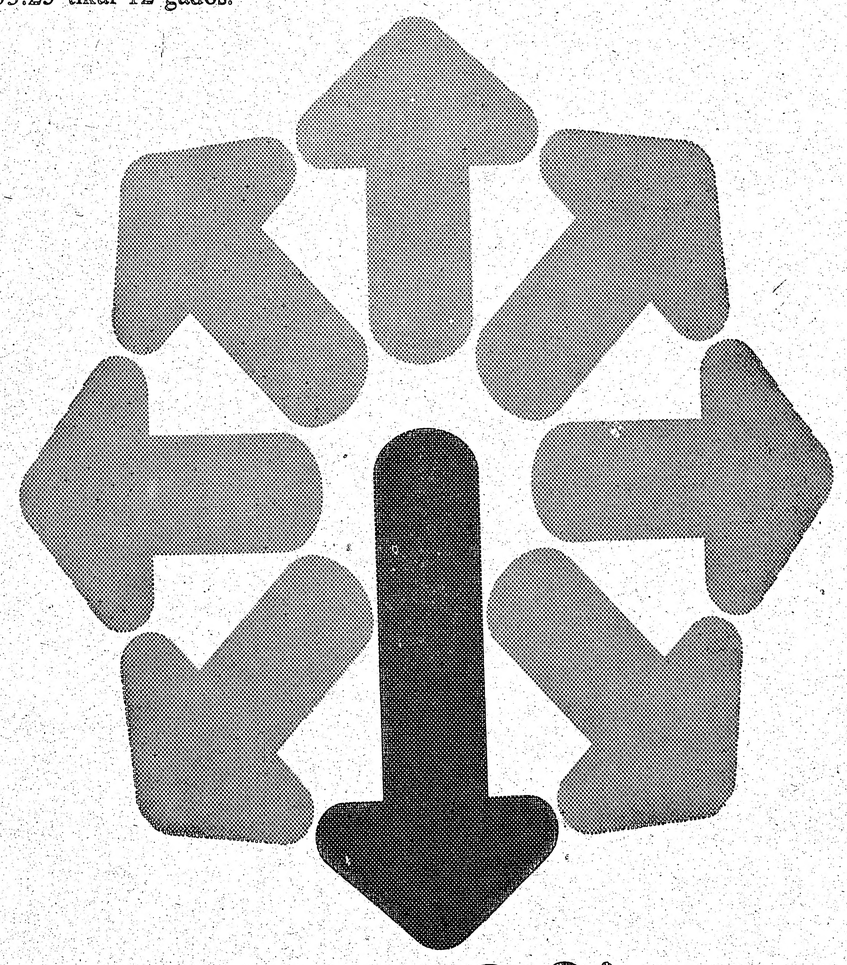

7.30%
CAURMĒRA GADA PROCENTI LĪDZ TERMIŅAM

Pēdējās paaudzes sērga

(Turpinājums no 3. lp.)

mums, kaut vai, piemēram, vienreiz likvidējot „grāmata—ir—mēbele" principu un izplatot savus darbus vienkāršos, lētos izdevumos, kuŗus izdodot metiena apjomam vairs nav lielas nozīmes.

L. A. 13. sept. numurā rakstīts, ka Katskiļos atkal pārrunāts, ka „būtu derīgi tulkot latviešu autoru izcilākos darbus angļu un citās valodās".

Šis, protams, ir delikāts jautājums. Kuŗa rakstnieka kuŗš darbs tad nu nav „izcils"!? Otrs jautājums ir par to, kam būtu organizējama šādu darbu tulkošana. Un vai vispār šeit kaut ko var noorganizēt?

No otras puses izkatās turpat vai pēc nozieguma, ka mūsu šāsdienas literātūra tik maz pieejama tulkojumos. Ir dzirdēti dažādi viedokļi. Viens no tiem, piemēram, skan apmēram šādi: Mums tik un tā pasaules slavu neiegūt...

Uz to jāatbild, ka „pasaules" nostāja literātūras jautājumā ir krietni vien mainījusies pēdējo gadu desmitu laikā. Literātūru tagad uzskata par daļu no funkcionējošas sabiedrības un ka šādā nozīmē arī literātūra ir viens no informācijas veidiem, kā atklājas sabiedrību veidotāju cilvēku pārdzīvojumi, pieredze un reakcijas uz pārvērtībām tuvākā apkaimē vai pasaulē vispār. Tādēļ arī tai mūsu literātūrai, kuŗu tulkotu, nebūt nebūtu jāpretendē uz pasaules slavu. Bet tas, protams, nenozīmē, ka būtu tulkojama arī „neliterātūra", jo dīvainā kārtā pasaule zina par mūsu šodienu (un arī pagātni) vairāk nekā mēs to iedomājamies.

Tikpat neiespējami „pasaulei" iestāstīt, ka vienīgā latviešu literātūra ir tā, kas sarakstīta trimdā. „Pasaule" izprot un akceptē mūsu literātūras piespiesto sadalīšanos divās plūsmās un šo plūsmu atšķirīgās problēmas, bet tā ir par daudz ziņkārīga, lai samierinātos ar vienpusīgiem apgalvojumiem, kad reālitāte ir citāda.

Bet ar to vēl nepietiek. Mans tālākais jautājums skanētu šādi: Cik mēs paši esam informēti un lietas kursā, kad gribam ar savu darbu tulkojumiem griezties pie cittautu kollēgām vai lasītājiem? Jo mūsu literātūra un tās darbi neglābjami iekļausies pasaules mūsdienu literātūras kontekstā, kad tos ar tulkojumu palīdzību padarīsim pieejamus kaimiņiem pa labi un pa kreisi. Tātad — kā tikt pāri pašapmierinātajai izolācijai, kas gan, līdzīgi dažādiem muitu vaļņiem, pasargā mūsu „iekšzemes produkciju", bet neglābj, līdz ko sākam to „eksportēt"?

Kādi ir, piemēram, mūsu radošo autoru un literātūras darbinieku kontakti ar patvēruma zemes literārajām aprindām? Cik daudz un ko zinām par norisēm un pārvērtībām šo tautu literātūrā? Kāds īstenībā ir ceļš pāri valodu šķērslim?

Dažreiz jāpabrīnās par to, cik gaŗi un plaši runāts par mūsu anonimitāti, un cik anonima īstenībā mums pašiem ir mūsu apkārtne. Ko mēs, piemēram, zinām (plašākā izpratnē) par kanadiešu literātūru, kaut Kanadā iznāk divi no mūsu redzamākajiem periodiskajiem izdevumiem?

Te ir vesels jautājumu komplekss, kas nav izdiskutēts. Un te meklējamas arī tik daudz radoša darba iespējas, ka pilnīgi lieki skumdināties ap „pēdējās paaudzes" nostalģisko tematu. Ir jau cilvēki, kam sagādā baudu tīksminašanās ar savu gaidāmo galu (vai vismaz — mocībām), bet tie reti kad ir arī konstruktīvi cilvēki.

Konstruktīvi uz lietām skatoties, varam rezonēt: Viena iespēja sašaurinās, bet paliek taču citas. Ja neveicas ar dzejoļu sacerēšanu, varbūt veicas ar dzejoļu tulkošanu. Vajadzētu apzināt tos vietējās valodas protošos literāri apdāvinātos latviešus, kas varētu mūsu dzeju un prozu tulkot — angliski, vāciski, zviedriski. Utt.

Necerēsim arī kļūt par „bestselleriem". Tie lielāko tiesu ir palēta literātūra. Tieši literātūras jomā ir pilnīgi lieki tēmēt uz masveidīgiem „panākumiem": par mums interesēsies un mūsu anonimitāti palīdzēs pakliedēt vispirms tie, relātīvi skatoties, nedaudzie cilvēki, kam pašiem rakstniecība un radošais literārais darbs ir problēma. Tāda nu reiz ir literātūras situācija modernajā pasaulē. Un kad tad tā bijusi citāda?

Nobeidzot šīs steigā rakstītās piezīmes par „pēdējās paaudzes" tematu, gribētos pasvītrāt, ka mūsu modernais laiks nav piemērots raganu dedzināšanai. Pārlapojot tos pašus šāsvasaras laikrakstu numurus, šķiet brīžiem, ka tikai staba un malkas vēl trūkst...

Un trūkst vēl kaut kā pozitīva: organizētu rakstnieku un dzejnieku. Varētu arī sacīt: rakstnieku un dzejnieku arodapziņas.

Kāpēc mums nav mūsu Latviešu rakstnieku un dzejnieku apvienības?

LPB ir vajadzīga organizācija, un preses darbinieku organizācijas ir visās zemēs. Bet rakstniekiem un dzejniekiem ir atšķirīgas problēmas, un tādēļ pastāv rakstnieku un dzejnieku apvienības. Tādai, un nevis preses darbiniekiem, būtu jākārto, piemēram, rakstnieku cēlienu jautājumi. Minu, ka domas šajā virzienā tieši Amerikas kontinentā nav gājušas vārda mākslinieku tipiskā individuālisma un Amerikas „no—avīžzēna—par—miljonāru" klimata ietekmē, bet citur šādas rakstnieku apvienības darbojas. Tas būtu viens no ejamiem ceļiem pilnīgi lieku strīdiņu vietā: rakstnieku un dzejnieku intereses var aizstāvēt tikai viņi paši, liekot pirmā vietā sava aroda īpatās problēmas un atstājot politisko domu niansītes otrā plānā. Kaut kur taču brīvajam vārdam sava brīvība būtu jāatrod, kad autoru paaudžu akā dibena vēl nesaskatīt.

TORONTO PILSĒTAS

ATKRITUMU SAVĀKŠANAS

PLĀNS

Tā kā pirmdiena, 9. oktobris, ir svinamdiena, šai dienā atkritumus neaizvāks.

Pirmdienas darbus izdarīs otrdienās, bet otrdienas savākšanu veiks trešdienā.

H. F. ATYEO, P. Eng.
Commissioner of Streets

FOTOGRAFS

A. Liepiņš

Don Mills
449-2853
45 Valley Woods Rd.
STE. 39

piedāvā laipnus pakalpojumus, arī fotografējot aicinātāja **dzīves vietā.**

Fotografiski darbi
ar izcilu kvalitāti!

Pieprasiet informāciju par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājumu nodošanai

tālr. 863-1166
Benjamiņa
filmu laboratorija

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI

- **VIZĪTKARTES**
- **IELŪGUMI**
- **BIĻETES**
- **VĒSTUĻU GALVAS UN APLOKSNES**
- **GRĀMATAS**
- **KALENDĀRI**
- **MĒNEŠRAKSTI**
- **AVĪZES**
- **UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI**

VEICAM

- **LAIKUS**
- **LABI**
- **UN PAR MĒRENAM CENAM**

vienā no lielākām latviešu akciju sabiedrībām Kanadā

amber

PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE., TORONTO 250, ONT.

(416) 466-1514

IZNĀKUSI
jauna skaņu plate.

Deju mūzika Nr. 2

DV Kanadā izdevums ***Stereo.*** ***Cena $6.50..***

Saturā:

1. PUSĒ
1. Neapoles naktis, valsis
2. Vecais ratiņš, fokstrots
3. Atvadu valsis
4. Vēlreiz dzirdēt, tango
5. Sudmaliņas

2. PUSĒ
6. Skaistā dārzniece, valsis
7. Ceriņi kad dārzos, lēns fokstrots
8. Kā tev, tā man, angļu valsis
9. Bellami, fokstrots
10. Tev mana sirds, tango
11. Rozamunde, polka.

Piedalās:

Pēteŗa Daimonda orķestris, Silvio Camilleri — cordovax, DV Kanadā vīru koris un solisti: Dace Kārkliņa, Mirjama Bērziņa, Ženija Vītola, Viesturs Brants, Arturs Bērziņš un Edgars Kraujiņš. Skaņu meistars: Imants Ķipis. Vāku zīmējis: Ēriks Dzenis.

Skaņu plate pieprasāma DV KV skaņu plašu ekspedīcijai 16 Queen St. N. Hamilton 13, Ont. Canada. Tel. 52-9-7939.
Ekspedīcijas vaditājs: Vilis Rudzitis.

Ekspedīcijai ir vēl krājumā visas Kanadas DV izdotās skaņu plates, kā karavīru dziesmas no Nr. 1 līdz Nr. 4. Deju plate Nr. 1, Ziemsvētku plate un plate bērniem. DV apvienībām un nodaļām, kā arī atkalpārdevējiem atlaide.
Sagatavošanā latviešu karavīru dziesmu plate Nr. 5

A. SILAVS

KUNGU UN DĀMU

DRĒBNIEKS

5 **Frith Road, Apt. 205,**

Downsview. Tālr. 743-4084

125 BROADVIEW AVE.
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI

Daugavas Vanagu klubs
atvērts biedriem un viesiem
no pirmd. līdz piektd. **no pl. 12 dienā — 1 naktī,**
sestdienās no pl. 12 — 1 naktī,
svētdienās no pl. 12—9 **vakarā**

DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRA IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
RĪKO
GADSKĀRTĒJOS
Gada svētkus
14. oktobrī pl. 7.30 vakarā
Programmā: soprāns Dace Kārkliņa
Saviesīga dzīve ● Arro deju kapella ● Pilna bufete
Sarīkojuma laikā notiks dāmu komitejas rīkotās loterijas izloze. Ieeja $3.00

kas? kur? ko?

Town & Country R. E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis
377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, **zvaniet** nesaistīgai informācijai — **782-7246.** Mājas **lielā izvēlē** visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
YORK CHAPEL
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēŗu mājās

R.S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
Ātrās palīdzības mašīnas
jūsu rīcībā 24 stundas
221-1159

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30—6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos.
470 College St., Toronto.
Tel. 921-3924

VALUDE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont. tālr. 533-2837

Ja esat nodomājuši iegādāties jaunu 1973. gada automašīnu,
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS
Chevrolet - Chevelle - Camaro
Oldsmobile - Chevy II - Vega
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE **Tālr. HO 6-1131**
Robertson Motors Ltd.
1555 Danforth Av., Toronto 6.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

Kanadas lielākais un labākais speciāli
EIROPIEŠU DELIKATEŠU UN GAĻAS VEIKALS
tip-top MEATS DELICATESSEN
plaša izvēle, vislabākā kvalitāte par mērenām cenām.
Katru nedēļu kaut kas sevišķs
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Ave. / Don Valley Parkway
(Queen Elizabeth un Highway 27)
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS

LASIET
KATRA LATVIEŠA LAIKRAKSTU
LATVIJA AMERIKĀ
KAS TAGAD IR PĀRVEIDOTS PAR VIENU NO LABĀKIEM LATVIEŠU LAIKRAKSTIEM BRĪVAJĀ PASAULĒ

PIEPRASIET
BRĪVEKSEMPLĀRU PA TĀLRUNI (416) 465-7902
VAI PA PASTU:
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD.
125 BROADVIEW AVE.
TORONTO 250, ONTARIO, CANADA.

PASŪTINIET LATVIJA AMERIKĀ UZ
☐ 3 mēnešiem $ 6.—
☐ 6 mēnešiem $11.50
☐ vienu gadu $21.—
M., Mrs., Miss. .....
Adrese .....

IETAUPIET $6.- (sešus dolarus)
Pasūtinot Latviju Amerikā diviem abonentiem ar vienu pasūtinājumu uz vienu gadu tikai par **$36.- dolariem.**
Mr. Mrs. Miss. ..... *Mr. Mrs. Miss.* .....
Adrese ..... *Adrese* .....

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

J. Babre — Gaisma no austrumiem	$4.00
A. Erss — Muižnieki, rom.	$5.00
L. Zariņa — Sarkanā migla	$8.50
A. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$2.50
A. Jansons — Koklēšana	$3.00
A. Eglītis — Es nepievienojos, romāns	$6.50
I. Grebzde — Meitene un puķes, romāns	$6.00
Latviešu karavīrs Otrā pasaules kara laikā, 2. d.	$11.00
J. Rainis — Uguns un nakts, daudzkrāsainām gleznu reprodukcijām	$7.00
A. Dziļums — Lai neaizmirstam (leģ. d. gr.)	$4.00
Prof. A. Spekke — Vecākie latvju tautas apģērba zīmējumi	$2.00
A. Platbārzdis — Latvijas nauda	$15.00
A. Voitkus — ČETRI SIMTI, rom.	$6.50
J. Jaunsudrabiņš — SIRMĀ GRĀMATA	$5.50
Latviešu kultūras dienas Austrālijā 1951—1970	$9.00
Janis Gailis — 30 daudzkrāsainas gleznu reprod.	$25.00
K. Hamsuns — Bads, rom.	$5.50
J. Lejiņš — Mana dzimtene	$7.50
P. Ērmanis — Pelēkā puķe, dzejoļi	$6.50
G. Grīslītis — Varavīksnes lokā, dzejoļi	$3.50
H. Biezais — Kristiānisms laikmetu maiņā	$3.50
K. Hamsuns — Vēstules Marijai	$5.80
E. M. Remarks — Ēnas paradīzē, rom.	$7.00
J. Zariņš — Kāvu gados, kaŗa atm.	$6.50
U. Sepenens — Marku un viņa cilts, rom.	$6.50
A. Bērziņš — Tāls ir ceļš atpakaļ uz dzimteni	$7.00
A. Dziļums — Vienas vasaras zieds, rom.	$5.00
J. Rudzītis — Starp provinci un Eiropu	$6.50

Pasūtinājumus adresējiet
Daugavas Vanagu grāmatnīcai
491 College Street, Toronto 174, Ont.
Telefons: 921-7121

Bumbu sprādzieni un apspiestās tautas

Austrālijā Apspiesto tautu nedēļa nenotiek visās pavalstīs vienā laikā. Sidnejā tā bija no 17. līdz 24. septembrim. Vai nu sagadīšanās dēļ vai citādi, bet naktī no 16. uz 17. septembri sprāga divas bumbas dienvidslavu ceļojumu birojā un blakus esošajā kafejnīcā Sidnejā. Avīžu, radio un televīzijas troksnis bija vēl lielāks nekā bumbu sprādzieni, jo vainu uzkrāva kroātiem, kas cīnās pret Tito komūnismu. Vainīgos meklēja ne tikai kādā „slepenā" kroātu terroristu organizācijā, bet izkratīja arī kroātu nacionālo organizāciju vadītāju mājas un sabiedriskās ēkas. Kroāti katēgoriski noliedza savu līdzdalību minētajā sprādzienā. Pēc bumbu sprādzienu apklusanas sākās politiskais troksnis.

Austrālijas strādnieku partija ar tur apslēptajiem visāda kalibra komūnistiem pieprasīja pat karalisko izmeklēšanu un apsūdzēja liberālo (labā spārna) valdību, ka tā savā paspārnē perinot nacionālos terroristus. Jaunās Dienvidvelsas (N.S.W.) premjērs R. Askins savas liberāļu valdības vārdā izsludināja 20.000 dol. prēmiju tam, kas uzrādīs bumbotājus, tādējādi kreisajiem elementiem „aizbāžot muti". Arī kroātu nacionālās organizācijas no savas nabadzības pielika vēl klāt 2.000 dol. bumbotāju atradējam. Lai nu kā, bet līdz šai dienai vainīgie vēl nav atrasti, un kā premjēra R. Askina 20.000 dol., tā arī nacionālo kroātu 2.000 dol. vēl stāv neizlietoti.

Šis notikums atstāja manāmu iespaidu uz apspiesto tautu nedēļas izdarībām. Vispirms jau apm. 30 mašīnu brauciens plakātiem un saukļiem bija saistījis policijas uzmanību. Demonstrācijas gājiens uz karā kritušo pieminekli ar vainaga nolikšanu un runām bija pievērsis preses, radio un televīzijas uzmanību nevis uz kroātiem, bet uz latviešiem, kaut gan latvieši šoreiz bija viena no mazākām grupām. Vai nu uzmanību saistīja krāšņie latviešu meiteņu tautas tērpi, vai arī tas, ka blakus tēviem un mātēm soļoja samērā daudz bērnu, bet mēs bijām uzmanības degpunktā. Meitenes tautas tērpos bija kuplā skaitā, bet nevarējām sameklēt neviena zēna, kas varētu nest Latvijas karogu, tādē šoreiz to nesa bij. Latvijas armijas virsnieks. Kur palikusi jaunā maiņa?

Pēc gājiena Sidnejas pilsētas nama apakšējā zālē notika sapulce ar pāri par 450 dalībniekiem, kurā runāja divi federālās valdības ministri, pavalsts ministri un parlamenta deputāti, visi uzsverot, ka terrora sākums ir komūnisms un ka dienvidslavu īpašumu bumbošana varētu būt pat pašu komūnistu roku darbs — provokācija.

Šoreiz divu bumbu sprādzieni bija atvēruši mutes un acis visai Austrālijas publiskās informācijas sistēmai. Ja bumbas bija pašu dienvidslavu komūnistu roku darbs, tad jāsaka, ka šoreiz tas sasniedza tieši pretējo tam, kas bija domāts. Apspiesto tautu nedēļai tas izrādījās ļoti labs pakalpojums un mūsu lietai nāca par labu.

Debašu vakars 21. septembrī gan nedeva paredzēto efektu. Bijām gatavojušies uz stipru komūnistu opoziciju, bet faktiski nebija gandrīz nekā. Kāds neizdevies universitātes lektors bija gandrīz vienīgais opozicionārs, kas teica, ja jau „apspiestās tautas" prasot nezin kādu brīvību un tiesības, tad pie tādām jāpieskaitot arī Austrālija, jo tā apspiežot melnos, ASV — tā paša iemesla dēļ un Dienvidvietnama, jo tā apspiežot vietkongus (komūnistus). Pārējie to uzskatīja vairāk par humoru nekā nopietnību, tā ka kroātu „kliedzēju koris" šoreiz nemaz nebija vajadzīgs.

Apspiesto tautu nedēļas latviešu vadītāji, P. Sakne un G. Baogdanovičs, visumā ir apmierināti ar rezultātiem. Publikācija izdevusies labāk nekā cerēts. Kopā ar pārējām 30 apspiestām tautām Latvijas vārds ir atkal atskanējis, un šoreiz tas arī itin labi sadzirdēts. **Ed. Šmugajs**

Prezidents Niksons un ASV aizsardzības ministrs Lērds

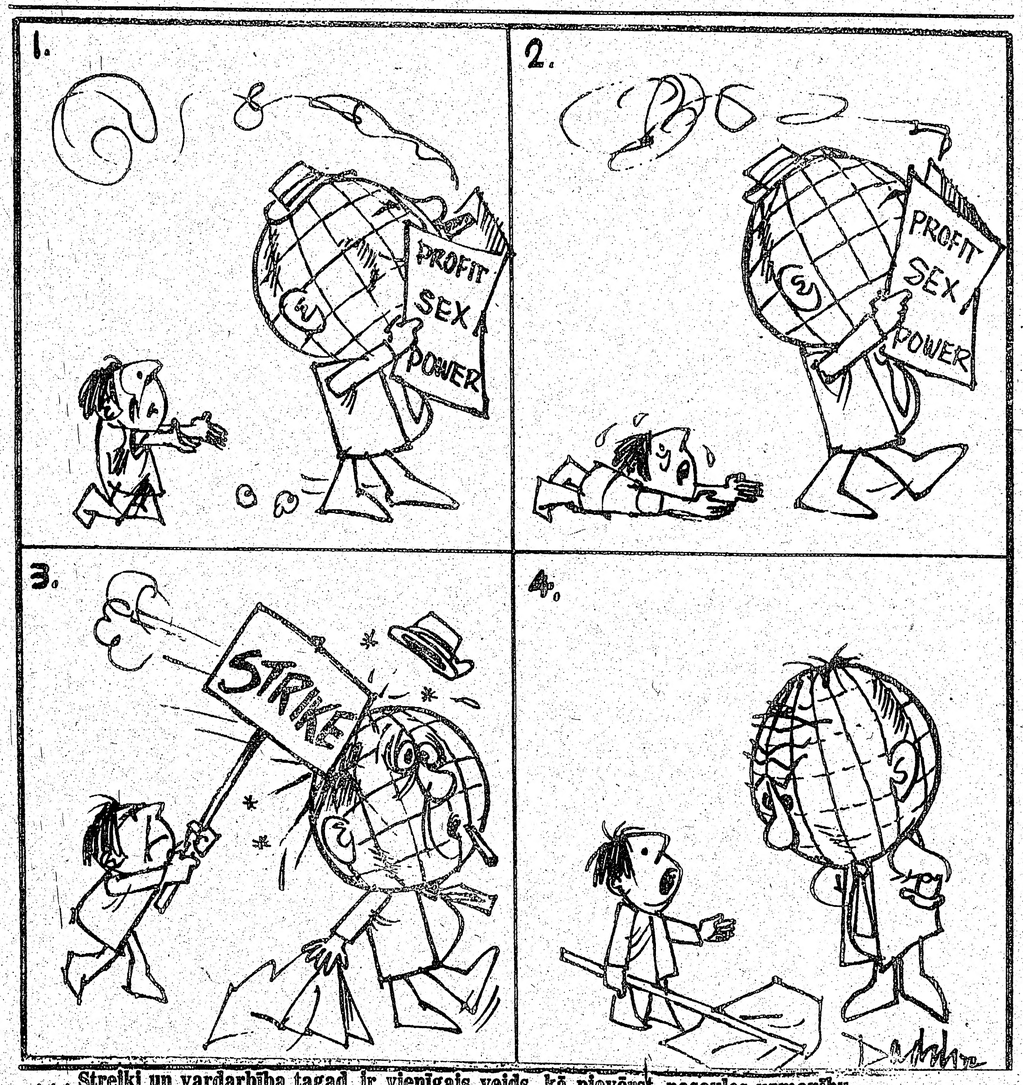

. . . Streiki un vardarbība tagad ir vienīgais veids, kā pievērst pasaules uzmanību . . .
Dadža zīmējums

PAD. SAVIENIBĀ NETICAMI VĀJA RAŽA

TO IT KĀ APSTIPRINA GAIDĀMĀ PĀRTIKAS RACIONĒŠANA

Pad. savienības prese sacēlusi trauksmi par ļoti slikto ražu. Esot jāievēro taupība un jādara viss, lai ražas ievākšanas laikā būtu mazāks nobirums. Arī agrākajos gados Pad. savienībā bijusi slikta raža, tomēr Maskava ne tuvu tik daudz neiepirka ārzemēs labību, lopus un arī gaļas produktus.

Pēc pēdējām ziņām Pad. savienība iepirkusi labību par 1,5 miljarda dolariem Sav. Valstīs, Kanadā, Austrālijā, Francijā un citās valstīs. Paredzēts sagādāt arī lielāku daudzumu kartupeļu, kokvilnas un citrus augus, jo arī šīs kultūras cietušas sliktā laika dēļ.

Iespējams, ka sliktā raža Pad. savienībā var pārvilkt svītru visam piecgades plānam. Izdodot valūtu par labības iepirkumiem, Maskavai var pietrūkt mašīnām un fabriku techniskām iekārtām, un bez tām piecgades plāns nav īstenojams. Dažām ārzemju firmām jau paziņots, ka paredzētos fabriku techniskos iekārtu pasūtinājumus stipri samazinās. Maskava gan varētu izkļūt no grūtā stāvokļa, pieprasot ārzemju kreditus. Iespējams, ka Maskava izmantos savas zelta rezerves, bez tam vēl rezervē paliek pārtikas racionēšana, kas jau agrāk iedzīvināta. Par šiem jautājumiem it kā lemšot augstākās padomes sesija.

Savā laikā sliktās ražas dēļ „krita" Chruščovs. Arī tagad Maskavā iespējamas politiskas pārmaiņas, lai gan Brežņeva stāvoklis liekas vēl drošs. Viņš esot aizbraucis uz Vidusāziju un Sibiriju, lai glābtu, kas vēl glābjams. Daži ārzemju diplomāti tomēr domā, ka Brežņevs ar savu braucienu cenšas novelt no sevis varbūtējus apvainojumus, jo nu tas varētu atsaukties, ka pūlējies un darījis visu, kas vien viņa spēkos.

Ja raža vidēja, Pad. savienība var ievākt 14,5 — 15 centnerus no ha, tādēļ šogad paredzēja ievākt 175 — 180 milj. centneru, labākā gadījumā pat 2 — 3 milj. vairāk. Vidēja raža šogad nav pat domājama. Jūlija pirmajā pusē lielākā Krievijas daļā Eiropā pieturējās ļoti karsts laiks, labība nogatavojās agrāk nekā parasts. Gandrīz reizē nogatavojās ziemāji un vasarāji, apgrūtinot visas ražas ievākšanu, jo trūka darba roku.

Ziņojumos par labības pļauju arvien biežāk piemin „īsi" augošo labību. Laikrakstā „Seļskaja Žizņ" ievietots speciāls raksts par „Izretinājušās un īsi augošas labības" ievākšanu, kas jau liecina daudz — par labi neizaugušas labības plašiem sējumiem. Tas pats lauksaimniecības laikraksts raksta, ka šogad nogatavojušās reizē vairākas kultūras, daudzos rajonos radušies izretināti sējumi un daudzās vietās pēc lietus un vētrām labība sakritusi veldrē.

Krimā arī gandrīz vienā laikā nogatavojušās visas kultūras. Lielās lietus gāzes, vēji un krusa daudzos rajonos nodarījuši lielu postu sējumiem. Ukrainā raža sākumā likusies laba. Vasarāju un ziemāju kultūru nogatavošanās vienā laikā kavēja novākšanu. Bojā aizgājusi arī daļa novāktās labības. Tā auglīgajā Krasnodaras apgabalā ir saimniecības, kur tūkstošiem pudu nopļautas labības „glabājas" zem klajas debess. Bieži līst lietus un graudi sadīgst. Tas pats novērojams arī citos apgabalos. Paredz, ka valsts austrumu rajonos raža būs labāka nekā Eiropas daļā. Nav cerību, ka iztrūkumu Ukrainā un Centrālos melnzemes apgabalos varētu kompensēt labāka labības raža Rietumsibirijā un Kazachstanā, jo arī tur izredzes nav nemaz tik spožas. Bieži tiek arī pārkāpts „pirmais bauslis" — vispirms valstij, tad tikai paša saimniecībai. „Seļskaja Žizņ" korespondents raksta, ka Krasnodaras apgabalā daudzos rajonos aizmirsts šis „pirmais bauslis" un saimniecības ļoti aizrāvušās, sagatavojot labību „paša iztikai".

Ražas ātrākai un labākai novākšanai valdība un partija izdevušas veselu rindu dažādu rīkojumu. Arī pats Brežņevs devis visādus padomus.

Tagadējā piecgadē „attīstītai" lauksaimniecībai ir tādi paši trūkumi un klizmas kā agrākos gados. Kā Chruščovs savā laikā nevarēja īstenot savus solījumus, tā to arī tagad nevar Brežņevs — pacelt lauksaimniecību vajadzīgā līmenī.

Ārzemju speciālisti paredz, ka šogad Pad. savienībā labības ražas būs par 20 milj. tonnu mazāk nekā pagājušā gadā. Tad labības raža oficiāli tika minēta — 181 milj. to, bet šogad pēc plāna bija paredzēta līdz 196 milj. to liela. **St.**